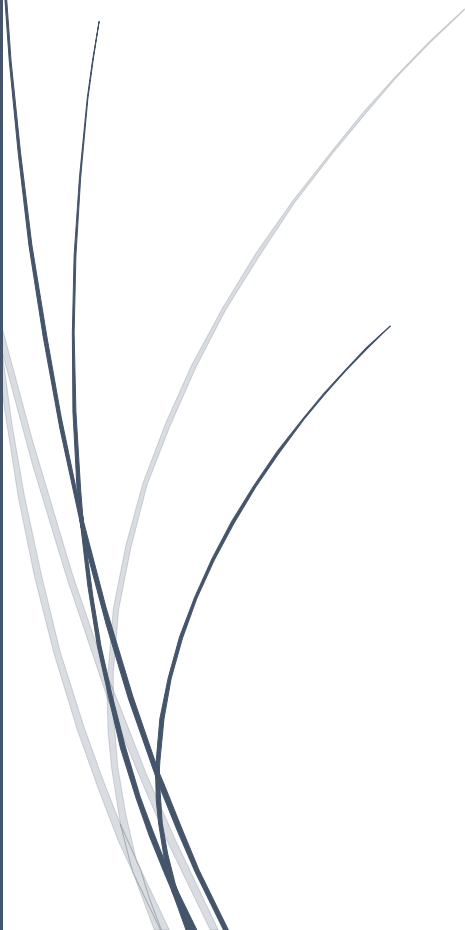

3-6-2018

Stop(licht)! Eerst even nadenken.

Een casestudy aan de hand van de stoplichtmethode.

Marc Baaijens (2206679) is 4e jaars student aan de Fontys Sporthogeschool en heeft het artikel geschreven in het kader van het afsluitende praktijkonderzoek.

Voorwoord

Voor u ligt een artikel dat geschreven is tijdens de afstudeerfase van de studie Academie Lichamelijke Opvoeding aan de Fontys Sporthogeschool te Eindhoven. Dit onderzoek is geschreven in kader van een afsluitend praktijkonderzoek, betreffende een casestudy. De resultaten uit dit onderzoek komen voort uit observaties, logboek, interview en videobeelden en hebben betrekking tot de toepassing van de stoplichtmethode. Dit onderzoek is geanonimiseerd omwille van de privacy van alle betrokkenen. Ik wens u veel plezier met het lezen van dit artikel.

Eindhoven, juni 2018

Marc Baaijens

Samenvatting

Het uitgevoerde onderzoek dat in dit artikel beschreven wordt betreft een casestudy. De stoplichtmethode is toegepast op een leerling met de fictieve naam Piet (12 jaar), gediagnosticeerd met ADHD, PDD-NOS en een tic-stoornis NAO. Het doel is om te kijken of de gedragingen die Piet vertoont positief beïnvloed kunnen worden door gebruik te maken van een methode. De bedoeling is om hem aan de hand van een methode handvaten te geven om op een andere manier om te gaan met zijn gevoelens en impulsieve gedragingen en een veilige leeromgeving te creëren voor de medeleerlingen. Er is voor de stoplichtmethode gekozen om de zelfcontrole te vergroten en het omgaan met emoties te verbeteren (De Bruijn, 2017). De stoplichtmethode is gedurende dit onderzoek van zeven weken toegepast tijdens de gymles. Tijdens de interventieperiode en de metingen is er gebruik gemaakt van de volgende meetinstrumenten: observatieformulier, logboek en een interview met de vakleerkracht lichamelijke opvoeding. Er kan voorzichtig geconcludeerd worden dat, op basis van de beleving van de onderzoeker en de vakleerkracht én de resultaten van de metingen, de stoplichtmethode invloed heeft gehad op de impulsieve gedragingen en de emotieregulatie van Piet. Er wordt geadviseerd om de stoplichtmethode voort te zetten waarbij het interessant kan zijn om de groepsindeling stapsgewijs aan te passen met meer triggers.

Inhoud

Voorwoord	2
Samenvatting.....	3
Artikel	5
Inleiding	5
Opzet van het onderzoek	9
Resultaten	11
Discussie en conclusie	13
Aanbevelingen	15
Dankwoord	16
Bibliografie	17
Bijlagen	19
Bijlage I – Onderzoeksopzet	19
Bijlage II – Stoplichtmethode	29
Bijlage III – Plan van aanpak	32
Bijlage IV – Planning	33
Bijlage V – Operationalisatieschema	34
Bijlage VI – Observatieformulier	39
Bijlage VII – Interview	41
Bijlage VIII – Logboek.....	42
Bijlage IX – Onderzoeksresultaten.....	43
Uitwerking observatieformulieren	43
Uitwerking interview	54
Uitwerking lesvoorbereiding en logboek	73
Bijlage X – Reflectieverslag.....	113
Bijlage XI – Rubric (feedbackformulier) concept- en eindartikel	116

Artikel

Inleiding

Stop(licht)! Nu even denken en dan doen.

Tijdens de tweede stagedag van stagiaire Marc op De Klaproos staat er trefbal op het programma. Aan het einde van de les trefbal fluit de docent lichamelijk opvoeding drie keer. Dit is voor de leerlingen het teken dat ze op de bank moeten gaan zitten. Zodra Piet op de bank zit loopt Sam langs, hij zegt iets tegen Piet. Dit zint Piet totaal niet, waarna hij zich verbaal uit richting Sam. Sam loopt door en gaat op de bank zitten en roept iets terug. Piet staat op en begint te tieren en te schreeuwen in de richting van Sam. Dit gedrag kwam als donderslag bij heldere hemel, de gymles verliep tot dan toe op een positieve manier. De groepsleerkracht neemt Piet mee naar de andere kant van de gymzaal om met hem te praten en tot rust te manen. Marc schrikt van deze reactie. Hij had dit niet aan zien komen.

Casus leerling

Piet is 12 jaar oud en zit in groep 7 van De Klaproos. De Klaproos is een orthopedagogisch onderwijsinstituut dat onderwijs en begeleiding verzorgt aan leerlingen van vier tot achttien jaar met ernstige gedrag en/of psychiatrische problemen (Missie en Visie, 2017). Uit het gesprek met de groepsleerkracht blijkt dat Piet moeite heeft om zijn gedragingen en emoties te reguleren (Groepsleerkracht, persoonlijke communicatie, 9 oktober 2017). Dit zorgt ervoor dat zijn gedragingen in de thuissituatie en op school snel om kunnen slaan. Er is sprake van onrust en impulsiviteit, dit komt voornamelijk tot uiting in een drukke en prikkelbare omgeving. Tijdens sociale interactie met andere leerlingen is hij sterk regiebepalend en vertoont hij dwangmatig gedrag. Bijvoorbeeld tijdens een keuzemoment wil Piet per se jagerbal spelen en probeert hij op een felle verbale manier zijn zin te krijgen. Door zijn beperkte communicatieve vaardigheden kan dit tot ergernis leiden van medeleerlingen. Volgens de groepsleerkracht (persoonlijke communicatie, 9 oktober, 2017) is de leerling angstig dat hij geen aandacht krijgt of vergeten wordt. In de gymles merk je dat de leerling tijdens de uitleg vaak met zijn vinger omhoog zit met een vraag, het antwoord op een vraag of dat hij het voorbeeld wil geven. Uit het leerling dossier van Piet blijkt dat hij in 2014 volgens DSM-IV-classificaties is gediagnosticeerd met Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD), Pervasive Developmental Disorder Not Otherwise Specified (PDD-NOS) en Tic-stoornis Niet Anders Omschreven (NAO) (leerling dossier Piet, 2017).

Er is door de onderzoeker voor Piet gekozen omdat hij opvallend gedrag vertoont tijdens de gymles. Het doel is om te kijken of de gedragingen die Piet vertoont positief beïnvloed kunnen worden door gebruik te maken van een methode. De bedoeling is om hem aan de hand van een methode handvaten te geven om op een andere manier om te gaan met zijn gevoelens en impulsieve gedragingen en een veilige leeromgeving te creëren voor de medeleerlingen.

ADHD

Zoals hierboven beschreven, geeft de groepsleerkracht (persoonlijke communicatie, 9 oktober, 2017) aan dat Piet opvallend gedrag vertoont, dit kan een gevolg zijn van ADHD. ADHD laat zich kenmerken door de volgende symptomen: hyperactiviteit, impulsiviteit en afleidbaarheid (Rommelse & Oosterlaan, 2009). Kinderen met ADHD hebben een ontwikkelingsstoornis van het remsysteem, wat een gevolg is van een stoornis in het zenuwstelsel van de hersenen (Verhulst, Verheij & Ferdinand, 2003). Doordat er beperkte controle van het remsysteem in de hersenen is kunnen er problemen ontstaan bij het functioneren, zoals het organiseren, het werkgeheugen, het reageren op prikkels, het opvolgen van instructies en het afremmen van reacties (Van Lieshout, 2009). Als gevolg van problemen met het verwerken van informatie kunnen kinderen met ADHD impulsief gedrag vertonen, alsook beperkte vaardigheden om emoties en het gedrag in sociale interactie te reguleren (Prins & Braet, 2008).

Kenmerkend voor het impulsieve gedrag is het regelmatig onderbreken wanneer anderen aan het woord zijn en het niet wachten op de beurt (Rommelse & Oosterlaan, 2009; Huisman, Flapper, Kalverdijk, L'Hoir & van Weel, 2010). Piet vertoont impulsief en onrustig gedrag in een prikkelbare omgeving zoals opspringen van de bank, voordringen en schreeuwen door de gymzaal.

Kinderen met emotieregulatie problematiek hebben moeite om op een adequate manier om te gaan met zijn/haar emoties en het uiten hiervan (PsyQ, 2015). Door de hoge gevoeligheid voor emoties kunnen er sterke emotionele reacties ontstaan op stresssituaties waarbij er na opwinding een vertraagde terugkeer is naar het basisniveau. Bij Piet komt dit vooral voor in situaties waarbij er weinig structuur is of veel prikkels zijn. Hierbij kan hij impulsief reageren waarbij hij zijn emotionele toestand niet onder controle heeft. Dit uit hij door te stampvoeten, schreeuwen, schelden en lang boos blijven. Doordat hij moeite heeft om adequaat om te gaan met zijn emoties en in zijn emotionele toestand kan blijven hangen is het voor hem lastig om hierna op een positieve manier terug te keren in de gymles.

PDD-NOS

ADHD kan gepaard gaan met andere ontwikkelings- of psychiatrische stoornissen waaronder ook pervasieve ontwikkelingsstoornissen (Rommelse & Oosterlaan; Van Lieshout, 2009). PDD-NOS is een sociale informatieverwerkingsstoornis waarbij de oorzaak wordt gezocht op genetisch gebied en in de hersenen (Didden & Huskens, 2008; Prins & Braet, 2014). Met name in het visuele gedeelte van de hersenen zijn er problemen tussen de verbindingen van de zenuwcellen waardoor de waarneming verstoord is (Van Lieshout, 2009). De informatie die de kinderen binnen krijgen wordt slecht gegroepeerd, waardoor ze moeite hebben om van de verschillende stukken informatie één globaal geheel van te maken. Bij Piet uit zich dit doordat hij na de uitleg en het voorbeeld nog vaak vragen heeft en zoekende is wat de opdracht is. Volgens Delfos (2002) is autisme een afwijking in de ontwikkeling van de hersenen. Het socioschema is volgens Delfos (2002) het fundament van de eigen identiteit. Het egocentrisch gedrag van autistische kinderen wordt door Delfos verklaard door een onderontwikkeld socioschema en een gebrekkige 'ik-ander' differentiatie. Bij Piet komt dit tot uiting door bijvoorbeeld tijdens een balspel voor een leerling te gaan staan en de bal op te eisen door IKKE IKKE IKKE te roepen, waarbij hij geen rekening houdt met hoe dit overkomt bij andere leerlingen (bijlage IX, interview I, 6).

Tic-stoornis

De combinatie van tics en ontwikkelingsstoornissen wordt regelmatig aangetroffen (de Vries, 2006). Daarnaast bestaat er in 50% van de gevallen co-morbiditeit tussen ADHD en een tic-stoornis (Huisman et al., 2010). Een tic is een plotselinge, niet-ritmische, snelle stereotiepe beweging, bewegingspatroon of geluid waarbij er waarneembare motorische of vocale tics optreden (Huisman et al., 2010). De oorzaak van tics wordt gezocht op basis van genetische factoren, impulsoverdracht van dopamine tussen zenuwcellen of een afwijking in het deel van de hersenen dat onder andere betrokken is bij het controleren van bewegingen (Huisman et al., 2010). Tics zijn onvrijwillig maar kunnen enige tijd worden onderdrukt. Het risico is dan wel dat de tics kunnen toenemen als deze langere tijd worden onderdrukt (Oosterhof & Hoekstra, 2009; Verhulst et al., 2003). Piet heeft motorische tics in zijn gezicht, met name bij zijn mond. De groepsleerkracht (persoonlijke communicatie, 9 oktober, 2017) geeft aan dat dit de laatste tijd afneemt en minder vaak voorkomt. Dit zou kunnen komen doordat hij inmiddels is gewend aan de structuur van school. De momenten waarop de tics voor kunnen komen zijn wanneer Piet spanning of stress ervaart.

Methodes

Om te leren hoe beter om te gaan met impulsiviteit, en de sociale vaardigheden te vergroten, wordt er vaak gebruik gemaakt van cognitieve gedragstherapie (Eurlings-Bontekoe et al., 2009).

In cognitieve gedragstherapie worden het gedrag en de gedachten die de problemen in stand houden besproken en behandeld. Door anders tegen een situatie aan te kijken kan het gedrag en gevoel van iemand veranderen (Foolen & Ince, 2013).

Er zijn verschillende methodes beschreven om gedragsverandering plaats te laten vinden. Eén van deze methodes is de Kids' Skills methode. Deze methode hanteert 15 stappen waarbij kinderen op een positieve manier gedragsproblemen overwinnen door nieuwe vaardigheden te leren (Furman, 2006).

Een andere methode is de stoplichtmethode. Deze methode wordt gebruikt om de zelfcontrole van leerlingen te vergroten en het omgaan met emoties te verbeteren (De Bruijn, 2017). Door het stoplicht kan de leerling in een van de drie kleuren aangeven hoe het gaat en hoe hij zich voelt, waarop vervolgens actie kan worden ondernomen zoals een gesprek, rustmoment of afspraken maken.

De stop-denk-doe methode maakt gebruik van 3 stappen; stop, denk en doe (De Haan, Z. J.). Bij deze methode leert het kind nadenken over zijn emoties en het gedrag wat daaruit voortvloeit. Bij stop is het belangrijk als begeleider om het kind te kalmeren. Bij de denk fase wordt er samen met de leerling besproken wat er is gebeurd en wat er anders had kunnen gaan. Tijdens de laatste fase van het proces worden afspraken gemaakt om de situatie de volgende keer te voorkomen.

Om Piet te leren beter om te gaan met impulsieve gedragingen en zijn emoties beter te reguleren wordt er tijdens de gymles gebruik gemaakt van de stoplichtmethode.

Dit heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag:

Wat is de invloed van de stoplichtmethode op de emotieregulatie en de impulsieve gedragingen van Piet, gediagnosticeerd met ADHD, PDD-NOS en tic-stoornis NAO, tijdens de gymles?

Opzet van het onderzoek

Onderzoekspopulatie

Deze casestudy heeft betrekking op een leerling met de fictieve naam Piet. Hij volgt speciaal onderwijs aan een cluster vier school en zit met elf jongens en een meisje in de klas. Piet was tijdens het onderzoek 12 jaar oud en gediagnosticeerd met ADHD, PDD-NOS en een tic-stoornis NAO.

Onderzoeksinstrumenten

Een van de meetinstrumenten is een gedragsobservatie (bijlage VI). Hier is voor gekozen om specifieke gedragingen waar te nemen en daardoor informatie te verzamelen (Kallenberg, Koster, Onstenk, & Scheepsmma, 2011). Deze gedragingen werden geturfd op het observatieformulier (bijlage VI) en kwamen voort uit een operationalisatieschema (bijlage V), waarin de definities van de onderzoeksvraag uitgewerkt waren. De gedragsobservatie is drie keer ingevuld door de onderzoeker, namelijk tijdens de nul-, tussen- en eindmeting zodat de resultaten vergeleken kunnen worden. Het tweede meetinstrument is het interview, afgenomen voor en na de interventieperiode met de vakleerkracht. Door middel van een topiclijst kwam het interview tot stand (bijlage VII). Naast de vastgestelde vragen was er ruimte om door te vragen en open vragen te stellen, hierdoor werd het een half gestructureerd interview (Kallenberg, Koster, Onstenk, & Scheepsmma, 2011). Als laatste werd er gebruik gemaakt van een logboek, deze werd na elke gymles ingevuld. Het doel van het logboek was om helder te krijgen wat er precies gebeurde op een bepaald moment zodat oorzaak en samenhang van gebeurtenissen vastgesteld konden worden.

Meting en interventie

Tijdens de interventieperiode van zeven weken is er volgens een planning (bijlage IV) gewerkt met de stoplichtmethode. Door het stoplicht kon de leerling aangeven in welke kleur hij zich bevond en welke gedragingen hierbij hoorde (bijlage II). Tijdens de gymles hanteerden de onderzoeker en casus-leerling tekens voor de kleuren van het stoplicht (tabel 1). De tekens kwamen voort uit het gesprek dat tussen de onderzoeker en casus-leerling heeft plaatsgevonden, de tekens geven een duidelijke gemoedstoestand weer. Er is gekozen om deze interventie niet klassikaal te bespreken om te voorkomen dat medeleerlingen bepaald gedrag zouden uitlokken of beïnvloeden. Piet heeft aangegeven liever niet in de belangstelling te willen staan met de stoplichtmethode, de onderzoeker heeft daarom een klein, onopvallend stoplicht (bijlage II) gemaakt.

Tijdens de start van de interventieperiode gaf de leerling voor en na de les aan in welke kleur hij zich bevond, vanaf week vier deed hij dit zelf. Elke interventieweek werd de tijd tussen het bespreken of aangeven van de kleur waar de leerling zich in bevond verlengd met een minuut (bijlage I). Tijdens het bespreken van de kleuren van het stoplicht heeft de onderzoeker een helpende hand geboden om op zoek te gaan naar de oorzaak van gedragingen of emoties. Hierbij stelde de onderzoeker open en reflectieve vragen en gaf hij Piet handvaten om weer in de groene kleur te komen, zoals een rustmoment, duidelijke afspraken of een tussen oefening (bijlage II).

Betrouwbaarheid

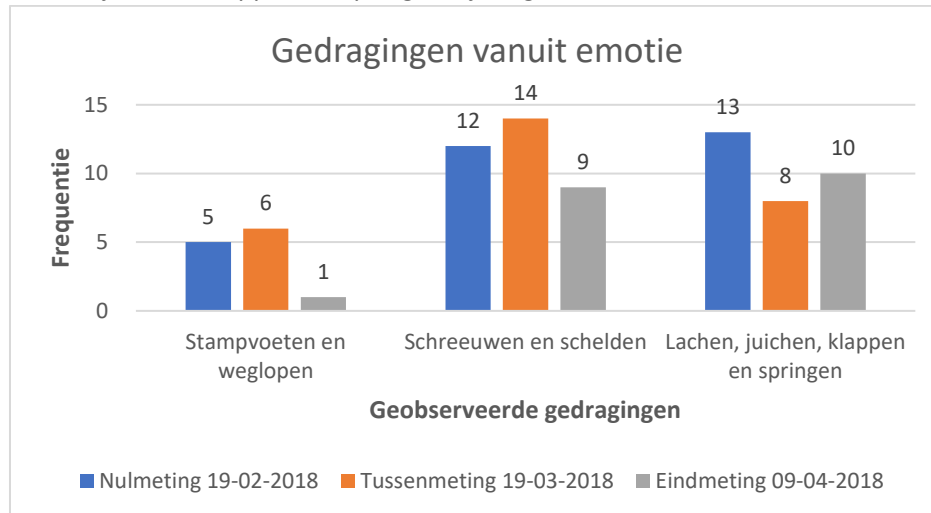
Om te waken over de betrouwbaarheid van het onderzoek werd ervoor gezorgd dat verschillende factoren hetzelfde bleven tijdens de metingen en interventies. Zo werden alle gymlessen door de onderzoeker gegeven, die dezelfde instructies, regels en structuur hanteerde als voor de start van de interventieperiode. Tijdens de interventieperiode is er gebruik gemaakt van een observatieformulier (bijlage VI) dat aan de hand van een operationalisatieschema (bijlage V) tot stand is gekomen. Het observatieformulier is door de onderzoeker na de nul-, tussen- en eindmeting ingevuld aan de hand van videobeelden van de gymles. Om de vergelijking betrouwbaar te maken werd er gebruik gemaakt van dezelfde groepsindeling tijdens de nul- en eindmeting (Everaert & van Peet, 2006). Daarnaast werd er gebruik gemaakt van een logboek (bijlage VIII) en een interview (bijlage VII). Door de resultaten van de verschillende onderzoeksinstrumenten te vergelijken ontstond er een driehoeksmeting, waardoor het onderzoek betrouwbaarder werd (Kallenberg, Koster, Onstenk, & Scheepsma, 2011; Doorewaer, Kil, & van de Ven, 2015). Factoren die invloed gehad kunnen hebben op het onderzoek zijn: de thuissituatie, lessen voor de gymles, lesinhoud, medicatie, groepsindeling of samenstelling, camera in de gymles en ziekte of afwezigheid van leerlingen.

Resultaten

Emotieregulatie

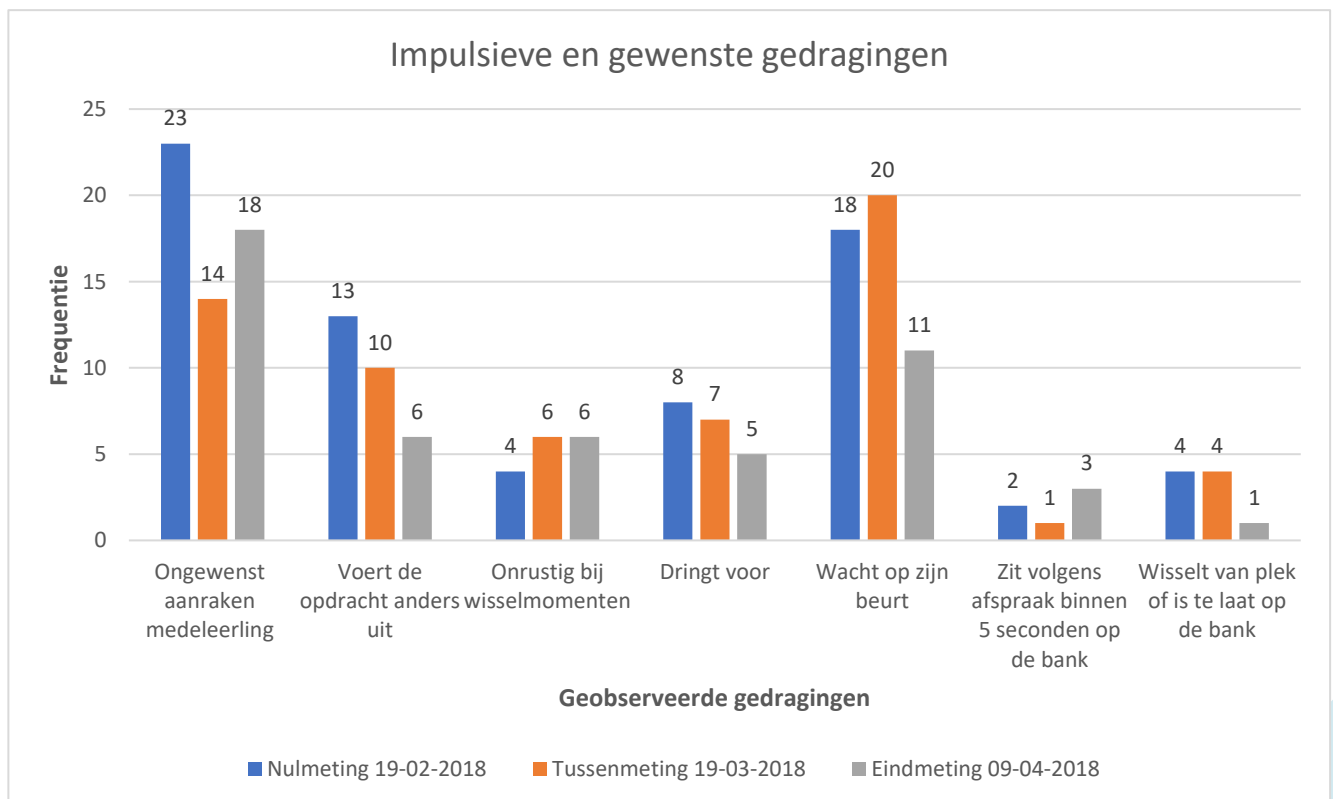
De metingen zijn verricht tijdens de nul-, tussen- en eindmeting middels het observatieformulier (bijlage VI). In figuur 1 zie je dat het stampvoeten en weglopen is afgenomen van vijf naar een keer. Het schreeuwen en schelden is afgenomen van twaalf naar negen keer. De positieve gedragingen lachen, juichen, klappen en springen zijn afgenomen van dertien naar tien keer.

Figuur 1: Frequentie van het aantal uitingen van emoties.

Impulsieve gedragingen

De metingen zijn verricht tijdens de nul-, tussen- en eindmeting middels het observatieformulier (bijlage VI). Het ongewenst aanraken van medeleerlingen, het anders uitvoeren van de opdracht, voordringen, het wachten op zijn beurt en het wisselen van plek laten een afname zien (figuur 2). De overige geobserveerde gedragingen laten een toename zien.

Figuur 2: Frequentie van het aantal impulsieve en gewenste gedragingen.

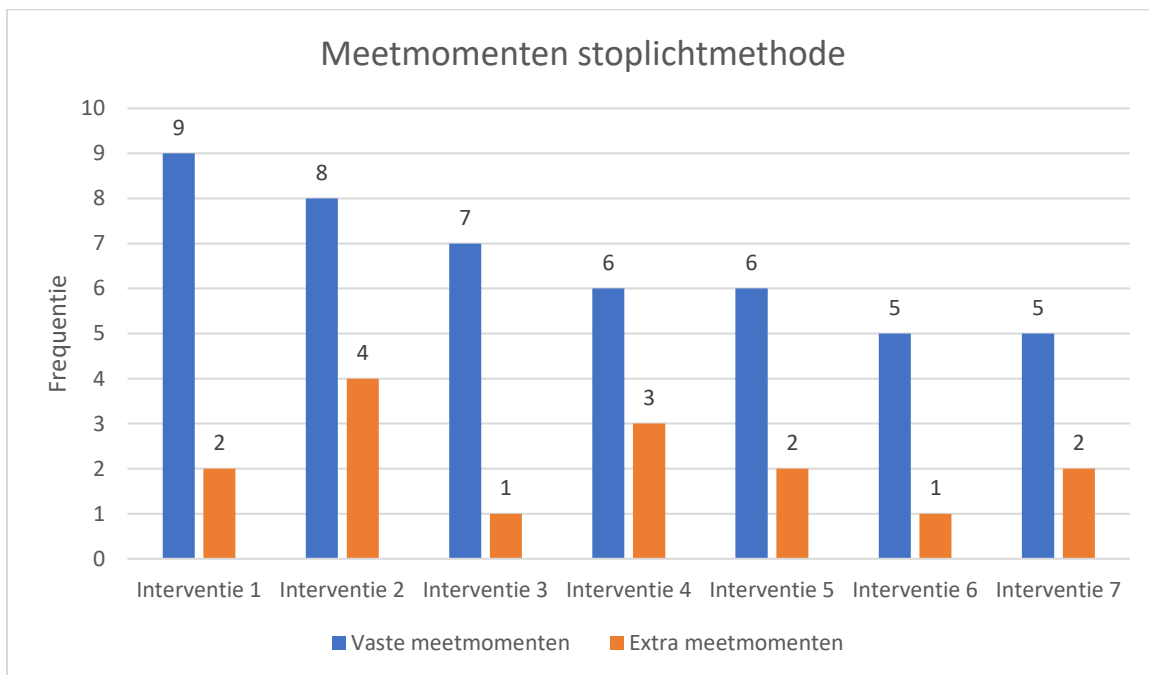

Interview

Uit het interview (bijlage IX) met de vakleerkracht komt naar voren dat hij ervaart dat de impulsieve gedragingen van de casus-leerling minder vaak voor lijken te komen. "Het impulsieve gedrag is er nog steeds maar in mijn ogen komt dit voornamelijk de laatste weken minder vaak naar voren en als het er is, is het minder hinderlijk voor andere leerlingen" (II, 7).

Logboek

In figuur 3 zie je dat het aantal vaste meetmomenten tijdens de gymles afnamen en de extra meetmomenten varieerden van een tot vier keer. Uit het logboek (bijlage VIII) blijkt dat de leerling moeite heeft om zijn gedragingen toe te kennen aan de juiste kleur. "Piet schreeuwt en scheldt naar een medeleerling" (logboek 4). Piet schaalte zijn gedragingen in deze situatie in de kleur oranje, echter dit zijn gedragingen van de rode kleur.

Figuur 3: Frequentie van het aantal vaste en extra meetmomenten van de stoplichtmethode tijdens de gymles.

Discussie en conclusie

Om de onderzoeksvraag “Wat is de invloed van de stoplichtmethode op de emotieregulatie en de impulsieve gedragingen van Piet, gediagnosticeerd met ADHD, PDD-NOS en tic-stoornis NAO, tijdens de gymles?” te kunnen beantwoorden werd er gekeken naar de resultaten van de metingen. Het onderzoek is een casestudy waardoor er niet vanuit kan worden gegaan dat de stoplichtmethode hetzelfde effect heeft op andere kinderen met dezelfde gedragsstoornissen (Kallenberg, Koster, Onstenk, & Scheepsmma, 2011). Uit de vergelijking tussen de nul- en eindmeting blijkt dat de impulsieve gedragingen zijn afgenomen evenals de gedragingen vanuit emotie.

Een verklaring hiervoor kan de lesinhoud zijn. Uit het logboek (bijlage IX) van week twee, drie, vier, vijf en zeven komt naar voren dat de leerling zijn aandacht bij de uitleg heeft, zijn vinger op stak om vragen te stellen of het voorbeeld wilde geven. Hieruit blijkt dat hij de lesinhoud interessant vond. Wanneer een leerling met ADHD de lesinhoud interessant vindt, kan dit ervoor zorgen dat hij zijn aandacht beter bij de les houdt en minder snel afgeleid raakt (Kat, Beenackers, & ter Brugge, 2009). Een ander discussiepunt is dat de lesinhoud van de nulmeting anders was dan de lesinhoud van de eindmeting. De onderzoeker zat in beide gevallen vast aan de jaarplanning.

Een ander discussiepunt is het aantal wachtmomenten tijdens de gymles. Uit het logboek (bijlage IX) blijkt dat wanneer er minder of korte wachtmomenten zijn, Piet minder impulsieve gedragingen laat zien. Voor kinderen met ADHD kunnen wachtmomenten lastig zijn en kunnen ze snel afgeleid raken (Maessen, Z.D.). De resultaten uit de nul- en eindmeting zijn minder betrouwbaar omdat er verschil zit in het aantal wachtmomenten tijdens de gymles.

Figuur 3 laat zien dat het aantal vaste meetmomenten is afgenomen en de extra meetmomenten variëren. Ondanks dat de meetmomenten zijn afgenomen heeft Piet niet meer extra meetmomenten nodig gehad tussen interventie 1 en de eindmeting. De extra meetmomenten zouden beïnvloed kunnen zijn door de groepsindeling tijdens de gymlessen. Een kind met ADHD kan in het enthousiasme van een spel onbeheerst zijn en ruzie veroorzaken (Horeweg, 2017). Daardoor is er door de onderzoeker gekozen om de casus-leerling tijdens de nul- en eindmeting in een groep te plaatsen waar het risico op aanvaringen zo min mogelijk is.

De emotieregulatie is in de beleving van de geïnterviewde toegenomen en de impulsieve gedragingen zijn afgenomen, echter is het onduidelijk of dit toegeschreven kan worden aan de stoplichtmethode. “Komt dit door het toepassen van de stoplichtmethode of door het feit dat de casus-leerling liever niet uit een situatie gehaald wilt worden om een gesprek aan te gaan met de onderzoeker.” (II, 18)

Wanneer de interventieperiode langer zou duren dan zeven weken, zouden er meer resultaten verzameld kunnen worden wat het onderzoek betrouwbaarder maakt. Kinderen met PDD-NOS hebben baat bij regelmaat en structuur, een verandering hierin kan leiden tot onrustige en drukkere gedragingen (Gedragsproblemen kinderen, 2018). Daarnaast kost het een kind met PDD-NOS meer moeite om aan een nieuwe situatie te wennen (Wat merk ik zelf, 2018). De relatie tussen Piet en de onderzoeker is gedurende de interventieperiode verbeterd. Dit kan effect hebben op de gedragingen en resultaten van het onderzoek omdat een kind zich hierdoor geaccepteerd, ondersteund en veiliger kan voelen (Woltjer & Janssens, 2010).

De onderzoeker heeft een aanpassing gemaakt in de laatste interventie, waar Piet in eerste instantie zelfstandig het stoplicht zou hanteren is er gekozen om de vaste meetmomenten aan te houden. Tijdens het interview achteraf zijn er vragen gesteld over zelfregulatie, dit wijkt af van de onderzoeksvraag. Uit navraag met de geïnterviewde blijkt dat de antwoorden met betrekking tot zelfregulatie ook gelden voor emotieregulatie.

Door gebruik te maken van triangulatie werd het onderzoek betrouwbaarder (Kallenberg, Koster, Onstenk, & Scheepsmma, 2011). De nul-, tussen- en eindmeting zijn gefilmd waardoor alle relevante gedragingen meerdere keren teruggekeken zijn. Om de nul- en eindmeting te kunnen vergelijken is er door de onderzoeker gekozen voor dezelfde groepsindeling, lesgever, klas, regels en structuur.

Conclusie

Ondanks de genoemde discussiepunten die invloed gehad kunnen hebben op het onderzoek hebben de onderzoeker en leerkracht wel degelijk het gevoel dat Piet beter functioneert; dit blijkt ook uit de resultaten van de metingen. Alle uitkomsten bij elkaar genomen mag er, op basis van de beleving van de onderzoeker en de vakleerkracht én de resultaten van de metingen, voorzichtig geconcludeerd worden dat de stoplichtmethode invloed heeft gehad op de impulsieve gedragingen en de emotieregulatie van Piet.

Aanbevelingen

Aan de hand van de resultaten wordt er aanbevolen om de stoplichtmethode te blijven toepassen tijdens de gymles. Hierbij wordt er geadviseerd dat de vakleerkracht de stoplichtmethode en meetinstrumenten blijft hanteren tot de zomervakantie. Daarnaast kan het waardevol zijn om te testen of Piet dezelfde gedragingen laat zien in een andere groepsindeling, waarbij er een opbouw is van een “veilig groepje” naar een “groepje met triggers”. Tenslotte wordt er aanbevolen om na de zomervakantie een nieuwe interventiemethode toe te passen zoals een beloningsysteem. Een kind met ADHD heeft profijt van positieve aandacht en directe beloningen omdat het kind moeite ervaart om op een later moment te reflecteren op een situatie (Horeweg, 2017; Schieving, 2007).

Dankwoord

In het bijzonder wil ik graag Mariska Kokke bedanken voor haar begeleiding en ondersteuning tijdens het schrijven van dit praktijkonderzoek. Daarnaast wil ik graag de vakleerkracht en de casus-leerling van De Klaproos bedanken voor hun medewerking en de prettige samenwerking aan dit onderzoek.

Bibliografie

- ClassificatieJeugdproblemen. (Z.D.). Opgehaald van NJI: <https://www.nji.nl/nl/Databank/Classificatie-Jeugdproblemen/Classificeren-met-CAP-J/A201-Druk-en-impulsief-gedrag.html>
- De Bruin, J. J. (2017, 30 augustus). *Stoplichtmethode*. Opgeroepen op 12 november, 2017, van Methodieken: http://www.methodieken.nl/methodieken_methoden.asp?methode_link=Stoplichtmethode
- de Haan, G. G. (Z. J.). *Stop denk doe*. Opgeroepen op 12 November, 2017, van Psychologenpraktijk buitenpost: <http://www.psychologenpraktijk-buitenpost.nl/stopdenkdoe>
- de Vries, F. (2006). *Intro*. Opgehaald van PDD-NOS: <http://www.pdd-nos.nl/intro.html>
- Delfos, M. (2002). Het socioschema als verklaringsmodel. *Wetenschappelijk tijdschrift autisme*, 20-34.
- Delfos, M., & Gottmer, M. (2012). *Leven met autisme*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Didden, R., & Huskens, B. (2008). *Begeleiden van kinderen en jongeren met autisme*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Doorewaar, H., Kil, A., & van de Ven, A. (2015). *Praktijkgericht kwalitatief onderzoek*. Amsterdam: Boom Lemma.
- Eurelings-Bontekoe, E. H. (2009). *Handboek persoonlijkheidspathologie*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Everaert, H., & van Peet, A. (2006). Kwalitatief en kwantitatief onderzoek. *Kenniskring Gedragsproblemen in de Onderwijspraktijk*.
- Foolen, N., & Ince, D. (2013, maart). *Cognitieve gedragstherapie*. Opgehaald van NJI: [https://www.nji.nl/nl/Download-NJI/\(311053\)-nji-dossierDownloads-WatWerkt_CognitieveGedragstherapie.pdf](https://www.nji.nl/nl/Download-NJI/(311053)-nji-dossierDownloads-WatWerkt_CognitieveGedragstherapie.pdf)
- Furman, B. (2006). *Kids' Skills*. Amsterdam: Boom/Nelissen.
- Gedragsproblemen kinderen*. (2018). Opgehaald van Kenmerken PDD-NOS: <http://www.gedragsproblemen-kinderen.info/kenmerken-pdd-nos>
- Horeweg, A. (2017). *Wat stuitert daar door je klas*. Leuven: LannooCampus.
- Huisman, J., Flapper, B. C., Kalverdijk, L. J., L'Hoir, M. P., & van Weel, E. A. (2010). *Gedragsproblemen bij kinderen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J., & Scheepsmma, W. (2011). *Ontwikkeling door onderzoek*. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff.
- Kat, F., Beenackers, M., & ter Brugge, W. (2009). *Leven met ADHD*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Leerlingdossier. (2017). Helmond: De Hilt.
- Maessen, A. (Z.D.). *ADHD-ADD*. Opgehaald van Alles over kinderen: <https://www.allesoverkinderen.nl/ontwikkeling/adhd-add/>
- Misse en Visie*. (2017). Opgeroepen op 19 oktober, 2017, van De hilt: <https://www.de-hilt.nl/Home/Onze-school/Missie-en-visie-De-Hilt>

- Oosterhof, M. D., & Hoekstra, P. J. (2009). *Psychiatrische stoornissen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Prins, P., & Braet, C. (2014). *Handboek klinische ontwikkelingspsychologie*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- PsyQ. (2015). *Wat is emotieregulatie*. Opgehaald van PsyQ: <https://www.psyq.nl/bipolaire-stoornis/vragen/wat-is-emotieregulatie>
- Rommelse, N. J., & Oosterlaan, J. (2009). *Het ADHD bij kinderen formulair*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Schieving, J. H. (2007, 07 10). *ADHD gedrag*. Opgehaald van Kinderneurologie: <http://www.kinderneurologie.eu/download/adhdgedrag.pdf>
- van der Gaag, R. (2009). *ASS bij kinderen en jeugdigen*. Opgehaald van Psychotherapie Betty van Hulzen: <http://www.psychotherapiebettyvanhulzen.nl/ASS.pdf>
- van der Sijde, A. (2013). Autisme in de DSM-5. *Wetenschappelijk tijdschrift autisme*, 40-49.
- van Lieshout, T. (2009). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Verhulst, F. C., Verheij, F., & Ferdinand, R. F. (2003). *Kinder en jeugdpsychiatrie*. Assen: Gorcum B.V., Koninklijke van.
- Wat merk ik zelf*. (2018). Opgehaald van PDD-NOS: <http://www.pddnos.nl/ik-heb-pdd-nos/symptomen/wat-merk-ik-zelf/>
- Woltjer, G., & Janssens, H. (2010). *Hoe ga je om met kinderen op school*. Groningen: Noordhoff.

Bijlagen

Bijlage I – Onderzoeksopzet

Onderzoekspopulatie en -context

Het onderzoek had betrekking op een leerling met de fictieve naam Piet. Piet is 12 jaar oud en zit in groep 7 van De Klaproos. De Klaproos is een orthopedagogisch onderwijsinstituut dat onderwijs en begeleiding verzorgt aan leerlingen van vier tot achttien jaar met ernstige gedrag en/of psychiatrische problemen (Missie en Visie, 2017). De Klaproos is een cluster vier school met klassen voor het speciaal onderwijs (SO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO). De klas van Piet valt onder het SO en bestaat uit 12 jongens en een meisje in de leeftijd tussen de 10 en 12 jaar oud.

Uit het leerling dossier van Piet is gebleken dat hij in 2014 volgens DSM-IV-classificaties is gediagnosticeerd met ADHD, PDD-NOS en Tic-stoornis NAO (Leerlingdossier, 2017). Tijdens het gesprek met de groepsleerkracht is gebleken dat Piet moeite heeft om zijn gedrag en emoties te reguleren (Groepsleerkracht, persoonlijke communicatie, 9 oktober 2017).

Dit heeft ervoor gezorgd dat zijn gedrag zowel in de thuissituatie als op school snel om kan slaan. Er is sprake van onrust en impulsiviteit die voornamelijk tot uiting komen in een drukke en prikkelbare omgeving waarbij hij druk gedrag vertoont. Hierbij had hij moeite om zijn impulsief gedrag te remmen. Kenmerkend voor impulsiviteit is het regelmatig onderbreken wanneer anderen aan het woord zijn en hun beurt afwachten (Rommelse & Oosterlaan, 2009; Huisman, Flapper, Kalverdijk, L'Hoir, & van Weel, 2010). Tijdens sociale interacties en samenwerken met andere leerlingen is hij sterk regiebekkend en vertoont hij dwangmatig gedrag, hij wil alles naar zijn hand zetten. Bijvoorbeeld tijdens een keuzemoment wil Piet per se jagerbal spelen en probeert hij op een felle verbale manier de andere leerlingen aan zijn kant te krijgen. Door zijn beperkte communicatieve vaardigheden kan dit tot ergernis leiden van medeleerlingen. Volgens de groepsleerkracht (persoonlijke communicatie, 9 oktober, 2017) is de leerling angstig dat hij geen aandacht krijgt of vergeten wordt. De leerling uit dit door vaak haantje de voorste te willen zijn. In de gymles merk je dat de leerling tijdens de uitleg vaak meteen met zijn vinger omhoog zit met een vraag, het antwoord op een vraag of dat hij het voorbeeld wil geven.

Aan de hand van bovenstaand getoond gedrag in de gymles, het gesprek met de groepsleerkracht en interesse van de onderzoeker werd er besloten om het onderzoek met Piet te gaan doen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de volgende onderzoeksvraag:

Wat is de invloed van de stoplichtmethode op de emotieregulatie en de impulsieve gedragingen van Piet, gediagnosticeerd met ADHD, PDD-NOS en tic-stoornis NAO, tijdens de gymles?

Ontwerp en procedures van je onderzoek

De methode die is gebruikt voor dit onderzoek is de stoplichtmethode (bijlage II). De stoplichtmethode paste bij het gedrag van de leerling omdat hij moeite had om zijn emoties en gedrag te reguleren. Hij kon uit het niets uit zijn slof schieten en bijvoorbeeld richting een medeleerling verbaal agressief reageren. Dit houdt verband met het impulsief gedrag dat de leerling heeft laten zien.

Om de onderzoeksresultaten van emotieregulatie en de impulsieve gedragingen in kaart te brengen is er gewerkt met een observatieformulier, interview en logboek. Het observatieformulier is door de onderzoeker na de nulmeting, tussenmeting en eindmeting ingevuld aan de hand van videobeelden. Het interview is afgenomen bij de vakleerkracht lichamelijke opvoeding en heeft voor de nulmeting en na de eindmeting plaatsgevonden. Het logboek is na elke les ingevuld door de onderzoeker. De data van de metingen zijn te vinden in het plan van aanpak (bijlage III) en de planning (bijlage IV).

Op maandag van 11:00 tot 11:45 en/of dinsdag van 13:30 tot 14:15 zijn de gegevens verzameld tijdens de gymlessen van groep 7 op De Klaproos. Het onderzoek heeft plaats gevonden tijdens de gymlessen met zijn eigen klas. Voor de casus-leerling was dit een veilige omgeving waarin hij zich sinds dit schooljaar bevond. Doordat het onderzoek is uitgevoerd met zijn eigen klas heeft Piet zich niet hoeven aan te passen aan een nieuw klimaat en omgeving.

De gegevens werden verzameld middels een observatieformulier, interview en logboek. Het observatieformulier werd ingevuld na de nul-, tussen- en eindmeting door onderzoeker aan de hand van videobeelden van de gymles. Het interview werd twee weken voor de nulmeting afgenomen bij de vakleerkracht. Na de interventieperiode is er nog een interview afgenomen. Het logboek werd na elke les nauwkeurig ingevuld door de onderzoeker. De betrokken groep- en vakleerkracht werden voorafgaand aan de interventieperiode geïnformeerd door de onderzoeker waarbij er werd uitgelegd wat het doel van de interventies was, wat de duur van de interventie was en de methode die gehanteerd werd.

Tijdens de interventieperiode van zeven weken is er gewerkt met de stoplichtmethode. Door middel van het stoplicht kreeg de casus-leerling te zien in welke kleur hij zich bevond en welke gedragingen hierbij hoorden (bijlage II). Tijdens de les hanteerden de onderzoeker en casus-leerling tekens voor de kleur groen, oranje en rood namelijk: duim omhoog, duim in het midden en duim omlaag (tabel 1). De tekens kwamen voort uit het gesprek dat voorafgaand aan de interventiereeks tussen de onderzoeker en casus-leerling heeft plaatsgevonden, er is gekozen voor de desbetreffende tekens omdat deze een duidelijke gemoedstoestand weergeven. Er is bewust gekozen om deze interventie niet klassikaal te bespreken om te voorkomen dat medeleerlingen bepaald gedrag zouden uitlokken of het gedrag van zouden Piet beïnvloeden. Daarnaast heeft Piet aangegeven liever niet in de belangstelling te willen staan met de stoplichtmethode, daarom heeft de onderzoeker een klein stoplicht gemaakt die niet zichtbaar was voor de medeleerlingen van Piet.

Bij binnenkomst in de zaal vroeg de onderzoeker in welke kleur de casus-leerling zich bevond. De leerling gaf vanaf interventieweek vier zelf aan in welke kleur hij zich bevond bij binnenkomst en aan het einde van de les. Elke interventieweek werd de tijd tussen het bespreken of aangeven van de kleur waar de leerling zich in bevond verlengd met een minuut, waarbij er werd gestart met vijf minuten tussen elk gesprek. Tijdens het bespreken van de kleur waarin de casus-leerling zich bevond heeft de onderzoeker de casus-leerling een helpende hand geboden om op zoek te gaan naar de oorzaak van gedragingen of emoties die op dat moment speelden. Hierbij stelde de onderzoeker open en reflectieve vragen en gaf hij Piet handvaten om weer in de groene kleur te komen en weer

aan te sluiten bij de gymles zoals een rustmoment, duidelijke afspraken of een tussen oefening (bijlage II).

Tabel 1: Gedragsaanduiding, kleur en bijbehorend handgebaar.

Gedragsaanduiding	Kleur	Handgebaar
De groene kleur gaf positief gedrag van de leerling aan, hij maakte de juiste keuzes en werkte op een positieve manier samen met andere leerlingen.	Groen	
In de oranje kleur ging het gedrag van de leerling naar negatief toe, de prikkels werden te veel of de leerling voelde spanning/frustratie opkomen.	Oranje	
De rode kleur hield negatief en impulsief gedrag in.	Rood	

De vakleerkracht lichamelijke opvoeding en de groepsleerkracht hadden de rol om de onderzoeker eventueel te ondersteunen. Bijvoorbeeld dat een leerkracht tijdens een drievakken-les een vak begeleidde of een groepje begeleidde. Hierdoor had de onderzoeker meer tijd en ruimte om de casus-leerling in de gaten te houden en de methode te hanteren. Daarnaast hielp de onderzoeker de leerling te onderzoeken waar de impulsieve gedragingen vandaan kwam en hoe hij met de bijbehorende emoties om kon gaan, hierbij werd er samen naar een oplossing gezocht zodat de leerling weer in de groene kleur kon functioneren en deelnemen aan de les (bijlage II).

Er zijn verschillende variabelen die het onderzoek beïnvloed kunnen hebben, namelijk:

- **Aanwezige kinderen:**

De aan- of afwezigheid van medeleerlingen zou invloed gehad kunnen hebben op het onderzoek. Dit werd dan ook bijgehouden in het logboek zodat de onderzoeker het kon verantwoorden.

- **Verschil tussen spel en materiaal les:**

Het gedrag van de leerling zou verschillend kunnen zijn tijdens een spel- of materiaal les. Daarom zijn de lesvoorbereidingen aan het logboek toegevoegd en in het logboek werd bijgehouden wat de groepsindeling van de les was.

- **Groepsindeling:**

De groepsindeling werd bijgehouden in het logboek. Hierdoor kon er terug worden gekeken in welke groep de casus-leerling zich bevond. De groep bleef tijdens de nul- en eindmeting hetzelfde.

- **Medicijngebruik:**

Het medicijn gebruik heeft kunnen veranderen tijdens de interventieperiode. Dit zou de resultaten kunnen beïnvloeden. Mocht dit het geval zijn geweest dan werd dit in het logboek ingevuld onder het kopje 'bijzonderheden en/of andere problemen'.

- **Problemen thuis of op school:**

Het kon voorkomen dat er voor de gymles een vervelende situatie heeft plaatsgevonden, dit kon zowel thuis als op school zijn gebeurd. Dit kon effect hebben op het gedrag van de casus-leerling. Om dit in kaart te brengen werd er voorafgaand aan een interventie aan de groepsleerkracht gevraagd of er iets heeft gespeeld. Als dit het geval was werd dit in het logboek opgeschreven. Bij binnenkomst in de gymzaal werd ook aan de casus-leerling gevraagd in welke kleur hij zich bevond. De kleur gaf inzicht in welke staat de casus-leerling zich bevond en hier kon meteen iets mee gedaan worden.

Om te leren hoe beter om te gaan met impulsiviteit, en de sociale vaardigheden te vergroten, wordt er vaak gebruik gemaakt van cognitieve gedragstherapie (Eurlings-Bontekoe et al., 2009).

In cognitieve gedragstherapie worden het gedrag en de gedachten die de problemen in stand houden besproken en behandeld. Door anders tegen een situatie aan te kijken kan het gedrag en gevoel van iemand veranderen (Foolen & Ince, 2013). Daarbij wordt de stoplichtmethode gebruikt om de zelfcontrole van leerlingen te vergroten en het omgaan met emoties te verbeteren (De Bruin, 2017). Het gebruik van cognitieve gedragstherapie en de stoplichtmethode sluit aan bij de begrippen emotieregulatie en impulsief gedrag.

Doordat het stoplicht, de gedragingen per kleur en de tekens visueel waren kon de leerling uiten hoe hij zich voelde. Door het visuele aspect was de methode makkelijk te begrijpen en te hanteren voor de leerling. De onderzoeker en de leerling konden zien welk gedrag bij welke kleur hoorde. Hierdoor was het meetbaar of het gedrag van de leerling overeenkwam met de kleur die hij zelf aangaf. Het doel was om de leerling meer inzicht te geven in zijn emoties, gevoel en gedrag waardoor zijn impulsieve gedragingen minder zouden worden en zijn emotieregulatie zou toe nemen.

Er is voor onderstaande opbouw van de stoplichtmethode gekozen tijdens de interventies. In het begin vroeg de onderzoeker voor- en na de les in welke kleur de leerling zich bevond. Tijdens de vierde interventieweek gaf de leerling zelf voor- en na de les aan in welke kleur hij zich bevond. Hierdoor kon de onderzoeker inspelen op de gemoedstoestand van de leerling bij binnenkomst. Daarnaast kon de onderzoeker na de les de leerling eventueel helpen om in de groene kleur te komen of de groepsleerkracht op de hoogte stellen van de gemoedstoestand van de leerling (bijlage II). De onderzoeker vroeg naarmate de interventies vorderen steeds minder vaak aan de leerling in welke kleur de leerling zich bevond. Omdat de effectieve gym tijd 40 tot 45 minuten duurde werd er gekozen om elke interventieweek een minuut langer te wachten met het vragen en het bespreken van het stoplicht, zodat er een afbouw was in het aantal keer vragen. Als er tussentijdse gedragingen waren in de kleur oranje of rood haalde de onderzoeker de casus-leerling bij zich. De casus-leerling mocht ook uit zichzelf naar de onderzoeker komen als hij vond dat hij in oranje of rode kleur zat. Hierbij hanteerde de onderzoeker dezelfde tekens en gedragingen per kleur waarbij er open en reflectieve vragen gesteld werden aan de casus-leerling met daarbij handvaten, afspraken of rustmomenten om de leerling weer in groen deel te laten nemen aan de gymles. De vaste en tussentijdse momenten werden bijgehouden in een tabel in het logboek (bijlage VIII). Voorafgaand aan de interventieperiode had de onderzoeker samen met de casus-leerling afgesproken welke tekens er werden gebruikt voor de kleur groen, oranje en rood. Dit werd in samenspraak met de casus-leerling gedaan, zodat hij zelf de keuze kon maken voor de tekens oranje en rood zodat dit niet per definitie een negatief signaal zou zijn. Er is bewust gekozen om deze interventie niet klassikaal te bespreken om te voorkomen dat medeleerlingen bepaald gedrag zouden uitlokken of het gedrag van zouden Piet beïnvloeden. Daarnaast heeft Piet aangegeven liever niet in de belangstelling te willen staan met de stoplichtmethode, daarom heeft de onderzoeker een klein stoplicht (bijlage II) gemaakt die niet zichtbaar was voor de medeleerlingen van Piet.

Toepassing stoplichtmethode in de gymles	
Interventie week 1 De docent vroeg bij binnenkomst en aan het einde van de les in welke kleur de leerling zich van het stoplicht bevond. De docent vroeg om de vijf minuten in welke kleur de leerling zich bevond, de leerling gaf antwoord middels een afgesproken teken voor groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling gaf werd er gehandeld (zie bijlage II).	- De docent vroeg bij binnenkomst, aan de hand van het stoplicht, in welke kleur de leerling zich bevond. Aan de hand van het antwoord van de leerling werd er gehandeld (zie bijlage II). - De docent vroeg om de vijf minuten aan de leerling in welke kleur hij zich bevond. De docent en leerling hadden in samenspraak een teken afgesproken voor de kleur groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling gaf werd er gehandeld (zie bijlage II). - De docent ging na de les samen met de leerling bespreken in welke kleur hij zich bevond en hoe de les was verlopen aan de hand van de stoplichtmethode. <i>Bij een tussentijdse gedraging van de casus-leerling in de kleur oranje of rood hanteerde de docent de stoplichtmethode op dezelfde manier als tijdens de vaste momenten, deze werd ook vastgelegd in het logboek (bijlage IX).</i>
Interventie week 2 De docent vroeg bij binnenkomst en aan het einde van de les in welke kleur de leerling zich van het stoplicht bevond. De docent vroeg om de zes minuten in welke kleur de leerling zich bevond, de leerling gaf antwoord middels een afgesproken teken voor groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling gaf werd er gehandeld (zie bijlage II).	- De docent vroeg bij binnenkomst, aan de hand van het stoplicht, in welke kleur de leerling zich bevond. Aan de hand van het antwoord van de leerling werd er gehandeld (zie bijlage II). - De docent vroeg om de zes minuten aan de leerling in welke kleur hij zich bevond. De docent en leerling hadden in samenspraak een teken afgesproken voor de kleur groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling gaf werd er gehandeld (zie bijlage II). - De docent ging na de les samen met de leerling bespreken in welke kleur hij zich bevond en hoe de les was verlopen aan de hand van de stoplichtmethode. <i>Bij een tussentijdse gedraging van de casus-leerling in de kleur oranje of rood hanteerde de docent de stoplichtmethode op dezelfde manier als tijdens de vaste momenten, deze werd ook vastgelegd in het logboek (bijlage IX).</i>
Interventie week 3 De docent vroeg bij binnenkomst en aan het einde van de les in welke kleur de leerling zich van het stoplicht bevond. De docent vroeg om de zeven minuten in welke kleur de leerling zich bevond, de leerling gaf antwoord middels een	- De docent vroeg bij binnenkomst, aan de hand van het stoplicht, in welke kleur de leerling zich bevond. Aan de hand van het antwoord van de leerling werd er gehandeld (zie bijlage II). - De docent vroeg om de zeven minuten aan de leerling in welke kleur hij zich bevond. De docent en leerling hadden in samenspraak

afgesproken teken voor groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling gaf werd er gehandeld (zie bijlage II).	een teken afgesproken voor de kleur groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling gaf werd er gehandeld (zie bijlage II). De docent ging na de les samen met de leerling bespreken in welke kleur hij zich bevond en hoe de les was verlopen aan de hand van de stoplichtmethode. <i>Bij een tussentijdse gedraging van de casus-leerling in de kleur oranje of rood hanteerde de docent de stoplichtmethode op dezelfde manier als tijdens de vaste momenten, deze werd ook vastgelegd in het logboek (bijlage IX).</i>
Interventie week 4 De leerling gaf bij binnenkomst en aan het einde van de les aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. De docent vroeg om de acht minuten in welke kleur de leerling zich bevond, de leerling gaf antwoord middels een afgesproken teken voor groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling geeft werd er gehandeld (zie bijlage II).	- De leerling gaf bij binnenkomst aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. Aan de hand van het antwoord van de leerling werd er gehandeld (zie bijlage II). - De docent vroeg om de acht minuten aan de leerling in welke kleur hij zich bevond. De docent en leerling hadden in samenspraak een teken afgesproken voor de kleur groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling gaf werd er gehandeld (zie bijlage II). - De leerling gaf aan het einde van de les aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. Hierna werd er besproken hoe de les was verlopen aan de hand van de stoplichtmethode. <i>Bij een tussentijdse gedraging van de casus-leerling in de kleur oranje of rood hanteerde de docent de stoplichtmethode op dezelfde manier als tijdens de vaste momenten, deze werd ook vastgelegd in het logboek (bijlage IX).</i>
Interventie week 5 De leerling gaf bij binnenkomst en aan het einde van de les aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. De docent vroeg om de negen minuten in welke kleur de leerling zich bevond, de leerling gaf antwoord middels een afgesproken teken voor groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling geeft werd er gehandeld (zie bijlage II).	- De leerling gaf bij binnenkomst aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. Aan de hand van het antwoord van de leerling werd er gehandeld (zie bijlage II). - De docent vroeg om de negen minuten aan de leerling in welke kleur hij zich bevond. De docent en leerling hadden in samenspraak een teken afgesproken voor de kleur groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling gaf werd er gehandeld (zie bijlage II). - De leerling gaf aan het einde van de les aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. Hierna werd er besproken hoe de les was verlopen aan de hand van de stoplichtmethode.

	<i>Bij een tussentijdse gedraging van de casus-leerling in de kleur oranje of rood hanteerde de docent de stoplichtmethode op dezelfde manier als tijdens de vaste momenten, deze werd ook vastgelegd in het logboek (bijlage IX).</i>
Interventie week 6 De leerling gaf bij binnenkomst en aan het einde van de les aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. De docent vroeg om de tien minuten in welke kleur de leerling zich bevond, de leerling gaf antwoord middels een afgesproken teken voor groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling geeft werd er gehandeld (zie bijlage II).	• De leerling gaf bij binnenkomst aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. Aan de hand van het antwoord van de leerling werd er gehandeld (zie bijlage II). • De docent vroeg om de tien minuten aan de leerling in welke kleur hij zich bevond. De docent en leerling hadden in samenspraak een teken afgesproken voor de kleur groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling gaf werd er gehandeld (zie bijlage II). • De leerling gaf aan het einde van de les aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. Hierna werd er besproken hoe de les was verlopen aan de hand van de stoplichtmethode. <i>Bij een tussentijdse gedraging van de casus-leerling in de kleur oranje of rood hanteerde de docent de stoplichtmethode op dezelfde manier als tijdens de vaste momenten, deze werd ook vastgelegd in het logboek (bijlage IX).</i>
Interventie week 7 De leerling gaf bij binnenkomst en aan het einde van de les aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. De taak van de leerling was om gedurende de gymles zelf naar de docent toe te komen om aan te geven in welke kleur van het stoplicht hij zich bevond (bijlage II).	• De leerling gaf bij binnenkomst aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. Aan de hand van het antwoord van de leerling werd er gehandeld (zie bijlage II). • De leerling gaf zelf tijdens de gymles aan in welke kleur van het stoplicht hij zich bevond. De docent en leerling hadden in samenspraak een teken afgesproken voor de kleur groen, oranje en rood. Aan de hand van het teken dat de leerling gaf werd er gehandeld (zie bijlage II). • De leerling gaf aan het einde van de les aan in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. Hierna werd er besproken hoe de les was verlopen aan de hand van de stoplichtmethode. <i>Bij een tussentijdse gedraging van de casus-leerling in de kleur oranje of rood hanteerde de docent de stoplichtmethode op dezelfde manier als tijdens de vaste momenten, deze werd ook vastgelegd in het logboek (bijlage IX).</i>

Onderzoeksinstrumenten

Wat is de invloed van de stoplichtmethode op de emotieregulatie en de impulsieve gedragingen van Piet, gediagnosticeerd met ADHD, PDD-NOS en tic-stoornis NAO, tijdens de gymles?

De begrippen uit de onderzoeksvraag heeft de onderzoeker verwerkt in het operationalisatieschema (bijlage V). Aan de hand van het operationalisatieschema werd er een gedragsobservatieformulier (bijlage VI) gemaakt. De definities van de begrippen uit de onderzoeksvraag haalde de onderzoeker uit literatuur. Als resultaat van deze definities ontstonden er dimensies met daarbij verschillende indicatoren en vraagstellingen. Hierdoor werden de ruime begrippen meetbaar om te turven op het observatieformulier (bijlage VI). De volgende begrippen heeft de onderzoeker uitgewerkt met daarbij vraagstellingen voor het observatieformulier: emotieregulatie, impulsief gedrag, ADHD, PDD-NOS en tic-stoornis NAO. Het observatieformulier werd na de metingen individueel ingevuld door de onderzoeker aan de hand van videobeelden. Omdat het een om een casusstudie ging, lette de onderzoeker op het te onderzoeken specifieke gedrag (Kallenberg, Koster, Onstenk, & Scheepsmas, 2011). Het was een gesloten observatie omdat alle gedragingen die van de leerling geobserveerd werden, vooraf bepaald waren.

Door middel van een topiclijst en de daardoor ontstane vragen kwam het interview tot stand (bijlage VII). Naast de vastgestelde vragen was er ruimte om door te vragen en open vragen te stellen, hierdoor werd het een half gestructureerd interview (Kallenberg, Koster, Onstenk, & Scheepsmas, 2011). Het interview werd voorafgaand en na de interventies afgenomen. Het interview werd gehouden met de vakleerkracht van de casus-leerling. Deze expert in zijn vak, gaf een beter beeld van de leerling en zag hem meerdere keren per week. Hierdoor ontstonden er nieuwe inzichten over het gedrag van de casus-leerling. Daarbij werd er ook meer informatie ingewonnen betreffende de casus-leerling. Na de interventieperiode nam de onderzoeker nog een interview af om te onderzoeken wat het effect was van de gebruikte stoplichtmethode en de daarbij beoogde gedragsverandering.

Om het interview (bijlage VII) af te nemen werden er de volgende zaken door de onderzoeker geregeld:

- Datum, lokaal, tijd en afspraak met de expert die geïnterviewd ging worden.
- De volgende zaken werden meegenomen: topiclijst, vragenlijst en een opname instrument.

Het logboek (bijlage VIII) werd gemaakt zodat alle bevindingen, ervaringen en metingen van de interventie bijgehouden konden worden. Het logboek kwam tot stand aan de hand van tien vragen. Deze vragen werden na elke interventie beantwoordt door de onderzoeker. Hierdoor was er overzicht op het verloop van de interventies en kon de interventies eventueel aangepast worden. Na de interventiereeks werd er in het logboek gekeken of er gedragsverandering heeft plaatsgevonden.

Het observatieformulier (bijlage VI) werd door middel van turven door de onderzoeker ingevuld. Dit gebeurde na de nulmeting, tussenmeting en eindmeting. De onderzoeker gaf de gymles, om deze reden werd de gymles opgenomen, en vervolgens werd het observatieformulier ingevuld aan de hand van de videobeelden. De onderzoeker regelde de volgende zaken: opname instrument, afspeel instrument, observatieformulier, stille ruimte en een pen.

Om te waken over de betrouwbaarheid van het onderzoek werd ervoor gezorgd dat verschillende factoren hetzelfde bleven tijdens de metingen en interventies. Zo werden alle gymlessen door de onderzoeker gegeven die dezelfde instructies, regels en structuur hanteerde net zoals voor de start van de interventieperiode. Een normale week bestond uit een spel les en een materiaal les, de stoplichtmethode werd bij beide lessen toegepast zodat er geen verschil was in de gymlessen. Tijdens de nul- en eindmeting zat de casus-leerling in dezelfde groep met leerlingen. Tijdens het onderzoek werden er verschillende onderzoeksinstrumenten gebruikt. Door de resultaten van de verschillende onderzoeksinstrumenten te vergelijken ontstond er een driehoeksmeting, waardoor het onderzoek betrouwbaarder werd (Kallenberg, Koster, Onstenk, & Scheepsma, 2011; Doorewaar, Kil, & van de Ven, 2015). Het observatieformulier (bijlage VI) kwam tot stand aan de hand van begrippen uit de onderzoeksvraag die waren verwerkt in het operationalisatieschema (bijlage V). Deze werden na de nul-, tussen- en eindmeting ingevuld door de onderzoeker. Het interview (bijlage VII) kwam tot stand aan de hand van een topiclijst en was semigestructureerd. De vragen stonden vast maar er was ruimte voor doorvragen. Het interview werd voor de interventiereeks en na de eindmeting afgenomen met de vakleerkracht van de casus-leerling. Het verloop van de les en omgevingsfactoren werden na elke interventie les ingevuld in het logboek (bijlage VIII). Hier werden ook factoren ingezet die het onderzoek konden beïnvloeden zoals: aanwezigheid leerling(en), verschil tussen een spel les en materiaal les, de groepsindeling, het medicijngebruik van de leerling en problemen thuis of op school.

Analyse van onderzoeksgegevens

Tijdens de observaties (bijlage VI) werd er geturfd hoe vaak een gedraging voorkwam tijdens de gymles. De cijfers die hieruit voortkwamen zijn naast elkaar gelegd en verwerkt in een tabel (tabel 1). Zo werd er overzichtelijk gemaakt wat het verschil was tussen de nul-, tussen- en eindmeting en kon de onderzoeker de effectgrootte zien. In verschillende grafieken (bijlage IX) werden er gedragingen overzichtelijk weer gegeven zoals: gedragingen vanuit emoties, impulsieve en gewenste gedragingen, positieve gedragingen en negatieve gedragingen. De verschillen werden in de grafieken overzichtelijk weergegeven waarbij er per vraag drie grafieken zijn: de metingen van de nul-, tussen- en eindmeting. Mede door de analyse van informatie en gegevens uit de observaties kon er een discussie, conclusie en aanbeveling geschreven worden.

In het logboek (bijlage VIII) werden de gedragingen en methode geanalyseerd en met elkaar vergeleken. Uit het logboek is een grafiek ontstaan met het aantal vaste en variabele meetmomenten. Mede door de analyse van informatie uit het logboek kon er een discussie, conclusie en aanbeveling geschreven worden.

Het interview (bijlage VII) werd geanalyseerd, waarbij als eerste het interview in zijn geheel wordt uitgetypt, inclusief de vragen (Doorewaar, Kil, & van de Ven, 2015). Vervolgens werd de irrelevante informatie geschrapt. De overgebleven tekst werd in fragmenten onderverdeeld, een fragment bestaat uit dezelfde informatie. De fragmenten werden aangegeven met een kleur en werden gelabeld. Er ontstonden sub-labels toen er meerdere onderwerpen werden besproken bij een label. Per label werd er een samenvatting gemaakt van de gegeven antwoorden. Deze worden onderbouwd met letterlijke citaten. Mede door de analyse van informatie uit het interview kon er een discussie, conclusie en aanbeveling geschreven worden.

Bijlage II – Stoplichtmethode

Het pocketmodel stoplicht bestond uit drie kleuren namelijk rood, oranje en groen. De kleur gaf aan waar de casus-leerling zich in bevond.

De **groene** kleur gaf positief gedrag van de leerling aan, hij maakte de juiste keuzes en werkte op een positieve manier samen met andere leerlingen. De leerling had zichzelf in de hand, het ging goed en hij kon de opdracht aan. In de groene kleur hoefde de onderzoeker niet in te grijpen. De onderzoeker motiveerde de leerling om in groen te blijven door middel van verbale en non-verbale complimenten.

Gedragingen groene kleur:

- ✓ Ik voel me goed en fijn.
- ✓ Ik speel eerlijk.
- ✓ Ik speel sportief.
- ✓ Ik werk samen met andere leerlingen.
- ✓ Ik speel sportief samen met andere leerlingen.
- ✓ Ik wacht in de rij op mijn beurt.
- ✓ Ik blijf bij mijn eigen onderdeel en groepje.
- ✓ Ik luister naar de uitleg.
- ✓ Ik ga bij een fluitsignaal zitten op de grond en bij drie fluitsignalen ga ik op de bank zitten.
- ✓ Ik ben blij, lach en heeft plezier.
- ✓ Ik vind het niet erg om een keer te verliezen.
- ✓ Ik vraag aan mijn eigen groepje of docent als ik niet meer weet wat ik moet doen.

In de **oranje** kleur ging het gedrag van de leerling naar negatief toe, de prikkels werden te veel of de leerling voelde spanning/frustratie opkomen. De leerling diende op dit moment na te denken over zijn acties en waar de spanning vandaan kwam en hoe hij zichzelf kan helpen met bijvoorbeeld de volgende vragen: welke hulp heb ik nodig?, blijf ik in de situatie of vermijd ik de situatie?, waar ben ik zelf verantwoordelijk voor en waar anderen? Als de leerling het teken oranje gaf was het belangrijk om samen met de leerling te kijken waar het gedrag vandaan kwam of wat het had veroorzaakt. De onderzoeker en leerling onderzochten hoe het kwam dat de leerling zich in de oranje kleur bevond. De onderzoeker stelde open en reflectieve vragen om de leerling na te laten denken over zijn emoties en gedragingen. Samen met de onderzoeker werd er gezocht naar een oplossing, middel of handreiking om weer in groen te komen, zie het kopje hulpmiddelen. Als de leerling de oranje kleur aangaf aan het einde van de les werd er gekeken hoe hij weer in de groene kleur richting de volgende les kon gaan. De groepsleerkracht werd hierbij betrokken zodat deze op de hoogte was van de situatie.

Gedragingen in de oranje kleur:

- ✓ Ik weet niet goed hoe ik me voel.
- ✓ Ik ben gespannen of gefrustreerd.
- ✓ Ik dring voor.
- ✓ Ik scheld.
- ✓ Ik kletst een keer door de uitleg heen.
- ✓ Ik zit ongevraagd aan materiaal.
- ✓ Ik raak geïrriteerd op/door mezelf, medeleerling, winst/verlies of de bewegingsactiviteit.
- ✓ Ik ben teleurgesteld in mezelf of medeleerlingen als ik verlies.
- ✓ Ik roep een keer door de gymzaal heen.

De rode kleur hield negatief en impulsieve gedragingen in. De spanning was te hoog voor de leerling en er dreigde een uitbarsting of er was een uitbarsting gaande. In deze situatie haalde de docent de leerling uit de situatie of de leerling kwam zelf uit de situatie. Indien nodig liet de onderzoeker de leerling uitzagen en sprak af dat hij over een aantal minuten met de leerling kwam praten om te onderzoeken waar het gedrag vandaan kwam. De onderzoeker onderzocht samen met de leerling wat het probleem was en wat de aanleiding hiervan was geweest. De onderzoeker stelde open en reflectieve vragen om de leerling na te laten denken over zijn emoties en gedragingen. Hoeveel last hadden de medeleerlingen en de leerling ervan? De onderzoeker kwam samen met de leerling tot een oplossing. Zodra de onderzoeker en leerling tot een oplossing of werkbare situatie kwamen was het aan de leerling om aan te geven in welke kleur hij zich van het stoplicht bevond. Als dit nog rood was kwam de docent met een idee, oplossing of compromis waardoor de leerling uiteindelijk weer mee kon doen met de gymles. Wanneer dit oranje was keek de onderzoeker samen met de leerling wat ze eraan konden doen zodat de leerling in groen kwam. Als de leerling de groene kleur koos kon hij weer mee doen met de les.

Gedragingen in de rode kleur:

- ✓ Ik voel me niet goed, ik weet niet goed wat ik hieraan kan doen.
- ✓ Ik ben fysiek naar een medeleerling of docent.
- ✓ Ik ben fysiek richting materiaal.
- ✓ Ik scheld of schreeuw richting een persoon.
- ✓ Ik ben boos op mezelf of anderen.
- ✓ Ik ben verdrietig.

Hulpmiddelen

De onderzoeker keek samen met de leerling welke hulpmiddel, handreiking of oplossing de leerling nodig had om weer in de groene kleur te kunnen functioneren. Hieronder zijn een aantal middelen beschreven.

De leerling kreeg een rustmoment van een aantal minuten voordat de situatie met de docent besproken werd. Tijdens een rustmoment was de groepsleerkracht of onderzoeker bij de leerling aanwezig. Het rustmoment werd gehouden in de berging, kleedlokaal of op de bank, dit was afhankelijk van de situatie en de staat van de leerling en ging in samenspraak met de leerling waarbij de onderzoeker uiteindelijk de beslissing nam.

De leerling kreeg een andere oefening voor een aantal minuten waarbij de leerling tot rust kon komen, zijn energie/frustratie kwijt kon en dergelijke. Hierbij kon je denken aan een oefening in de berging waarbij de leerling een bal tegen de muur kon gooien, tegen een dikke mat slaan of samen met de groepsleerkracht of onderzoeker een bal overgooien. De groepsleerkracht of docent was hierbij aanwezig, na een aantal minuten ging de docent met de leerling in gesprek.

Afhankelijk van de situatie en gedragingen werd er gekozen om direct of na een aantal minuten met de leerling in gesprek te gaan. Dit gesprek kon samen met een andere leerling zijn waarmee de casus-leerling gebotst had. De onderzoeker ging samen met de leerling(en) op zoek naar een oplossing. Hierbij kon er gedacht worden aan afspraken met de leerling(en), de leerling in een ander groepje laten gymmen, enzovoorts.

Gehanteerde kaartjes met gedragingen en stoplicht.

Gedragingen in de rode kleur:

- ✓ Je voelt je niet goed, weet niet goed wat je hieraan kan doen.
- ✓ Je bent fysiek naar een medeleerling of docent.
- ✓ Je bent fysiek richting materiaal.
- ✓ Je scheldt of schreeuwt richting een persoon.
- ✓ Je bent boos op jezelf of anderen.
- ✓ Je bent verdrietig.

Gedragingen in de oranje kleur:

- ✓ Je weet niet goed hoe hij je, je voelt.
- ✓ Je bent gespannen of gefrustreerd.
- ✓ Je dringt voor.
- ✓ Je gooit een scheldwoord eruit die niet gericht is op een persoon.
- ✓ Je kletst een keer door de uitleg heen.
- ✓ Je zit ongevraagd aan materiaal.
- ✓ Je bent geïrriteerd.
- ✓ Je bent teleurgesteld als je een spelletje verliest.
- ✓ Je roept een keer door de gymzaal heen.

Gedrag groene kleur:

- ✓ Je voelt je goed en fijn.
- ✓ Je speelt eerlijk.
- ✓ Je speelt sportief.
- ✓ Je werkt samen met andere leerlingen.
- ✓ Je speelt sportief samen met andere leerlingen.
- ✓ Je wacht in de rij op zijn beurt.
- ✓ Je blijft bij je eigen vak/groepje.
- ✓ Je luistert naar de uitleg.
- ✓ Je gaat bij een fluitsignaal zitten op de grond en bij drie fluitsignalen ga de op de bank zitten.
- ✓ Je bent blij, lacht en hebt plezier.
- ✓ Je vindt het niet erg om een keer te verliezen.
- ✓ Je vraagt aan je eigen groepje of aan de docent als je iets niet meer weet.

Gehanteerde stoplicht

Gehanteerde kaarten met gedragingen

Bijlage III – Plan van aanpak

Plan van aanpak				
Situatie	Locatie	Datum	Aanwezig	Taak
Afname interview.	De Klaproos (Lokaal bespreken)	15-01-2018 Na schooltijd	Marc	Afnemen interview.
			Tom	Beantwoorden vragen interview.
Uitleg methode & doel. Uitleg observatieformulier.	De Klaproos (Lokaal bespreken)	15-01-2018 Na schooltijd	Marc	Uitleggen methode en het doel van de methode. Uitleg Observatieformulier.
			Tom	Luisteren en vragen stellen.
			Anne	Luisteren en vragen stellen.
Uitleg stoplicht.	De Klaproos (Lokaal & tijd bespreken)	29-01-2018	Marc	Uitleggen van het stoplicht aan Piet.
			Anne	Ondersteunen van de uitleg.
			Piet	Uitleg ontvangen stoplicht.
Nulmeting .	Gymzaal De Klaproos 11:00-11:45	29-01-2018	Marc	Lesgever.
			Tom	Ondersteunen lesgever waar nodig.
	Gymzaal De Klaproos 13:30-14:15	30-01-2018	Anne	Filmen.
Tussenmeting Observatieformulier.	Gymzaal De Klaproos 11:00-11:45	05-03-2018	Marc	Lesgever.
			Tom	Ondersteunen lesgever waar nodig.
	Gymzaal De Klaproos 13:30-14:15	06-03-2018	Anne	Filmen.
Eindmeting Observatieformulier.	Gymzaal De Klaproos 11:00-11:45	26-03-2018	Marc	Lesgever.
			Tom	Ondersteunen lesgever waar nodig.
	Gymzaal De Klaproos 13:30-14:15	27-03-2018	Anne	Filmen.
Interview.	De Klaproos (Lokaal bespreken)	27-03-2018 Na schooltijd	Marc	Afnemen interview.
			Tom	Beantwoorden vragen interview.

Bijlage IV – Planning

Planning		
Datum	Interventie	Begeleiding
22-01-2018	<u>Schoolvoetbaltoernooi SO</u>	X
	<u>Schoolvoetbaltoernooi VSO</u>	X
29-01-2018	Nulmeting Materiaal les	Lesgever: Marc Ondersteunen: Tom Filmen: Anne
30-01-2018	Nulmeting Spel les	Lesgever: Marc Ondersteunen: Tom Filmen: Anne
05-02-2018	Interventie 1.1	Methode + lesgever: Marc
06-02-2018	Interventie 1.2	Methode + lesgever: Marc
<u>12-02-2018</u>	<u>Voorjaarsvakantie</u>	X
19-02-2018	Interventie 2.1	Methode + lesgever: Marc
20-02-2018	Interventie 2.2	Methode + lesgever: Marc
26-02-2018	Interventie 3.1	Methode + lesgever: Marc
27-02-2018	Interventie 3.2	Methode + lesgever: Marc
05-03-2018	Interventie 4.1 Tussenmeting materiaal les	Lesgever: Marc Ondersteunen: Tom Filmen: Anne
06-03-2018	Interventie 4.2 Tussenmeting spel les	Lesgever: Marc Ondersteunen: Tom Filmen: Anne
12-03-2018	Interventie 5.1	Methode + lesgever: Marc
13-03-2018	Interventie 5.2	Methode + lesgever: Marc
19-03-2018	Interventie 6.1	Methode + lesgever: Marc
20-03-2018	Interventie 6.2	Methode + lesgever: Marc
26-03-2018	Interventie 7.1 i.c.m. eind meting Materiaal les	Lesgever: Marc Ondersteunen: Tom Filmen: Anne
27-03-2018	Interventie 7.2 i.c.m. eind meting Spel les	Lesgever: Marc Ondersteunen: Tom Filmen: Anne

Bijlage V – Operationalisatieschema

Wat is de invloed van de stoplichtmethode op de emotieregulatie en de impulsieve gedragingen van Piet, gediagnosticeerd met ADHD, PDD-NOS en tic-stoornis NAO, tijdens de gymles?

Definitie van concepten uit onderzoeksvraag	Dimensie	Indicator	Vraag/stelling
Emotieregulatie “Emotieregulatie is het adequaat omgaan met je emoties en het kunnen uiten van je emoties. Wanneer er sprake is van emotieregulatie problematiek heeft iemand last van een <u>hoge gevoeligheid voor emoties</u> , er zijn <u>sterke emotionele reacties op stresssituaties</u> en er is een vertraagde terugkeer naar het basisniveau na opwindning. Hierdoor zie je dat mensen impulsief kunnen reageren, of <u>emoties juist opkroppen</u> en vaak <u>lang in een emotionele toestand blijven hangen</u> ” (PsyQ, 2015).	<u>Hoge gevoeligheid voor emoties</u>	Prikkelverwerking	De leerling heeft tijd nodig om prikkels te verwerken.
		Beïnvloedbaar	De leerling neemt positieve emoties van anderen over. De leerling neemt negatieve emoties van anderen over.
		Intensiviteit	De leerling ervaart zijn emoties intens. De leerling ervaart emoties van anderen intenser.
		Spanning	Bij spanning klapt de leerling dicht en is niet in staat om de opdracht uit te voeren (volgens de gegeven richtlijnen).
	<u>Sterke emotionele reacties op stresssituaties</u>	Juichen	De leerling juicht uitbundig als hij uit wordt gekozen of een spelletje wint.
		Springen	De leerling springt in de lucht als hij uit wordt gekozen of een spelletje wint.
		Gillen	De leerling gilt door de gymzaal.
		Schreeuwen	De leerling schreeuwt door de gymzaal.
		Schelden	De leerling scheldt.
		Stampvoeten	De leerling loopt stampvoetend door de gymzaal.
		Spieren spannen	De leerling spant zijn spieren aan.
		Weglopen	De leerling loopt weg uit de gymzaal.

	<u>Emoties opkroppen</u>	Rood aanlopen	De leerling loopt rood aan.
		Spiëren spannen	De leerling spant zijn spieren aan.
		Aanspreken	De leerlingen is niet of nauwelijks aanspreekbaar.
	<u>Lang in een emotionele toestand blijven hangen</u>	Uitbarsten	De leerling heeft een emotionele uitbarsting.
		Blijft lang in positieve emotie	De leerling blijft gedurende de hele les zijn positieve emotie zien.
		Blijft hangen in negatieve emotie	De leerlingen blijft hangen in een negatieve emotie.
		Weet niet wat te doen	De leerling weet zich geen raad met zijn emoties waardoor hij niet functioneert en de gymles kan vervolgen.
Impulsief gedrag “Er is sprake van druk en impulsief gedrag (<u>over beweeglijkheid, motorische onrust, ongecontroleerd gedrag en weinig remmingen</u>) in een mate die onaangepast is en niet past bij het ontwikkelingsniveau” (Classificatie Jeugdproblemen, Z.D.).	<u>Over beweeglijkheid en motorische onrust</u>	Stil zitten	De leerling wiebelt met zijn benen.
			De leerling friemelt met zijn handen.
		Aanraken	De leerling stoot een medeleerling aan tijdens de uitleg.
			De leerling tikt een medeleerling aan tijdens de uitleg.
	<u>Ongecontroleerd gedrag en weinig remmingen</u>	Plaatsnemen op de bank	De leerling spint het wielje van de bank rond.
			De leerling neemt volgens de afspraken plaats op de bank bij binnenkomst in de zaal.
			De leerling neemt binnen vijf seconden plaats op de bank of afgesproken plek als de docent drie keer fluit.
			De leerling wisselt van plek op de bank.

		Voordringen	De leerling dringt voor.
		Praten door de uitleg	De leerling praat door de uitleg heen.
		Pakken van materiaal	De leerling pakt ongevraagd materiaal op.
		Fysiek	De leerling slaat een medeleerling
			De leerling knijpt een medeleerling.
			De leerling schopt een medeleerling.
			De leerling duwt een medeleerling.
ADHD “Over beweeglijkheid, concentratieproblemen en impulsiviteit komen veel voor bij kleuters en schoolgaande kinderen. Ze horen tot op zekere hoogte bij de kindertijd en zijn uitingen van een normale ontwikkeling. Ook adolescenten en volwassenen laten deze gedragingen zien, maar in mindere mate. Doen deze gedragingen zich in extreme mate voor, zijn ze niet langer leeftijdsadequaat, en verstoren ze het dagelijkse leven van de kinderen en jongeren, dan beschouwt men ze als symptoom van het klinisch syndroom aandachtkortstoornis met hyperactiviteit” (Prins & Braet, 2014).	<u>Over beweeglijkheid</u>	Stil zitten	De leerling wiebelt met zijn benen.
			De leerling friemelt met zijn handen.
		Aanraken	De leerling stoot een medeleerling aan tijdens de uitleg.
			De leerling tikt een medeleerling aan tijdens de uitleg.
			De leerling spint het wiel van de bank rond.
	<u>Concentratieproblemen</u>	Uitleg	De leerling kletst door de uitleg heen.
			De leerling kijkt om zich heen tijdens de uitleg.
			De leerling staat niet stil tijdens instructie.
			De leerling raakt materiaal aan tijdens instructie.

		Uitvoeren van opdracht	De leerling voert de taak/opdracht anders uit dan het voorbeeld van de docent.
			De leerling houdt de opdracht niet 10 minuten vol en doet wat hij zelf wilt.
	<u>Impulsiviteit</u>	Stil zitten	De leerling wiebelt met zijn benen.
			De leerling friemelt met zijn handen.
		Aanraken	De leerling stoot een medeleerling aan tijdens de uitleg.
			De leerling tikt een medeleerling aan tijdens de uitleg.
			De leerling spint het wielje van de bank rond.
		Plaatsnemen op de bank	De leerling neemt volgens de afspraken plaats op de bank bij binnenkomst in de zaal.
			De leerling neemt binnen vijf seconden plaats op de bank als de docent drie keer fluit.
		Voordringen	De leerling dringt voor.
		Praten door de uitleg	De leerling praat door de uitleg heen.
		Pakken van materiaal	De leerling pakt ongevraagd materiaal op.
		Fysiek	De leerling slaat een medeleerling
			De leerling knijpt een medeleerling.
			De leerling schopt een medeleerling.
			De leerling duwt een medeleerling.

PDD-NOS “PDD-NOS voldoet niet aan alle criteria van een autistische stoornis of de symptomen zijn in veel mindere mate aanwezig. Het gaat om kinderen die op basis van hun gebrek aan sociale sensitiviteit en eenzijdige starheid ernstig beperkt worden in hun sociaal-emotionele ontwikkeling en vaak ook in opleiding en beroepsmatige ontplooiing. De <u>sociale problematiek</u> en <u>communicatieproblemen</u> kunnen verschillen in ernst en aantal” (Van Lieshout, 2009).	<u>Sociale problematiek</u>	Fysiek	De leerling slaat een medeleerling.
			De leerling knijpt een medeleerling.
			De leerling schopt een medeleerling.
			De leerling duwt een medeleerling.
	<u>Communicatieproblemen</u>	Omgang	De leerling begrijpt de gevoelens van medeleerlingen niet.
			De leerling begrijpt de reactie van medeleerlingen niet.
			De leerling kan zich niet inleven in een ander.
			De leerling heeft moeite om samen te werken.
		Interpretatie	De leerling snapt een grapje niet.
			De leerling snapt de uitleg niet.
Tic stoornis “Tics zijn ongewilde, meestal kortdurende, plotselinge, zich herhalende en <u>zinloze bewegingen</u> (bewegingstics) of <u>geluiden</u> (geluidstics)” (Oosterhof & Hoekstra, 2009).	<u>Communicatieproblemen</u>	Interactie	De leerling begrijpt het voorbeeld.
			De leerling overlegt niet.
			De leerling wilt zijn zin hebben.
			De leerling voelt zich niet gehoord.
	<u>Zinloze bewegingen</u>	Stil zitten	De leerling wiebelt met zijn benen.
			De leerling friemelt met zijn handen.
		Tics in het gezicht	De leerling spant zijn mond aan.
			De leerling knijpt zijn ogen dicht.
	<u>Zinloze geluiden</u>	Geluiden	De leerling trekt zijn neus omhoog.
			De leerling gorgelt.
			De leerling maakt een klakgeluid.

Bijlage VI – Observatieformulier

Observatieformulier

Turf vanaf binnenkomst in de gymzaal tot en met het verlaten van de gymzaal in de onderstaande tabellen hoe vaak de leerling het gedrag laat zien.

- **B+I** = Binnenkomst + instructie.
- **K** = Kern van de gymles.
- **Wis** = Wisselmoment(en) zoals van de instructie naar de kern of tijdens het wisselen van een vak.
- **EAG** = Einde + afsluiting van de gymles

Leerling: Piet

Datum:

Emoties					
Gedrag	B+I	K	Wis	EAG	Totaal
De leerling stampet met zijn voeten, loopt ongevraagd weg.					
De leerling schreeuwt of scheldt.					
De leerling lacht, juicht, klapt of springt.					

Impulsiviteit					
Gedrag	B+I	K	Wis	EAG	Totaal
De leerling raakt ongewenst een medeleerling of docent aan.					
De leerling voert de taak/opdracht anders uit dan het voorbeeld van de docent.					
De leerling zit of staat tijdens de instructie of wisselmomenten onrustig: wiebelen met benen, tikken van de handen, spinnen van het wielje van de bank of aanraken van materiaal.					
De leerling dringt voor of doet een poging tot.					
De leerling wacht op zijn beurt.					
Als de docent 3 keer fluit neemt de leerling binnen vijf seconden plaats op de bank of afgesproken plek.					
De leerling zit niet binnen 5 seconden op de bank of afgesproken plek en/of wisselt van plek op de bank.					

Bijlage VII – Interview

Interview

Topiclijst interview vakleerkracht lichamelijke opvoeding

- Relatie met Piet
- Gedrag van Piet tijdens de gymles
- Aanpak in de gymzaal
- Piet buiten de gymles
- Interventie
- Stoplichtmethode
- Gedragsverandering

Opgestelde vragen aan de hand van de topiclijst:

- Hoe lang kent u Piet al?
- Wat voor jongen is Piet?
- Wat is de motorische vaardigheid van Piet?
- Wat voor gedrag laat Piet zien tijdens de gymlessen?
- Hoe wordt er naar dit gedrag gehandeld? Wat doe u?
- Hoe is Piet buiten de gymles? Op het schoolplein en in de klas?
- Heeft er eerder een interventie of methode plaatsgevonden voor Piet in de gymles? Zo ja, welke? Wat was het effect van deze interventie?
- Heeft er eerder een interventie of methode plaatsgevonden voor Piet in de klas? Zo ja, welke? Wat was het effect van deze interventie?
- Tijdens de interventie wordt er gewerkt met de stoplichtmethode. Wat vindt u van deze methode?
- Wat vindt u van de toegepaste stoplichtmethode?
- Hoe is het gedrag van Piet veranderd na de interventies?
- Waarom is het zinvol of niet zinvol om deze methode door te zetten bij Piet tijdens de gymlessen of in de klas?

Bijlage VIII – Logboek

Logboek	
Interventie: X	Datum:
Vraag	Beschrijving
Was de leerling aanwezig?	Ja/nee
Was heel de klas aanwezig?	Ja/nee Wie niet:
Ervaring over leerling	<u>Binnenkomst:</u> <u>Instructiemoment(en):</u> <u>Bewegingsactiviteiten:</u> <u>Afsluiting van de les:</u> <u>Kleedkamer douchen en omkleden:</u>
Groepsindeling	Piet zat bij de volgende leerlingen in de groep:
Verliep de interventie zoals gepland?	Ja/nee
Wat was het doel en is deze behaald?	Doel: Ja/nee
Zijn alle metingen/onderzoekinstrumenten toegepast zoals voorzien?	
Hebben er onvoorziene gebeurtenissen plaatsgevonden voor de interventie? Denk aan in de thuissituatie, schoolsituatie, ruzie, e.d.	Ja/nee Licht toe:
Bijzonderheden en/of andere problemen? Bijvoorbeeld verandering van medicatie/dosis.	Ja/nee Licht toe:
Aandachtspunten/aanpassingen volgende interventie.	•

Bijlage IX – Onderzoekresultaten

Uitwerking observatieformulieren

Observatieformulier

Turf vanaf binnenkomst in de gymzaal tot en met het verlaten van de gymzaal in de onderstaande tabellen hoe vaak de leerling het gedrag laat zien.

- **B+I** = Binnenkomst + instructie.
- **K** = Kern van de gymles.
- **Wis** = Wisselmoment(en) zoals van de instructie naar de kern of tijdens het wisselen van een vak.
- **EAG** = Einde + afsluiting van de gymles

Leerling: Piet

Datum: 19-02-2018

Meting: nulmeting

Emoties					
Gedrag	B+I	K	Wis	EAG	Totaal
De leerling stampet met zijn voeten, loopt ongevraagd weg.		III	II		5
De leerling schreeuwt of scheldt.		IIII IIII II			12
De leerling lacht, juicht, klapt of springt.	II	IIII IIII		II	13

Impulsiviteit					
Gedrag	B+I	K	Wis	EAG	Totaal
De leerling raakt ongewenst een medeleerling of docent aan.	II	IIII IIII IIII II		IIII	23
De leerling voert de taak/opdracht anders uit dan het voorbeeld van de docent.		IIII IIII II		I	13
De leerling zit of staat tijdens de instructie of wisselmomenten onrustig: wiebelen met benen, tikken van de handen, spinnen van het wielje van de bank of aanraken van materiaal.	III		I		4
De leerling dringt voor of doet een poging tot.		IIII		III	8
De leerling wacht op zijn beurt.		IIII IIII II		IIII I	18
Als de docent 3 keer fluit neemt de leerling binnen vijf seconden plaats op de bank of afgesproken plek.			II		2
De leerling zit niet binnen 5 seconden op de bank of afgesproken plek en/of wisselt van plek op de bank.			III	I	4

Observatieformulier

Turf vanaf binnenkomst in de gymzaal tot en met het verlaten van de gymzaal in de onderstaande tabellen hoe vaak de leerling het gedrag laat zien.

- **B+I** = Binnenkomst + instructie.
- **K** = Kern van de gymles.
- **Wis** = Wisselmoment(en) zoals van de instructie naar de kern of tijdens het wisselen van een vak.
- **EAG** = Einde + afsluiting van de gymles

Leerling: Piet

Datum: 19-03-2018

Meting: Tussenmeting

Emoties					
Gedrag	B+I	K	Wis	EAG	Totaal
De leerling stampet met zijn voeten, loopt ongevraagd weg.		IIII	I		6
De leerling schreeuwt of scheldt.		IIII IIII III		I	14
De leerling lacht, juicht, klapt of springt.	III	IIII		I	8

Impulsiviteit					
Gedrag	B+I	K	Wis	EAG	Totaal
De leerling raakt ongewenst een medeleerling of docent aan.	III	IIII I	III	II	14
De leerling voert de taak/opdracht anders uit dan het voorbeeld van de docent.	I	IIII	I	IIII	10
De leerling zit of staat tijdens de instructie of wisselmomenten onrustig: wiebelen met benen, tikken van de handen, spinnen van het wielkje van de bank of aanraken van materiaal.	III		III		6
De leerling dringt voor of doet een poging tot.		IIII		III	7
De leerling wacht op zijn beurt.		IIII IIIII III		IIII II	20
Als de docent 3 keer fluit neemt de leerling binnen vijf seconden plaats op de bank of afgesproken plek.			I		1
De leerling zit niet binnen 5 seconden op de bank of afgesproken plek en/of wisselt van plek op de bank.			III	I	4

Observatieformulier

Turf vanaf binnenkomst in de gymzaal tot en met het verlaten van de gymzaal in de onderstaande tabellen hoe vaak de leerling het gedrag laat zien.

- **B+I** = Binnenkomst + instructie.
- **K** = Kern van de gymles.
- **Wis** = Wisselmoment(en) zoals van de instructie naar de kern of tijdens het wisselen van een vak.
- **EAG** = Einde + afsluiting van de gymles

Leerling: Piet

Datum: 09-04-2018

Meting: eindmeting

Emoties					
Gedrag	B+I	K	Wis	EAG	Totaal
De leerling stampet met zijn voeten, loopt ongevraagd weg.					1
De leerling schreeuwt of scheldt.					9
De leerling lacht, juicht, klapt of springt.	I			I	10

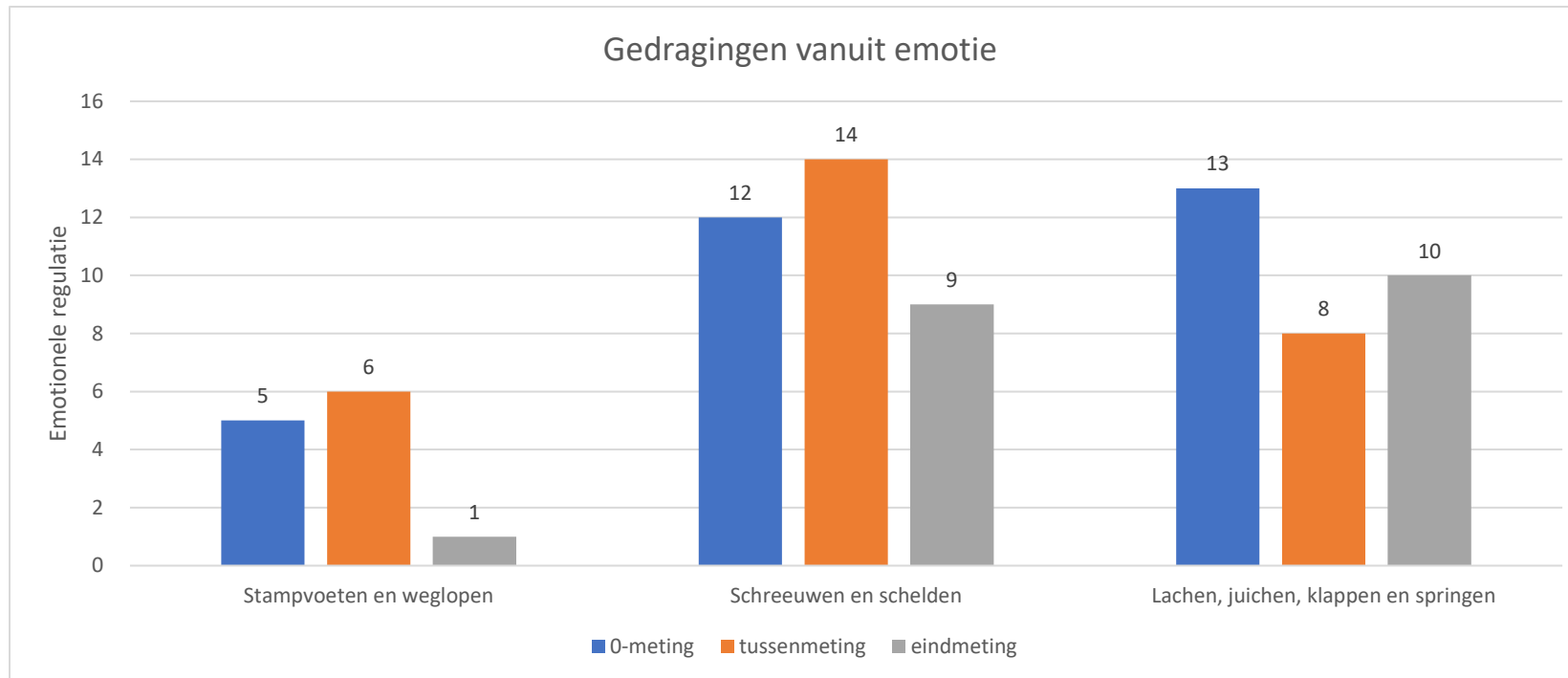
Impulsiviteit					
Gedrag	B+I	K	Wis	EAG	Totaal
De leerling raakt ongewenst een medeleerling of docent aan.		IIII IIII IIII	III	I	18
De leerling voert de taak/opdracht anders uit dan het voorbeeld van de docent.		IIII I			6
De leerling zit of staat tijdens de instructie of wisselmomenten onrustig: wiebelen met benen, tikken van de handen, spinnen van het wielkje van de bank of aanraken van materiaal.	II		IIII		6
De leerling dringt voor of doet een poging tot.		IIII		I	5
De leerling wacht op zijn beurt.		IIII IIII I			11
Als de docent 3 keer fluit neemt de leerling binnen vijf seconden plaats op de bank of afgesproken plek.			III		3
De leerling zit niet binnen 5 seconden op de bank of afgesproken plek en/of wisselt van plek op de bank.			I		1

Resultaten observatieformulier

Tabel 2: Resultaten observatieformulier nul-, tussen- en eindmeting.

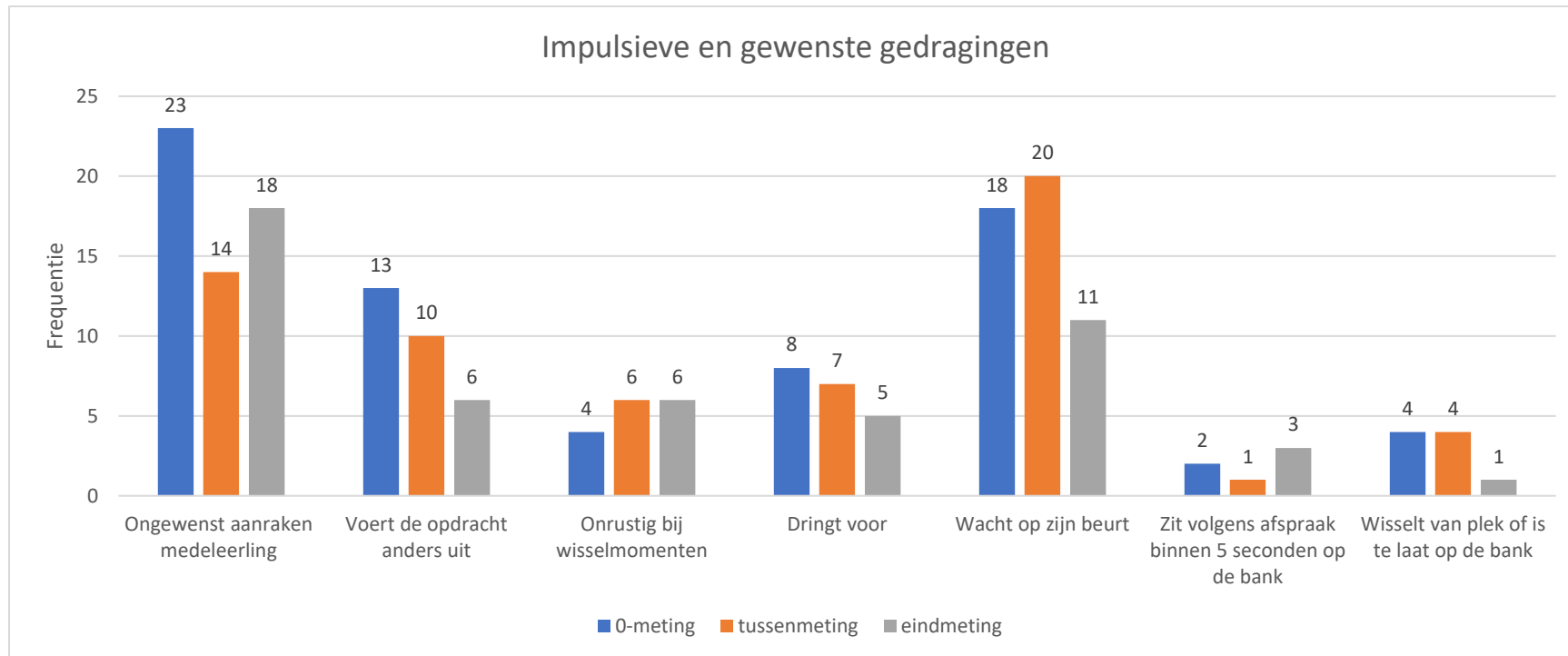
Positief gedrag & negatief gedrag	Emoties			
Gedrag	Totaal nulmeting	Totaal tussenmeting	Totaal eindmeting	Vershil nul- en eindmeting
De leerling stampet met zijn voeten, loopt ongevraagd weg.	5	6	1	-4
De leerling schreeuwt of scheldt.	12	14	9	-3
De leerling lacht, juicht, klapt of springt.	13	8	10	-3
Impulsiviteit				
Gedrag	Totaal nulmeting	Totaal tussenmeting	Totaal eindmeting	Vershil nul- en eindmeting
De leerling raakt ongewenst een medeleerling of docent aan.	23	14	18	-5
De leerling voert de taak/opdracht anders uit dan het voorbeeld van de docent.	13	10	6	-6
De leerling zit of staat tijdens de instructie of wisselmomenten onrustig: wiebelen met benen, tikken van de handen, spinnen van het wielletje van de bank of aanraken van materiaal.	4	6	6	+2
De leerling dringt voor of doet een poging tot.	8	7	5	-3
De leerling wacht op zijn beurt.	18	20	11	-7
Als de docent 3 keer fluit neemt de leerling binnen vijf seconden plaats op de bank of afgesproken plek.	2	1	3	+1
De leerling zit niet binnen 5 seconden op de bank of afgesproken plek en/of wisselt van plek op de bank.	4	4	1	-3

Figuur 4: Frequentie van het aantal uitingen van emoties.

Gedragingen vanuit emotie

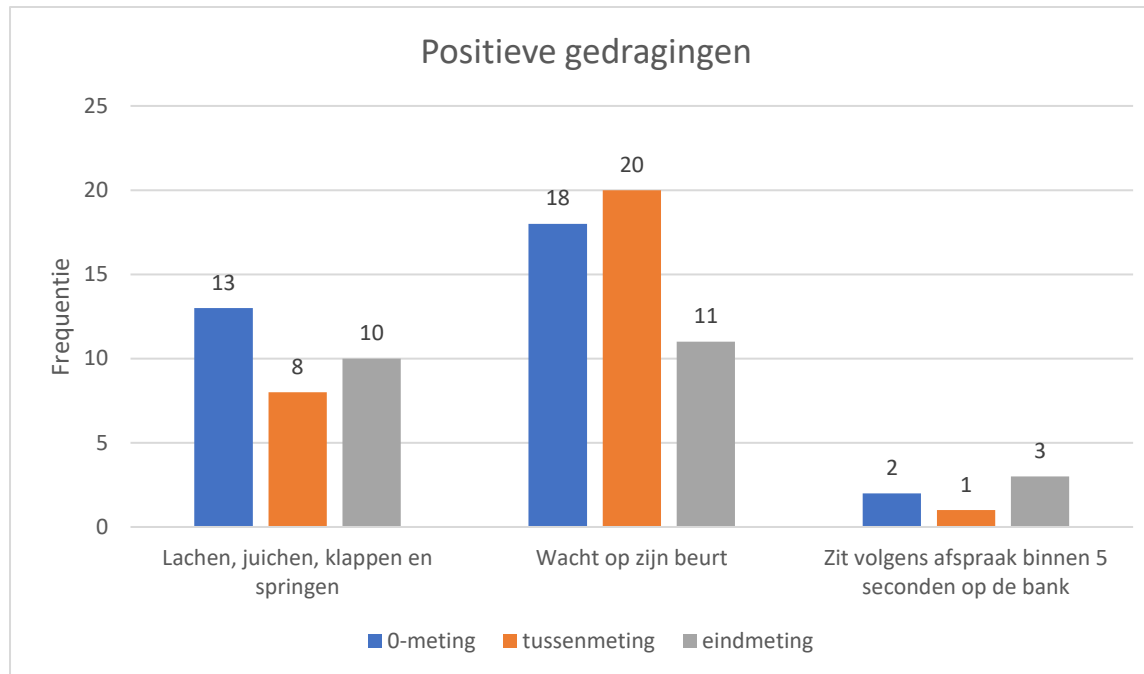
De metingen zijn afgenomen tijdens de nul-, tussen- en eindmeting middels het observatieformulier (bijlage VI). In figuur 4 zie je dat het stampvoeten en weglopen is afgenomen van vijf naar een keer. Het schreeuwen en schelden is afgenomen van twaalf naar negen keer. De positieve gedraging lachen, juichen, klappen en springen is afgenomen van dertien naar tien keer.

Figuur 5: Frequentie van het aantal impulsieve en gewenste gedragingen.

Impulsieve en gewenste gedragingen

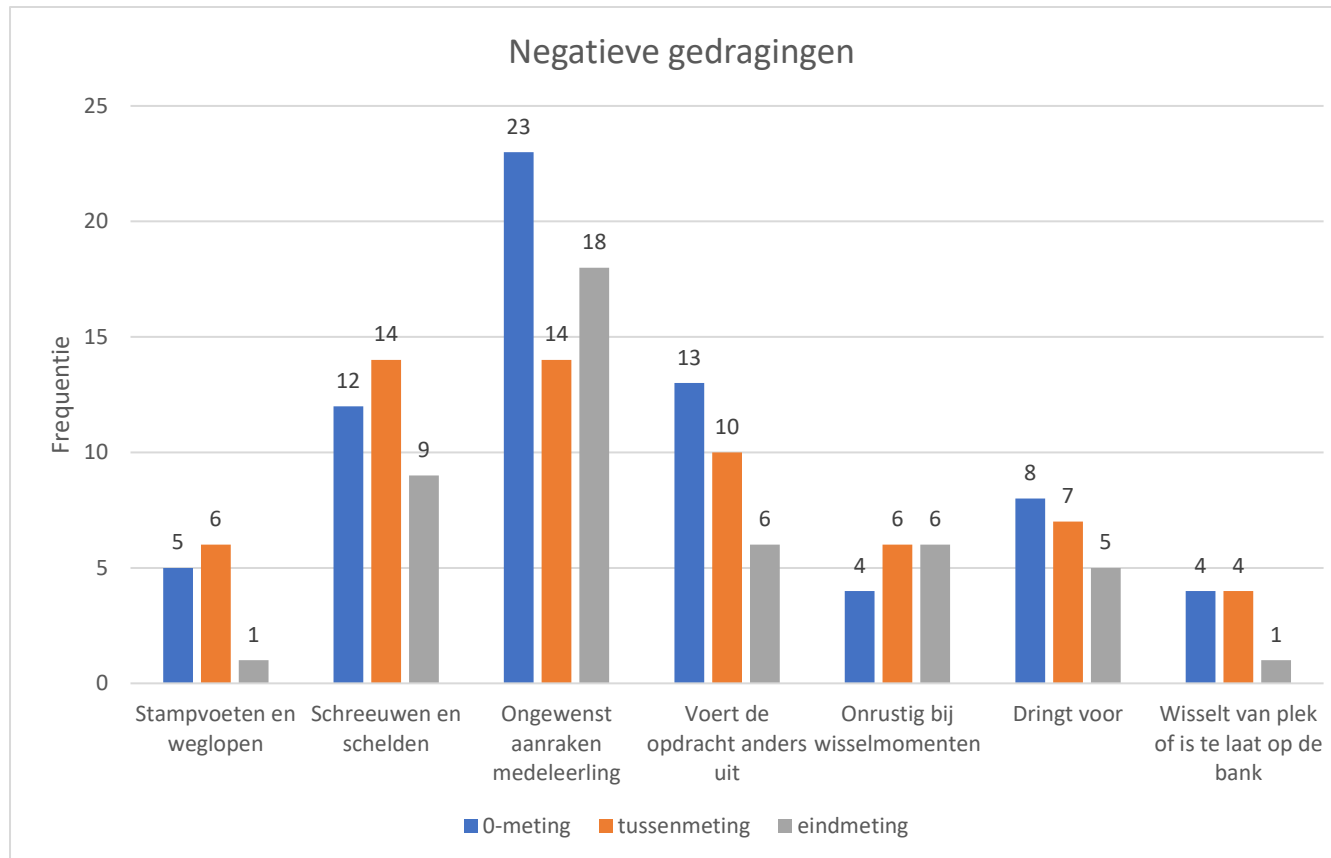
De metingen zijn afgenomen gedurende de nul-, tussen- en eindmeting middels het observatieformulier (bijlage VI). In figuur 4 zie je dat het ongewenst aanraken van medeleerlingen is afgenomen van 23 naar 18 keer. Het anders uitvoeren van de opdracht is afgenomen van 13 naar 6 keer. Het onrustig zijn tijdens wisselmomenten is toegenomen van 4 naar 6 keer. De leerling heeft 5 keer voorgedrongen bij de eindmeting ten opzichte van 8 keer tijdens de nulmeting. De leerling heeft tijdens de nulmeting van de 26 wachtbeurten 18 keer op zijn beurt gewacht, tijdens de tussenmeting heeft de leerling van de 16 wachtbeurten 11 keer op zijn beurt gewacht. Dit betekent een afname van 0,4%, namelijk van 69,2% naar 68,8%. Tijdens de nulmeting zit de leerling volgens afspraak 2 keer binnen 5 seconden op de bank, tijdens de eindmeting is dit 3 keer. De leerling is tijdens de nulmeting 4 keer te laat op de bank of gewisseld van plek, tijdens de eindmeting is dit 1 keer voorgekomen.

Figuur 6: Frequentie van het aantal positieve gedragingen.

Positieve gedragingen

In figuur 5 zie je dat het item lachen, juichen, klappen en springen is afgenomen van dertien naar tien keer. De leerling heeft tijdens de nulmeting van de 26 wachtbeurten 18 keer op zijn beurt gewacht, tijdens de nameting heeft de leerling van de 16 wachtbeurten 11 keer op zijn beurt gewacht. Dit betekent een afname van 0,4%, namelijk van 69,2% naar 68,8%. Tijdens de nulmeting zit de leerling volgens afspraak 2 keer binnen 5 seconden op de bank, tijdens de eindmeting is dit 3 keer.

Figuur 7: Frequentie van het aantal negatieve gedragingen.

Negatieve gedragingen

In figuur 6 zie je dat het stampvoeten en weglopen is afgenomen van vijf naar een keer. Het schreeuwen en schelden is afgenomen van twaalf naar negen keer. Het ongewenst aanraken van medeleerlingen is afgenomen van 23 naar 18 keer. Het anders uitvoeren van de opdracht is afgenomen van 13 naar 6 keer. Het onrustig zijn tijdens wisselmomenten is toegenomen van 4 naar 6 keer. De leerling heeft 5 keer voorgedrongen bij de eindmeting ten opzichte van 8 keer tijdens de nulmeting. De leerling is tijdens de nulmeting 4 keer te laat op de bank of gewisseld van plek, tijdens de eindmeting is dit 1 keer voorgekomen.

Uitwerking interview

Interview I met Tom gelabeld voorafgaand aan de interventieperiode.

Label	Sub label	Wie	Interview	Fragment-nummer
Opening		Marc	Het filmen gaat voornamelijk om het geluid.	
		Tom	Ja dat is goed.	
		Marc	Goed, dan nu het interview.	
		Tom	Ik ben benieuwd.	
		Marc	Hij heet Piet in mijn onderzoek.	
		Tom	Oh ja, ja dat klopt.	
		Marc	Dus de vragen die ik stel gaan over piet dus. Dus hoe lang kent u Piet al?	
Relatie	Leerling	Tom	Piet is aan het begin van vorig schooljaar gestart dus anderhalf jaar. Nu is het schooljaar 2017/2018 dus in 2016/2017 begonnen in augustus of september.	1
		Marc	Oké. En wat voor jongen is Piet?	
Gedrag	Impulsief	Tom	Ruime vraag, maar hij is impulsief, qua gedrag heb ik het even over impulsief. Ik denk dat veel leerlingen hier angstig zijn. Dus dan is het bij hem angst om gepasseerd te worden of overgeslagen te worden, hij wilt graag aanwezig zijn, haantje de voorste zijn en dat is hij dan zowel fysiek in de zin van voordringen of het lastig vinden om op zijn beurt te wachten. Dat is ook aanwezig zijn met geluiden, aanwezig zijn met opmerkingen en hij, maar daar heeft hij wel grote stappen in gemaakt en dat komt dit schooljaar minder tot uiting, is niet fysiek agressief maar wel verbaal agressief als hij het gevoel heeft dat hij gepasseerd wordt. Dan moet hij zich laten gelden. En ik weet niet of dit voldoende is? Of dat je nog een bepaalde richting in wilt?	2
	Angst			3
	Fysiek			4
	Verbaal			5
		Marc	Nee dit is wel voldoende hoor, maar in de zin van schelden dan verbaal of schreeuwen, roepen?	
Gedrag	Verbaal	Tom	Meer mopperen. Ja verbaal mopperen bij een trefbal spel en het gevoel hebben dat hij nooit... dat hij veel minder aan de beurt komt in vergelijking met zijn klasgenoten. Dus klasgenoten pakken een bal en spelen hem ook weleens over maar als hij een keer de bal krijgt en de volgende keer gaat hij naar iemand anders dan voelt hij zich toch gepasseerd en dan was het vooral vorig jaar ging hij voor die leerling staan en: IKKE, IKKE, IKKE, IKKE!	6

		Marc	Ja ja.	
Gedrag	Verbaal	Tom	Zo zeg maar naar anderen toe dat ze juist denken van nee even niet of juist wel omdat ze er bang van werden. Maar niet het verbaal agressieve met een dreiging naar anderen. Ja wel een dreiging naar anderen omdat hij zo aanwezig is maar niet dat hij ze iets aan gaat doen.	7
		Marc	Nee nee.	
Gedrag	Verbaal Angst	Tom	Dus tijdens het spel agressief aanwezig zijn... bang om overgeslagen te worden. Zo zal ik het eerder omschrijven.	8 9
		Marc	Hm oké! Dan is de volgende vraag, wat is de motorische vaardigheid van Piet? In vergelijking met zijn klas en leeftijdsgenoten.	
Motoriek	Niveau	Tom	Ja dat moeten we inderdaad wel doen met leeftijdsgenoten uh ik bedoel met zijn klasgenoten. Want ik denk dat hij anders wel wat achter zou lopen. Eigenlijk best wel aardige motorische vaardigheid en hij is wel behendig alleen die behendigheid wordt soms beïnvloed door angst en dan wordt het soms ook lastig. Bijvoorbeeld met springen en met eventuele hoogtes. Verder kan hij wel goed mee met het niveau van de groep.	11 12 13
		Marc	Ja ja.	
Motoriek	Niveau	Tom	En motorisch vaardig genoeg om een bal goed te gooien en motorisch vaardig genoeg om een bal te vangen. En dan kan hij wel gemiddeld mee met de groep, misschien wel iets boven het gemiddelde.	14
		Marc	Oké.	
		Tom	In ieder geval niet onderaan nee.	
		Marc	Niet onderaan nee.	
		Tom	Nee.	
		Marc	En je zegt dat hij angstig is. Maar laat hij zich dan niet kennen zodat hij het wel gaat doen?	
Motoriek	Angst	Tom	Nee hij zal alles doen. Dat is wel Piet hij zal alles proberen. Maar even denken... met trampoline springen en dat soort vaardigheden tijdens materiaallessen. Hoe die het dan doet. En dan heeft hij ook wel zijn eigen wil want ik geef hem natuurlijk en jij ook, we geven hem wel wat ruimte. We gaan over de kast en op een van deze manieren. Dus hij heeft wel zijn keuzemoment en dan kan hij daaruit kiezen wat hij fijn vindt. Als iets moet, op een	15
Gedrag	Eigen wil			16

Motoriek	Niveau		specifieke manier dan wordt het lastig en dan kan die vastlopen en dan kan die dan toch zijn eigen ding gaan doen of dat hij zich bezig gaat houden met klasgenoten, ja dat is toch wat lastiger. Maar kan echt wel redelijk goed mee met het niveau alleen ik denk dat heel veel dingen... ik bedoel niet per se dat hij super bang is voor hoogtes of dat... maar meer dan echt om overgeslagen of gepasseerd te worden.	17 18
Mentaal	Angst			
		Marc	Ja.	
Mentaal	Angst	Tom	Om niet gezien te worden.	19
		Marc	Oké, duidelijk. Dan is eigenlijk de volgende vraag wat voor gedrag laat Piet tijdens de gymlessen zien maar dat hebben we al een beetje besproken.	
Mentaal	Angst	Tom	Ja dadelijk met de observatie zal je ook inderdaad zien dat hij bang is om overgeslagen te worden. Gisteren dan ga ik maar heel specifiek zijn met mikken.	20
		Marc	Ja eergisteren.	
Gedrag	Impulsief	Tom	Of ja dat was eergisteren jij geeft het voorbeeld en schuift het blokje. Hij staat op van de bank en schuift hem terug naar jou. Goed bedoeld maar allemaal impulsief dus het aanwezige en willen helpen.	21
		Marc	Ja.	
		Tom	Eigenlijk ook positief he	
		Marc	Ja.	
Gedrag	Impulsief	Tom	Positief of negatief maar hij wilt aanwezig zijn en een voorbeeld zijn voor de groep en zichzelf laten zien.	22
		Marc	Hmhm	
Gedrag	Impulsief	Tom	En dat zie je bij de uitleg door op te staan of gelijk wat te vragen in plaats van even te wachten totdat de uitleg klaar is en dan de vraag stellen. Je ziet het terug in de rij dat het lastig is of juist aan iemand te zitten of juist ervoor te komen.	23
		Marc	Ja dat zie ik ook, duidelijk. Hoe is Piet buiten de gymles?	
		Tom	Dat is voor mij een lastige vraag omdat ik hem alleen in de gymlessen zie.	
		Marc	Ik weet niet of je hem ooit op het schoolplein ziet?	
Gedrag buiten de gymles	Fysiek	Tom	Ik zie hem weinig op het schoolplein tijdens de pauzes. Ik zie hem natuurlijk wel bij binnenkomst op school vanuit de taxi of als hij wordt gebracht. Altijd met anderen bezig, dus aanraken... niet altijd maar vaak met ja	24

			ik noem hem maar effe C. Komt hij de taxi uit en zitten ze altijd aan elkaar.	
		Marc	Ja	
Gedrag buiten de gymles	Sociaal	Tom	En dat is echt wel minder geworden. Dat is ook wel echt het leuke, daar hou ik wel van: Hij kwam vooral toen hij hier net nieuw was altijd gelijk iets vertellen.	25
		Marc	Hmhm	
Gedrag buiten de gymles	Sociaal	Tom	Dus altijd gewoon iets vertellen wat er is gebeurd of wat hij vandaag gaat doen of... maar altijd gelijk aanwezig.	26
		Marc	Ja.	
Gedrag buiten de gymles	Impulsief	Tom	Dat is ook wel weer dat hij zich altijd wilt laten horen. Hoor je hem niet of sta je aan de andere kant van het schoolplein, dan zal hij eroverheen schreeuwen. Maar hij is al veel beter corrigeerbaar en heeft daarin ook al veel meer geleerd van oké wij zijn aan het praten en een hand omhoog is al voldoende van ik moet even wachten.	27
	Stuurbaar			28
		Marc	Maar hij heeft dan wel het signaaltje nodig van even wachten.	
Gedrag buiten de gymles	Stuurbaar	Tom	Ja ja hij heeft wel de hulp nodig. Hij wilt gelijk gehoord worden.	29
	Impulsief			30
		Marc	Ja duidelijk.	
Gedrag buiten de gymles	Impulsief	Tom	Uitgestelde aandacht vindt hij lastig.	31
		Marc	Ja. En heeft er eerder een interventie of methode plaatsgevonden in de gymles?	
		Tom	Uhm	
		Marc	Heb je eerder iets gedaan?	
Interventie	Reflectie	Tom	Nee niet specifiek op Piet. Ik moet wel zeggen hij heeft vorig jaar bij P. (groepsleerkracht) in de klas gezeten. Ik weet niet of ik de naam al een paar keer heb gezegd maar dat maakt niet uit. Hij heeft vorig jaar bij P. in de klas gezeten en heeft daar met bijvoorbeeld trefbal wel echt een spiegel voorgehouden gekregen. Elke keer van dit gebeurt er dus meer echt zo 1 op 1 tijdens gym maar niet specifiek een interventie zoals een stoplichtmethode of nee dat hebben wij niet gedaan.	32
		Marc	Nee oké. Had het wel effect wat jullie deden?	
Interventie	Effect	Tom	Voor die les wel en daarna weer en daarna weer en zwakt het dan af, of leert hij en je hebt een stijgende lijn en houdt hij die vast.	33

			Daar wordt dan misschien wel te weinig daadwerkelijk van opgeschreven of genoteerd door mij. Hij heeft altijd pieken en dalen.	
		Marc	Hmhm	
		Tom	En dat is soms ook wel het lastige omdat je zoveel leerlingen in de gaten moet houden.	
		Marc	Ja ja jij hebt er heel veel.	
Interventie	Handelen	Tom	Juist die dalen neem je soms mee en juist die pieken en wat ertussen in zit is soms een beetje een grijs gebied.	34
		Marc	Ja	
Interventie	Effect	Tom	En soms zit hij in dat grijs gebied een tijdje en dan verwatert het weer en dan valt het weer op. Pieken die benoem je tegenover de hele klas van: hey je gaat super goed! Hou het zo vol! En juist de dalen individueel benoemen van hier moeten we even op letten.	35
	Handelen			36
		Marc	Ja dus van hier moeten we even wat extra aandacht aan geven.	
		Tom	En die momenten had de groepsleerkracht dan met Piet.	
		Marc	Ja ja duidelijk. Tijdens de interventie wordt er gewerkt met de stoplichtmethode, dit heb ik al een beetje uitgelegd.	
		Tom	Ja.	
		Marc	Wat vind je hiervan, wat voor gevoel heb je erbij, vind je dat het aansluit of mogelijk kan aansluiten?	
Stoplicht	Ervaring	Tom	Ik heb er zelf geen ervaring mee. Dus voor mij is het ook een beetje van als ik het precies kende of als ik hem al een keer had toegepast had ik jou daar misschien wat meer feedback op kunnen geven.	37
		Marc	Hmhm	
Stoplicht	Ervaring	Tom	Ik denk gewoon dat zijn gedrag en zijn gevoel en de dingen die jij wilt benoemen dat, dat met een stoplichtmethode kan en ook op een andere manier kan. Ik denk dat het voor Piet ook wel lastig is om ook echt daadwerkelijk zelf het stoplicht te verzetten, dat die het samen met jou nodig heeft.	38
	Piet			39
		Marc	Hmhm	
Stoplicht	Piet	Tom	En ik hoop dat vooral in deze korte termijn dat die naar zichzelf kan kijken en reflecteren maar daar heb ik ook wel mijn twijfels over of dat in dit tijdsplan kan.	40
		Marc	Ja ja het is natuurlijk een redelijk korte interventie.	

Stoplicht	Effect	Tom	Ja en kan hij het vol blijven houden want eigenlijk zou ik het dan misschien wel door moeten pakken en dan is het best wel een intensieve methode in een klas die ook best wel intensief is.	41
		Marc	Ja	
Stoplicht	Ervaring	Tom	En dat is het lastige als je daadwerkelijk alleen voor de groep staat. Maar het is wel een positieve manier en je moet het gewoon doen.	42
		Marc	Ja dat is ook een puntje straks voor discussie en conclusie van heeft het gewerkt, heeft het niet gewerkt en ga je er mee door, kun je er mee door gaan je hebt namelijk minimaal 12 leerlingen.	
		Tom	Ja, die klas heeft er 14-15.	
		Marc	Ja, ja.	
Stoplicht	Ervaring	Tom	En het is natuurlijk niet alleen Piet. Maar uhm nee ik moet me ook een beetje laten verrassen en je moet hem denk ik vooral niet te lang aan de kant houden met die methode. Hij wilt en komt vooral om te gymmen dus het moet voor hem niet te langdradig zijn.	43
		Marc	Ja nee dus kort.	
Stoplicht	Ervaring	Tom	Kort to the point.	44
		Marc	Ja dus kort en dan laten gaan.	
Stoplicht	Ervaring	Tom	Ik denk dat dat voor hem belangrijk is. Maar hij heeft soms juist wel ook dat rustmomentje nodig. Het is ook indirect een momentje om af te tasten van waar zit je en het is een rustmomentje van vanaf daar kunnen we weer verder.	45
		Marc	Ja ja	
Stoplicht	Effect	Tom	Alleen dat momentje is al een winstmomentje.	46
		Marc	Ja ja.	
Stoplicht	Ervaring	Tom	Want je moet hem niet pakken op van nu is het even lastig kom even. Nee je kunt hem even pakken van nu gaan we het even bespreken.	47
		Marc	Ja.	
Stoplicht	Ervaring	Tom	Dus zowel positief als negatief en dan wordt het positieve dus ook besproken en heeft hij gelijk het rustmomentje gehad en kan hij verder.	48
Afsluiting		Marc	Top bedankt! Dat was het interview Tom, hartstikke bedankt!	
		Tom	Ja graag gedaan. Genoeg informatie?	
		Marc	Ja, er zijn nog een aantal extra vragen maar dat is voor na de interventie.	

Samenvatting interview I met Tom gelabeld voorafgaand aan de interventieperiode.

Label	Sub-label	Fragmenten	Fragment-nummer
<u>Relatie</u>	Leerling	Piet is aan het begin van vorig schooljaar gestart dus anderhalf jaar. Nu is het schooljaar 2017/2018 dus in 2016/2017 begonnen in augustus of september.	1
Label	Sub-label	Fragmenten	Fragment-nummer
<u>Gedrag</u>	Impulsief	Ruime vraag, maar hij is impulsief, qua gedrag heb ik het even over impulsief.	2
		Jij geeft het voorbeeld en schuift het blokje. Hij staat op van de bank en schuift hem terug naar jou. Goed bedoeld maar allemaal impulsief dus het aanwezige en willen helpen.	21
		Positief of negatief maar hij wilt aanwezig zijn en een voorbeeld zijn voor de groep en zichzelf laten zien.	22
		En dat zie je bij de uitleg door op te staan of gelijk wat te vragen in plaats van even te wachten totdat de uitleg klaar is en dan de vraag stellen. Je ziet het terug in de rij dat het lastig is of juist aan iemand te zitten of juist ervoor te komen.	23
	Angst	Ik denk dat veel leerlingen hier angstig zijn. Dus dan is het bij hem angst om gepasseerd te worden of overgeslagen te worden, hij wilt graag aanwezig zijn, haantje de voorste zijn	3
		Bang om overgeslagen te worden. Zo zal ik het eerder omschrijven.	9
	Fysiek	Dat is hij dan zowel fysiek in de zin van voordringen of het lastig vinden om op zijn beurt te wachten.	4
	Verbaal	Dat is ook aanwezig zijn met geluiden, aanwezig zijn met opmerkingen en hij, maar daar heeft hij wel grote stappen in gemaakt en dat komt dit schooljaar minder tot uiting, is niet fysiek agressief maar wel verbaal agressief als hij het gevoel heeft dat hij gepasseerd wordt. Dan moet hij zich laten gelden.	5
		Meer mopperen. Ja verbaal mopperen bij een trefbal spel en het gevoel hebben dat hij nooit... dat hij veel minder aan de beurt komt in vergelijking met zijn klasgenoten. Dus klasgenoten pakken een bal en spelen hem ook weleens over maar als hij een keer de bal krijgt en de volgende keer gaat hij naar iemand anders dan voelt hij zich toch gepasseerd en dan was het vooral vorig jaar ging hij voor die leerling staan en: IKKE IKKE IKKE IKKE!	6
		Zo zeg maar naar anderen toe dat ze juist denken van nee even niet of juist wel omdat ze er bang van werden. Maar niet het verbaal agressieve met een dreiging naar anderen. Ja wel een dreiging naar	7

		anderen omdat hij zo aanwezig is maar niet dat hij ze iets aan gaat doen.	
		Dus tijdens het spel agressief aanwezig zijn...	8
	Eigen wil	Als iets moet, op een specifieke manier dan wordt het lastig en dan kan die vastlopen en dan kan die dan toch zijn eigen ding gaan doen of dat hij zich bezig gaat houden met klasgenoten, ja dat is toch wat lastiger.	16
Label	Sub-label	Fragmenten	Fragment-nummer
<u>Motoriek</u>	Niveau	Ja dat moeten we inderdaad wel doen met leeftijdsgenoten uh ik bedoel met zijn klasgenoten. Want ik denk dat hij anders wel wat achter zou lopen. Eigenlijk best wel aardige motorische vaardigheid en hij is wel behendig	11
		Verder kan hij wel goed mee met het niveau van de groep.	13
		En motorisch vaardig genoeg om een bal goed te gooien en motorisch vaardig genoeg om een bal te vangen. En dan kan hij wel gemiddeld mee met de groep, misschien wel iets boven het gemiddelde.	14
		Maar kan echt wel redelijk goed mee met het niveau	17
	Angst	Alleen die behendigheid wordt soms beïnvloed door angst en dan wordt het soms ook lastig. Bijvoorbeeld met springen en met eventuele hoogtes.	12
		Nee hij zal alles doen. Dat is wel Piet hij zal alles proberen. Maar even denken... met trampoline springen en dat soort vaardigheden tijdens materiaallessen. Hoe die het dan doet. En dan heeft hij ook wel zijn eigen wil want ik geef hem natuurlijk en jij ook, we geven hem wel wat ruimte. We gaan over de kast en op een van deze manieren. Dus hij heeft wel zijn keuzemoment en dan kan hij daaruit kiezen wat hij fijn vindt	15
Label	Sub-label	Fragmenten	Fragment-nummer
<u>Mentaal</u>	Angst	Alleen ik denk dat heel veel dingen... ik bedoel niet per se dat hij super bang is voor hoogtes of dat... maar meer dan echt om overgeslagen of gepasseerd te worden.	18
		Om niet gezien te worden	19
		Ja dadelijk met de observatie zal je ook inderdaad zien dat hij bang is om overgeslagen te worden.	20
Label	Sub-label	Fragmenten	Fragment-nummer
<u>Gedrag buiten de gymles</u>	Fysiek	Ik zie hem weinig op het schoolplein tijdens de pauzes. Ik zie hem natuurlijk wel bij binnenkomst op school vanuit de taxi of als hij wordt gebracht. Altijd met anderen bezig, dus aanraken... niet altijd maar vaak met ja ik noem hem maar effe C. Komt hij de taxi uit en zitten ze altijd aan elkaar.	24

	Sociaal	Hij kwam vooral toen hij hier net nieuw was altijd gelijk iets vertellen.	25
		Dus altijd gewoon iets vertellen wat er is gebeurd of wat hij vandaag gaat doen of... maar altijd gelijk aanwezig.	26
	Impulsief	Dat is ook wel weer dat hij zich altijd wilt laten horen. Hoor je hem niet of sta je aan de andere kant van het schoolplein, dan zal hij eroverheen schreeuwen.	27
		Hij wilt gelijk gehoord worden.	30
		Uitgestelde aandacht vindt hij lastig.	31
	Stuurbaar	Maar hij is al veel beter corrigeerbaar en heeft daarin ook al veel meer geleerd van oké wij zijn aan het praten en een hand omhoog is al voldoende van ik moet even wachten.	28
		Ja ja hij heeft wel de hulp nodig.	29
Label	Sub-label	Fragmenten	Fragment-nummer
<u>Interventie</u>	Reflectie	Hij heeft vorig jaar bij P. in de klas gezeten en heeft daar met bijvoorbeeld trefbal wel echt een spiegel voorgehouden gekregen. Elke keer van dit gebeurt er dus meer echt zo 1 op 1 tijdens gym maar niet specifiek een interventie zoals een stoplichtmethode of nee dat hebben wij niet gedaan.	32
	Effect	Voor die les wel en daarna weer en daarna weer en zwakt het dan af, of leert hij en je hebt een stijgende lijn en houdt hij die vast. Daar wordt dan misschien wel te weinig daadwerkelijk van opgeschreven of genoteerd door mij. Hij heeft altijd pieken en dalen.	33
		En soms zit hij in dat grijs gebied een tijdje en dan verwatert het weer en dan valt het weer op.	35
	Handelen	Juist die dalen neem je soms mee en juist die pieken en wat ertussen in zit is soms een beetje een grijs gebied.	34
		Pieken die benoem je tegenover de hele klas van: hey je gaat super goed! Hou het zo vol! En juist de dalen individueel benoemen van hier moeten we even op letten.	36
Label	Sub-label	Fragmenten	Fragment-nummer
<u>Stoplicht</u>	Ervaring	Ik heb er zelf geen ervaring mee. Dus voor mij is het ook een beetje van als ik het precies kende of als ik hem al een keer had toegepast had ik jou daar misschien wat meer feedback op kunnen geven.	37
		Ik denk gewoon dat zijn gedrag en zijn gevoel en de dingen die jij wilt benoemen dat, dat met een stoplichtmethode kan en ook op een andere manier kan.	38

		En dat is het lastige als je daadwerkelijk alleen voor de groep staat. Maar het is wel een positieve manier en je moet het gewoon doen.	42
		En het is natuurlijk niet alleen Piet. Maar uhm nee ik moet me ook een beetje laten verrassen en je moet hem denk ik vooral niet te lang aan de kant houden met die methode. Hij wilt en komt vooral om te gymmen dus het moet voor hem niet te langdradig zijn.	43
		Kort to the point.	44
		Ik denk dat dat voor hem belangrijk is. Maar hij heeft soms juist wel ook dat rustmomentje nodig. Het is ook indirect een momentje om af te tasten van waar zit je en het is een rustmomentje van vanaf daar kunnen we weer verder.	45
		Want je moet hem niet pakken op van nu is het even lastig kom even. Nee je kunt hem even pakken van nu gaan we het even bespreken.	47
		Dus zowel positief als negatief en dan wordt het positieve dus ook besproken en heeft hij gelijk het rustmomentje gehad en kan hij verder.	48
	Piet	Ik denk dat het voor Piet ook wel lastig is om ook echt daadwerkelijk zelf het stoplicht te verzetten, dat die het samen met jou nodig heeft.	39
		En ik hoop dat vooral in deze korte termijn dat die naar zichzelf kan kijken en reflecteren maar daar heb ik ook wel mijn twijfels over of dat in dit tijdsplan kan.	40
	Effect	Ja en kan hij het vol blijven houden want eigenlijk zou ik het dan misschien wel door moeten pakken en dan is het best wel een intensieve methode in een klas die ook best wel intensief is.	41
		Alleen dat momentje is al een winstmomentje.	46

Interview II met Tom gelabeld na de interventieperiode.

Label	Sub label	Wie	Interview	Fragment-nummer
Opening		Marc	Goed, daar zitten we weer. Welkom Tom bij het interview achteraf.	
		Tom	Ja bedankt ik ben benieuwd.	
Stoplicht		Marc	Ik ook haha laten we beginnen. Er is gewerkt met de stoplichtmethode kun je vertellen hoe je er tijdens de interventieperiode tegen aan hebt gekeken?	
		Tom	Hoe bedoel je precies?	
		Marc	Ik bedoel de toepassing van de stoplichtmethode tijdens de gymles.	
		Tom	Ah ja oké. Ik denk dat je er verstandig aan hebt gedaan om van tevoren met uhm hoe heet hij ook alweer?	
		Marc	Piet.	
	Toepassing	Tom	Ja Piet ja, was het even vergeten. Ik denk dat je er verstandig aan hebt gedaan om van tevoren met Piet te bespreken hoe je het wilt toepassen tijdens de gymles. Je hebt met hem of hem de keuze gegeven om het teken per kleur af te spreken. Ik denk dat het voor Piet fijn was dat het stoplicht niet vaak zichtbaar was en dat dit goed via de tekens kon.	1
		Marc	Ja denk je dat dat een goede keuze was?	
	Toepassing	Tom	Ja dat denk ik wel. Ik denk dat er anders meer om te doen was geweest met andere leerlingen en dat hij zich misschien minder op zijn gemak had gevoeld als je daadwerkelijk steeds het stoplicht naar voren had gehaald.	2
		Marc	Oké en dan de tekens die we hadden afgesproken. Ik heb hem niet altijd het rustmoment gegeven maar soms ook gevraagd in welke kleur zit je nu. Als ik dan merkte dat hij positief bezig was met de opdracht en zelf ook een duim omhoog gaf dan was er nauwelijks een rustmoment voor hem omdat ik hem ook niet onnodig uit de positieve situaties wilde halen.	
	Toepassing	Tom	Nee dat klopt maar dat is ook iets wat we van tevoren ook hadden besproken van maak het niet te lang voor hem. Ik denk dat je tijdens deze weken redelijk goed hebt ingeschat wanneer hij dat	3

			rustmomentje wel nodig had en wanneer niet.	
		Marc	Oké fijn om te horen.	
	Toepassing	Tom	En als jij ziet dat hij lekker bezig is dus positief dan is een kort momentje van geef een aan hoe het gaat en hij doet zijn duim omhoog is dat in mijn ogen al voldoende om hem toch even na te laten denk van oké ik ben goed bezig.	4
		Marc	Ja.	
	Effect	Tom	En ik heb gezien dat je dit een paar hebt bekrachtigd met een high five of een schouderklopje waardoor hij misschien wel langer in het positieve blijft.	5
		Marc	Ja dat klopt ja. Ik heb het ook naar hem toe benoemd van ik kom even vragen hoe het gaat of in welke kleur je zit. Groen? Ja dat vind ik ook! Je doet dit, dit en dit op een fijne manier, ga zo door!	
	Rustmoment	Tom	Ja precies dan heb je een kort momentje met hem maar daardoor wordt het positieve ook benoemd en bekrachtigt waarbij je natuurlijk hoopt dat hij die lijn doortrekt.	6
		Marc	Ja dat klopt al zijn er ook momenten dat hij ineens om kan slaan en dat van 0 naar 100 gaat in een split second.	
	Effect	Tom	Ja dat blijft lastig... Kijk dat impulsieve gedrag en het aanwezig willen zijn en gezien worden dat krijg je natuurlijk niet in een korte periode eruit.	7
		Marc	Nee dat is ook zo...	
	Rustmoment	Tom	Nee precies maar dat zijn wel belangrijke momenten geweest om hem wel apart te nemen en dat rustmomentje te geven en te bespreken wat er voorgevallen is en hoe hij of jullie samen ervoor kunnen zorgen dat dat stoplicht weer naar beneden gaat.	8
		Marc	Ja dat klopt en vind je dat ik die momenten goed heb aangepakt?	
	Rustmoment	Tom	Ja kijk het is gewoon lastig. De klas is groot en op zichzelf al apart. Zodra jij met Piet in gesprek bent verlies je een deel van je overzicht want je wilt ervoor zorgen dat hij zijn ei kwijt kan en rustmoment kan pakken om vervolgens weer op een positieve manier deel te nemen. Zijn klasgenoten zien dat waardoor er om je heen leerlingen zijn die dan ander gedrag	9

			gaan vertonen dan wanneer je staat en het overzicht hebt.	
		Marc	Ja dat klopt maar ik wil natuurlijk op gelijke hoogte met Piet zijn dus ga ik samen met hem zitten of kniel ik.	
	Rustmoment	Tom	En daarom was ik op die momenten extra alert en liep ik door de zaal rond zodat ze zien dat er altijd een leerkracht is die kijkt en ze kan helpen waar dat nodig is.	10
		Marc	Ja dat was wel prettig ja, bedankt!	
		Tom	Geen probleem zo werkt dat hier dat is bij mij ook als ik lesgeef dat de groepsleerkracht aanwezig is en mij ondersteund op de momenten dat dat nodig is.	
Gedrag		Marc	Ja dat is ook. Goed even verder naar het gedrag van Piet.	
		Tom	Yes.	
		Marc	Of ja eventuele gedragsverandering. Is het impulsieve gedrag van Piet veranderd ten opzichte van voor de interventie?	
	Impulsief	Tom	Dat is een goede vraag... Het impulsieve gedrag is er nog steeds maar in mijn ogen komt dit voornamelijk de laatste weken minder vaak naar voren en als het er is, is het minder hinderlijk voor andere leerlingen en dan bedoel ik met name het agressieve verbale gedrag waar we het van tevoren over hadden.	11
	Verbaal			12
		Marc	Oké en bedoel je daarmee dat het is afgenomen?	
	Impulsief	Tom	Ja zo kun je het wel noemen ja. Kijk hij vertoont het nog steeds natuurlijk en tijdens instructiemomenten kan het nog lastig zijn maar hij is hierin wel een beetje gegroeid en zeker tijdens activiteiten. Hij blijft er minder in hangen dus het is korter en ik denk dat dat misschien wel komt omdat jij met de methode er bovenop zit. Jij hebt die momentjes met hem als het te erg wordt en dan nog de gewone momenten.	13
		Marc	Ja ja.	
	Impulsief	Tom	Ik vind het lastig omdat je natuurlijk niet zeker weet door welke factoren het is afgenomen maar het feit is dat het is afgenomen.	14
		Marc	Ja dat vind ik zelf ook lastig... Ik heb natuurlijk ook een band gekregen met	

			hem dus ik weet niet of dat mee speelt in zijn gedrag.	
Stoplicht	Vertrouwen	Tom	Ja dat ook misschien wel. Je hebt natuurlijk 7 of 8 weken met hem die methode gedaan met veel momentjes samen dus ik denk dat hij jou ook wel is meer is gaan vertrouwen en weet wat hij aan jou heeft. En dat laatste is denk ik het belangrijkste voor hem.	15
		Marc	Ja dus zeg maar dat wij het samen doen en niet ineens iemand anders?	
	Vertrouwen	Tom	Ja jij geeft de lessen en bent betrokken bij alle leerlingen maar jullie hebben samen het stoplicht en jij bent ook de enige die dit met hem doet dus ik denk dat hij weet van bij de gymles moet ik naar Marc toe voor het stoplicht en tijdens de les gebruiken we de tekens.	16
		Marc	Jaja dus ook de structuur en het vertrouwen van we doen het samen?	
		Tom	Ja.	
Gedrag		Marc	En hoe denk je over zijn emotieregulatie? Is die toegenomen of...?	
	Emotieregulatie	Tom	Als ik kijk naar zijn impulsiviteit dat hij minder lang in het gedrag blijft hangen dan denk ik dat hij misschien ook wel iets beter nadenkt over zijn gedrag en dus sneller stopt. Ik weet alleen niet of hij dan uit zichzelf stopt of dat dat komt doordat jij die standaard en extra momentjes met hem hebt. Hij weet natuurlijk als hij te lang door blijft gaan jij dit met hem gaat bespreken waardoor hij uit de situatie wordt gehaald... iets wat hij liever niet heeft.	17
		Marc	Hmhm.	
	Emotieregulatie	Tom	Dus dit vind ik een lastige omdat ik niet weet welke reden er achter het stoppen van het gedrag is. Als dit is omdat hij anders uit de situatie wordt gehaald vraag ik me af of het is toegenomen ofja dan doet hij niet uit zichzelf of voor anderen maar meer voor zichzelf snap je?	18
		Marc	Ja ik vind het zelf ook heel lastig om te zeggen omdat ik niet weet waardoor het komt...	
		Tom	Nee dat is lastig maar hoe denk je er zelf over?	
		Marc	Nou ik merk wel dat als ik hem aan kijk hij al sneller stopt... aan de andere hand als het fout gaat blijft hij wel in bijvoorbeeld	

			zijn boosheid hangen waarbij het gedrag dan wel is gestopt maar de frustratie of boosheid of iets dergelijks niet... Het is in ieder geval niet minder geworden en het ligt eraan hoe je ernaar kijkt of het ligt is toegenomen of dat het gelijk is gebleven.	
	Emotieregulatie	Tom	Ja dat ligt eraan hoe je ernaar kijkt. Ik zou zeggen dat het licht is toegenomen omdat hij weet dat het anders kan of moet en dit dan ook sneller doet.	19
		Marc	Ja oké. Nou dit was specifiek dan heb ik nog een vraag over globaal het gedrag van Piet, zie je daar verandering in?	
	Gymles	Tom	Ja ik vind hem de laatste weken fijner mee doen met de les, minder aan andere leerlingen zitten, minder vaak voor proberen te dringen. Volgens mij hebben andere leerlingen ook minder last van hem of irriteren zich aan hem. Ik merk wel nog steeds dat hij gezien wilt worden en hij zal ook altijd een van de eerste zijn die zijn vinger op steekt en het voorbeeld met jou wilt geven of die door de zaal roept of schreeuwt als iets is gelukt enzovoort maar dat is Piet.	20
		Marc	Oké fijn om te horen! En dan de belangrijke vraag: denk je dat het zinvol is om de methode door te zetten en zo ja waarom?	
Stoplicht	Vervolg	Tom	Als we terugkijken naar de antwoorden van hiervoor denk ik dat het zinvol is om in ieder geval dit jaar af te maken met de stoplichtmethode. Het impulsief en agressief verbaal gedrag is afgenomen dus dat is een winstpuntje dus die lijn moeten we natuurlijk proberen door te trekken en daarbij is het voor hemzelf ook fijn om deze vorm van structuur en momentjes te blijven houden zodat hij niet ineens in zijn, ik noem het maar even oude gedrag valt.	21
		Marc	Ja oké dat is in ieder geval fijn om te horen! En hoe zie je dit dan voor ogen?	
	Vervolg	Tom	Nou ik denk dat we daar even voor moeten gaan zitten maar voor nu denk ik dat we uit moeten gaan wat prettig is voor de leerling dus ik denk dat het voor hem fijn is om het met jou te doen tot je stage afloopt.	22
		Marc	Ja dat was ook mijn idee.	

	Vervolg	Tom	Daarna denk ik dat ik even met de groepsleerkracht moet kijken wie het de laatste weken op pikt om het tot de zomervakantie te doen. Dat zijn dan nog maar een paar weken want kamp zit er ook nog tussen.	23
		Marc	Ja dat klopt dat zijn dan nog maar een paar lessen maar ik denk ook dat het voor Piet fijn is om deze, tussen haakjes, stijgende lijn vast te houden en door te trekken.	
	Vervolg	Tom	Ja precies dus ik denk dat we dat zo moeten doen.	24
		Marc	Mooi daar hoopte ik al op.	
Afsluiting		Tom	Verder nog iets?	
		Marc	Nee ik denk dat ik zo wel alle antwoorden op mijn vragen heb en anders hoor je het wel!	
		Tom	Ja dat is goed.	
		Marc	Hartstikke bedankt!	
		Tom	Graag gedaan!	

Samenvatting II interview met Tom gelabeld na de interventieperiode.

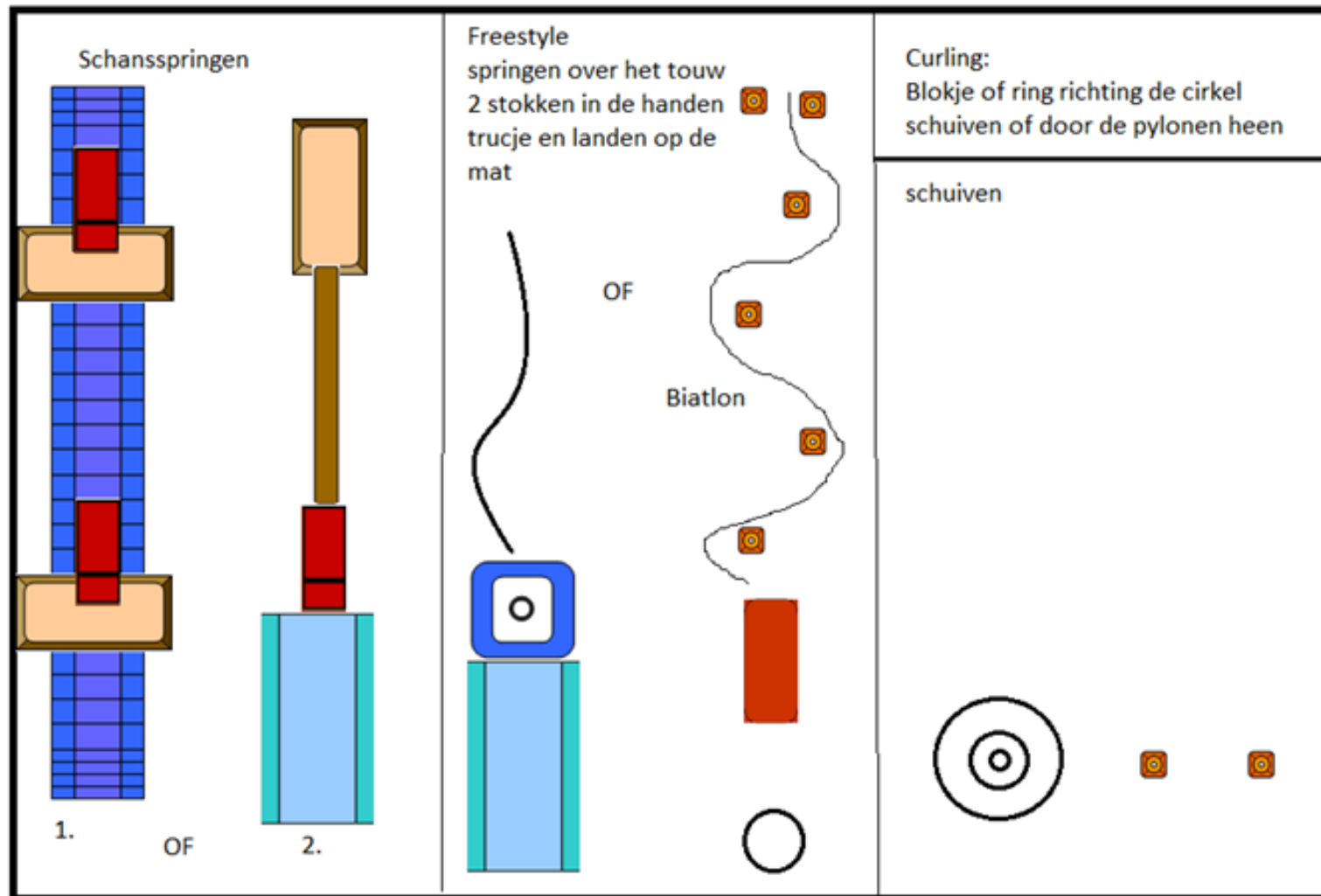
Label	Sub-label	Fragmenten	Fragment-nummer
<u>Stoplicht</u>	Toepassing	Ja Piet ja, was het even vergeten. Ik denk dat je er verstandig aan hebt gedaan om van tevoren met Piet te bespreken hoe je het wilt toepassen tijdens de gymles. Je hebt met hem of hem de keuze gegeven om het teken per kleur af te spreken. Ik denk dat het voor Piet fijn was dat het stoplicht niet vaak zichtbaar was en dat dit goed via de tekens kon.	1
		Ja dat denk ik wel. Ik denk dat er anders meer om te doen was geweest met andere leerlingen en dat hij zich misschien minder op zijn gemak had gevoeld als je daadwerkelijk steeds het stoplicht naar voren had gehaald.	2
		Nee dat klopt maar dat is ook iets wat we van tevoren ook hadden besproken van maak het niet te lang voor hem. Ik denk dat je tijdens deze weken redelijk goed hebt ingeschat wanneer hij dat rustmomentje wel nodig had en wanneer niet.	3
		En als jij ziet dat hij lekker bezig is dus positief dan is een kort momentje van geef een aan hoe het gaat en hij doet zijn duim omhoog is dat in mijn ogen al voldoende om hem toch even na te laten denk van oké ik ben goed bezig.	4
	Effect	En ik heb gezien dat je dit een paar hebt bekrachtigd met een high five of een schouderklopje waardoor hij misschien wel langer in het positieve blijft.	5
		Ja dat blijft lastig... Kijk dat impulsieve gedrag en het aanwezig willen zijn en gezien worden dat krijg je natuurlijk niet in een korte periode eruit.	7
	Rustmoment	Ja precies dan heb je een kort momentje met hem maar daardoor wordt het positieve ook benoemd en bekrachtigd waarbij je natuurlijk hoopt dat hij die lijn doortrekt.	6
		Nee precies maar dat zijn wel belangrijke momenten geweest om hem wel apart te nemen en dat rustmomentje te geven en te bespreken wat er voorgevallen is en hoe hij of jullie samen ervoor kunnen zorgen dat dat stoplicht weer naar beneden gaat.	8
		Ja kijk het is gewoon lastig. De klas is groot en op zichzelf al apart. Zodra jij met Piet in gesprek bent verlies je een deel van je overzicht want je wilt ervoor zorgen dat hij zijn ei kwijt kan en rustmoment kan pakken om vervolgens weer op een positieve manier deel te nemen. Zijn klasgenoten zien dat waardoor er om je heen	9

		leerlingen zijn die dan ander gedrag gaan vertonen dan wanneer je staat en het overzicht hebt.	
		En daarom was ik op die momenten extra alert en liep ik door de zaal rond zodat ze zien dat er altijd een leerkracht is die kijkt en ze kan helpen waar dat nodig is.	10
	Vertrouwen	Je hebt natuurlijk 7 of 8 weken met hem die methode gedaan met veel momentjes samen dus ik denk dat hij jou ook wel is meer is gaan vertrouwen en weet wat hij aan jou heeft. En dat laatste is denk ik het belangrijkste voor hem.	15
		Ja jij geeft de lessen en bent betrokken bij alle leerlingen maar jullie hebben samen het stoplicht en jij bent ook de enige die dit met hem doet dus ik denk dat hij weet van bij de gymles moet ik naar Marc toe voor het stoplicht en tijdens de les gebruiken we de tekens.	16
	Vervolg	Als we terugkijken naar de antwoorden van hiervoor denk ik dat het zinvol is om in ieder geval dit jaar af te maken met de stoplichtmethode. Het impulsief en agressief verbaal gedrag is afgenomen dus dat is een winstpuntje dus die lijn moeten we natuurlijk proberen door te trekken en daarbij is het voor hemzelf ook fijn om deze vorm van structuur en momentjes te blijven houden zodat hij niet ineens in zijn, ik noem het maar even oude gedrag valt.	21
		Nou ik denk dat we daar even voor moeten gaan zitten maar voor nu denk ik dat we uit moeten gaan wat prettig is voor de leerling dus ik denk dat het voor hem fijn is om het met jou te doen tot je stage afloopt.	22
		Daarna denk ik dat ik even met de groepsleerkracht moet kijken wie het de laatste weken op pikt om het tot de zomervakantie te doen. Dat zijn dan nog maar een paar weken want kamp zit er ook nog tussen.	23
		Ja precies dus ik denk dat we dat zo moeten doen.	24
Label	Sub-label	Fragmenten	Fragment-nummer
<u>Gedrag</u>	Impulsief	Het impulsieve gedrag is er nog steeds maar in mijn ogen komt dit voornamelijk de laatste weken minder vaak naar voren en als het er is, is het minder hinderlijk voor andere leerlingen	11
		Ja zo kun je het wel noemen ja. Kijk hij vertoont het nog steeds natuurlijk en tijdens instructiemomenten kan het nog lastig zijn maar hij is hierin wel een beetje gegroeid en zeker tijdens activiteiten. Hij blijft er minder in hangen dus het is korter en ik denk dat dat misschien wel komt omdat jij met de methode er bovenop zit. Jij	13

		hebt die momentjes met hem als het te erg wordt en dan nog de gewone momenten.	
		Ik vind het lastig omdat je natuurlijk niet zeker weet door welke factoren het is afgenomen maar het feit is dat het is afgenomen.	14
	Verbaal	Maar in mijn ogen komt dit voornamelijk de laatste weken minder vaak naar voren en als het er is, is het minder hinderlijk voor andere leerlingen en dan bedoel ik met name het agressieve verbale gedrag waar we het van tevoren over hadden.	12
	Emotieregulatie	Als ik kijk naar zijn impulsiviteit dat hij minder lang in het gedrag blijft hangen dan denk ik dat hij misschien ook wel iets beter nadenkt over zijn gedrag en dus sneller stopt. Ik weet alleen niet of hij dan uit zichzelf stopt of dat dat komt doordat jij die standaard en extra momentjes met hem hebt. Hij weet natuurlijk als hij te lang door blijft gaan jij dit met hem gaat bespreken waardoor hij uit de situatie wordt gehaald... iets wat hij liever niet heeft.	17
		Dus dit vind ik een lastige omdat ik niet weet welke reden er achter het stoppen van het gedrag is. Als dit is omdat hij anders uit de situatie wordt gehaald vraag ik me af of het is toegenomen of ja dan doet hij niet uit zichzelf of voor anderen maar meer voor zichzelf snap je?	18
		Ja dat ligt eraan hoe je ernaar kijkt. Ik zou zeggen dat het licht is toegenomen omdat hij weet dat het anders kan of moet en dit dan ook sneller doet.	19
	Gymles	Ja ik vind hem de laatste weken fijner mee doen met de les, minder aan andere leerlingen zitten, minder vaak voor proberen te dringen. Volgens mij hebben andere leerlingen ook minder last van hem of irriteren zich aan hem. Ik merk wel nog steeds dat hij gezien wilt worden en hij zal ook altijd een van de eerste zijn die zijn vinger op steekt en het voorbeeld met jou wilt geven of die door de zaal roept of schreeuwt als iets is gelukt enzovoort maar dat is Piet.	20

Bobslee warming up:

Twee leerlingen lopen achter elkaar en de achterste houdt de schouders vast van de voorste. De voorste leerling is de bestuurder en ontwijkt al het materiaal in de zaal en de andere bobsleeërs. Op het commando BOBSLEE draaien de leerlingen zich om.

Bij meerdere leerlingen in een bobslee gaan de leerlingen op het commando BOBSLEE met de benen wijd staan. De achterste leerling kruipt door de bobsleetunnel heen en wordt nu de bestuurder van de bobslee.

Schansspringen:

1. De reuterplanken liggen op een kastdeel.

- De leerlingen zetten af op de reuterplank en landen op 2 voeten.

- De leerlingen lopen aan en zetten af op de reuterplank en landen op 2 voeten.

- De leerlingen lopen aan en zetten af op de reuterplank, doen een trucje en landen op 2 voeten.

2. In de kast hangt een bank en aan het einde van de bank ligt een reuterplank/trampoline.

- De leerlingen lopen van de kast af, zetten af in de reuterplank en landen met 2 voeten op de dikke mat.

- De leerlingen lopen met meer snelheid van de kast af, zetten af in de reuterplank en landen met 2 voeten op de dikke mat.

- De leerlingen lopen met meer snelheid van de kast af, zetten af in de reuterplank, doen een trucje en landen met 2 voeten op de dikke mat.

Freestyle:

De leerlingen (hebben 2 stokken in hun hand en) springen over het touw heen van links naar rechts en vervolgens in de trampoline. Ze mogen een trucje doen en landen met 2 voeten op de dikke mat.

Biatlon:

De leerlingen slalommen om de pylonen heen. Op het matje gaan ze staan, op de knieën zitten of liggen. Vervolgens proberen ze een voorwerp (pittenzak, ring, bal) in de korf te gooien. Variatie: De leerlingen staan op een jutenzak, t shirt of handdoek en gaan zo slalommen.

Curlen:

De situatie wordt 2 keer uitgezet.

De leerlingen schuiven een pittenzakje of blokje door de pylonen of richting de cirkel (gemaakt met krijt). De leerlingen moeten het voorwerp loslaten voor een aangegeven lijn loslaten. De leerlingen spelen samen in tweetallen en proberen zoveel mogelijk punten te scoren. De kleinste cirkel is 3 punten waard, de middelste is 2 punten waard en de buitenste cirkel is 1 punt waard. Elke leerling krijgt 2 of 3 pogingen voordat ze de punten optellen en hun materiaal verzamelen en teruggaan naar hun begin plek.

Einde les:

- Als er tijd over is mogen de leerlingen nog een onderdeel kiezen wat ze nog een keer willen doen.
- Estafette spel waarbij ze de olympische vlag gaan maken met hoepels.

Doel leerlingen:

De leerlingen kennis laten maken met verschillende olympische sporten waarbij de beleving van de leerlingen hoog is waarbij zij op hun eigen niveau kunnen bewegen.

Doel Marc:

De uitleg kort en bondig houden (1 minuut per onderdeel) met een duidelijk voorbeeld voor en eventueel met de leerlingen.

Indeling leerlingen 0-meting

Gr 1	Gr 2	Gr 3
Piet	T.	D3.
M.	S.	N.
D1.	K.	D2.
P.	J.	L.
D4.		

Logboek	
Interventie: 0-meting	Datum: 19-02-2018
Vraag	Beschrijving
Was de leerling aanwezig?	Ja
Was heel de klas aanwezig?	Nee Wie niet: D3 & L.
Ervaring over leerling	<u>Binnenkomst:</u> Leerling zat onrustig met zijn benen te wiebelen de bank naast een stagiaire van de groepsleerkracht. <u>Instructiemoment(en):</u> Luisterde aandachtig en wilde veel vragen te stellen dus had zijn vinger vaak omhoog, ook tijdens de uitleg. Sprong op toen ik het voorbeeld gaf van curling om en schoof het blokje terug naar mij toe. <u>Bewegingsactiviteiten:</u> Rende vanaf de bank meteen naar de bak met blokjes toe om te willen beginnen. Liet andere leerlingen de blokjes ophalen zodat hij vooraan kon blijven staan. Opdracht was ieder haalt 2 blokjes op maar hield zich hier niet aan. Veel bezig met leerlingen bij hem in de rij zoals aanraken en met de blokken tegen elkaar slaan. Springt een paar keer op, schreeuwt, juicht en lacht. Groepsleerkracht heeft hem tijdens dit onderdeel een keer gewaarschuwd. Onrustig tegen de muur staan en wisselen van plek tijdens het wissel moment. Bij schansspringen blijft hij lang op de helling staan en roept om aandacht. Maakt een salto wat verboden was door mij. Doet dit nog een keer nadat ik de leerling hier op aangesproken heb. Laatste onderdeel wilt hij snel de stokken hebben zonder dat hij aan de beurt is, blijft wel op zijn plek in de rij staan. Ook hier laat hij zich in de lucht vallen en land op zijn rug. Op de bank was hij rustiger en legde ik uit dat we tijd hadden om een onderdeel naar keuze te kiezen. Koos voor het schansspringen. Probeerde wat voor te dringen en voerde de taak niet helemaal naar behoren uit. Wilde als laatste nog aan de klas laten zien wat hij kon terwijl de andere leerlingen al rustig op de bank zaten na het fluitsignaal. <u>Afsluiting van de les:</u> Terwijl alle leerlingen op mijn teken op de bank zitten staat hij nog klaar om een keer te springen. Hij doet dit dan ook nog een keer en loopt vervolgens naar de bank toe. Wilt naast zijn vriendje zitten maar ik zeg hem aan de andere kant van de bank te gaan zitten. <u>Kleedkamer douchen en omkleden:</u> Niet van toepassing.
Groepsindeling	Piet zat bij de volgende leerlingen in de groep: M. D1. P.

Verliep de interventie zoals gepland?	N.v.t.
Wat was het doel en is deze behaald?	N.v.t.
Zijn alle metingen/onderzoekinstrumenten toegepast zoals voorzien?	Ja, 0-meting.
Hebben er onvoorziene gebeurtenissen plaatsgevonden voor de interventie? Denk aan in de thuissituatie, schoolsituatie, ruzie, e.d.	Nee Licht toe:
Bijzonderheden en/of andere problemen? Bijvoorbeeld verandering van medicatie/dosis.	Nee Licht toe:
Aandachtspunten/aanpassingen volgende interventie.	•

Basketbal SO gr 6&7

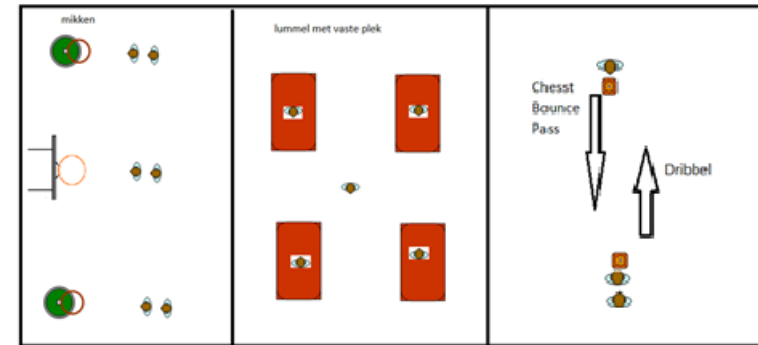
26-02-2018

Set shot/mikken:

- LIn kiest zelf in welke situatie hij wilt mikken, de lIn mag tussendoor wisselen van situatie.
- Kijken of de situatie vrij is als je mikt.
- Kijken of de situatie vrij is als je de bal ophaalt.

Aandachtspunten:

- 1 hand onder de bal 1 hand aan de zijkant van de bal.
- Onder de bal en handen door kijken en richten op de basket.

Lummel met vaste plek:

Lummelen met vaste plek. 1 lIn in het veld andere lIn op een matje. Wordt de bal onderschept of valt de bal op de grond wisselt de lummel met de lIn.

Aandachtspunten:

- Chesst pass → mikken op de borst.
- Makkelijker passen: matjes dicht bij elkaar. Moeilijke passen: matjes verder uit elkaar.
- Om het de lummel makkelijker/moeilijker te maken matjes verder weg/dichterbij.

Passen:

lIn 1 dribbelt naar de pylon en passt middels een bounce of chesst pass naar lIn 2. lIn 1 sluit achter aan in de rij, lIn 2 dribbelt met de basketbal. Deze oefening wordt gedaan met 3 lIn per situatie.

Aandachtspunten chesst & bounce pass:

- Kijk of de lIn naar wie je wilt passen kijkt.
- Basketbal van je borst naar de andere lIn zijn borst passen.
- Uitstappen bij de pass.
- 1 stuit bij de bounce pass

Doel leerlingen:

De leerlingen via verschillende situaties leren passen en mikken.

Doel Marc:

- Handelen naar wat ik zie en hoor tijdens de les. Bijv.: schelden. Niet alleen verbaal corrigeren maar ook een consequentie aan hangen.
- De uitleg kort en bondig houden (1 minuut per onderdeel) met een duidelijk voorbeeld voor en eventueel met de leerlingen.

Indeling Iln gr Anne

Gr 1	Gr 2	Gr 3
Piet	J.	L.
D2.	S.	D4.
T.	K.	M.
N.	D1.	D3.
P.		

Voor & na de les polsen in welke kleur de Iln zich bevindt.

Om de 5 minuten vragen in welke kleur de Iln zich bevindt.

Extra moment stoplicht indien nodig.

Duim omhoog = groen.

Duim in het midden = oranje.

Duim omlaag = rood.

Interventie 1		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	
11:05	Einde van instructie	
11:10	Bewegingsactiviteit	
11:15	Bewegingsactiviteit	
11:20	Bewegingsactiviteit	
11:25	Bewegingsactiviteit	
11:30	Bewegingsactiviteit	
11:35	Bewegingsactiviteit	
11:40	Einde van de les	

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent

Logboek	
Interventie: week 1	
Datum: 26-02-2018	
Vraag	Beschrijving
Was de leerling aanwezig?	Ja
Was heel de klas aanwezig?	Nee Wie niet: D2, N, D3, S, K, L
Ervaring over leerling	Binnenkomst: De leerling kwam rustig de gymzaal binnen en ging op een stille manier zitten op de bank. Instructiemoment(en): De leerling was samen met een andere leerling druk en onrustig waarbij er weinig aandacht voor de uitleg was. De leerlingen zijn uit elkaar gezet. Bewegingsactiviteiten: In zijn groepje was de leerling druk bezig met T. Beide leerlingen meerdere waarschuwingen gegeven. Samen met de leerling op een bank gezeten en de kleuren van het stoplicht besproken. Hierbij heb ik aangegeven in welke kleur zijn gedragingen zaten (oranje) en wat ik van de leerling verwacht. Leerling geeft zelf aan in groen te zitten. Afsluiting van de les: De leerling was druk bezig met zijn buurmannen T. en D4... Weinig aandacht voor de lesafsluiting. Leerlingen zijn hierop aangesproken en uit elkaar gezet. Kleedkamer douchen en omkleden: De leerling was klaar met douchen en omkleden en wilde wachten op een leerling. Ik heb hem individueel naar de klas gestuurd. Na 1 minuut kwam hij terug omdat hij toch op de leerling wilde wachten. Ik heb hem weer naar boven gestuurd waarna hij van boven naar beneden riep dat hij boven was. Ik antwoordde dat hij door moest lopen naar de klas. Vervolgens ben ik naar boven gelopen met de laatste leerling op wie hij wilde wachten. Hij zat verstopt achter een deur en liet ons "schrikken". Met zijn drieën zijn we naar de klas toe gelopen en heb ik de situatie aan de groepsleerkracht uitgelegd. Deze gaf de leerling een reprimande en zei dat hij ook naar mij moest luisteren buiten de gymles om vervolgens kort met het stoplicht besproken.
Groepsindeling	Piet zat bij de volgende leerlingen in de groep: M, T en P.
Verliep de interventie zoals gepland?	Ja.

Wat was het doel en is deze behaald?	Doel: Ja, voor/na de les en om de 5 minuten aan de leerling gevraagd in welke kleur hij zich bevond.
Zijn alle metingen/onderzoekinstrumenten toegepast zoals voorzien?	Ja.
Hebben er onvoorziene gebeurtenissen plaatsgevonden voor de interventie? Denk aan in de thuissituatie, schoolsituatie, ruzie, e.d.	Ja Licht toe: De halve klas was afwezig. Hierdoor verandering moeten aan brengen in de groepsindeling die ik voor ogen had. Groepsleerkracht en leerling geven aan dat zijn ouders over iets meer dan een week op vakantie gaan. Opa en oma logeren dan bij de leerling en zijn broertje in huis. Leerling vindt dit spannend en kijkt hiertegen op.
Bijzonderheden en/of andere problemen? Bijvoorbeeld verandering van medicatie/dosis.	Nee Licht toe:
Aandachtspunten/aanpassingen volgende interventie.	• Plaats op de bank tijdens instructiemomenten. • Groepsindeling. • Morgen les weerbaarheid docent buitenaf.

Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	Groen
11:05	Einde van instructie	Groen
11:10	Bewegingsactiviteit	Groen
11:15	Bewegingsactiviteit	Groen
11:20	Bewegingsactiviteit	Groen
11:25	Bewegingsactiviteit	Groen
11:30	Bewegingsactiviteit	Groen
11:35	Bewegingsactiviteit	Groen
11:40	Einde van de les	Groen

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent
11:12	Leerling druk bezig met een andere leerling bij een individuele activiteit. Weinig focus op de uitvoering van de activiteit. Beide leerlingen pakten elkaars bal af en hinderde elkaar bij het mikken.	Groen	Oranje
11:50	Leerling luistert naar instructie om naar de klas te gaan. Wacht mij en D4. Op en laat ons schrikken. "het was gewoon een grapje volgens Piet".	Groen	Rood

SO 6-7 lummelen

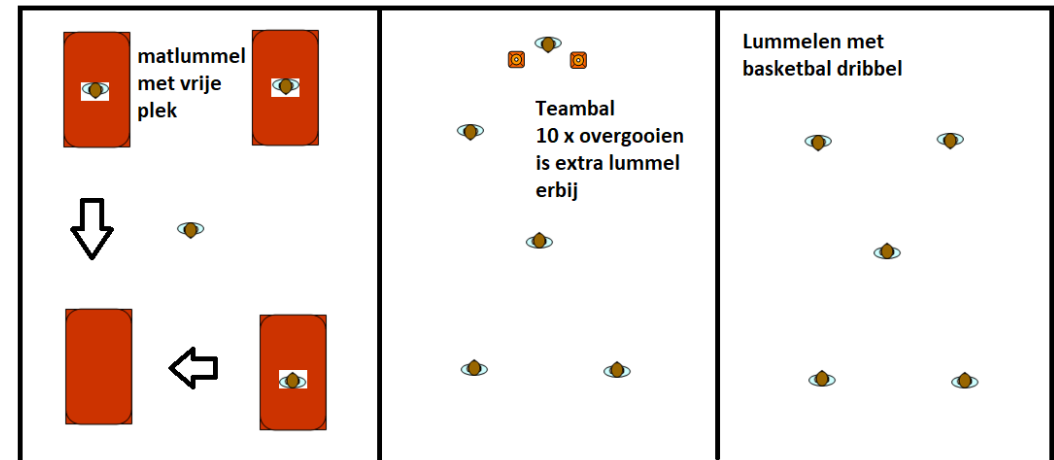
Marc Baaijens

05-03-2018

Matlummel

Lummelen met vaste plek. 1 tikker in het veld de andere kinderen op een matje. De kinderen op de matjes proberen de bal over te gooien zonder dat de lummel hem aanraakt of kan pakken. Er is altijd 1 matje meer dan leerlingen op de mat. Hierdoor kunnen ze van mat wisselen en vrijlopen om de bal te ontvangen. Wisselen als de lummel een bal heeft onderschept.

- Kijken wie er vrij staat.
- De bal gooien zodat de andere leerling hem kan vangen of pakken.
- Uit de dekking van de lummel gaan (vrijlopen).
- Moeilijker/makkelijker lummel/leerlingen door matjes verder weg of dichtbij elkaar te leggen.

Teambal

Teambal. 3 tegen 1 na 10 keer overgooien komt er een 2de lummel bij en indien mogelijk na nog een keer 10 keer overgooien een 3de lummel.

- Uit de dekking van de lummel gaan (vrijlopen).
- Bal in de handen mag niet worden afgepakt.
- Hardop tellen hoe vaak je overgegooid hebt zodat de 2 (en 3de) lummel weet wanneer hij het veld mag betreden.

Lummelen met dribbel

De leerlingen gaan lummelen waarbij ze mogen dribbelen met de bal. Er is 1 lummel en de andere leerlingen proberen ervoor te zorgen dat de lummel de bal niet aanraakt of te pakken krijgt. Wisselen als de lummel de bal heeft onderschept.

- Kijken wie er vrij staat.
- De bal gooien zodat de andere leerling hem kan vangen of pakken.
- Uit de dekking van de lummel gaan (vrijlopen).
- Dribbelen om vrij te lopen.

Leerdoel leerlingen:

De leerlingen middels verschillende spellen bewust maken van het belang van het kijken naar de tikker/lummel om zo over te lopen of vrij te lopen uit de dekking van de lummel.

Leerdoel Marc:

Overzicht houden over de groep waarbij ik elke groep tips kan geven over het vrijlopen, overlopen en overpassen zodat ze de basis van het lummelen mee krijgen.

Gr 1	Gr 2	Gr 3
Piet	J.	L.
D1.	S.	D4.
D2.	K.	M.
N.	T.	P.
D3.		

Voor & na de les polsen in welke kleur de lln zich bevindt.

Om de 6 minuten vragen in welke kleur de lln zich bevindt.

Extra moment stoplicht indien nodig.

Duim omhoog = groen.

Duim in het midden = oranje.

Duim omlaag = rood.

Interventie 2		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	
11:06	Einde van instructie	
11:12	Bewegingsactiviteit	
11:18	Bewegingsactiviteit	
11:24	Bewegingsactiviteit	
11:30	Bewegingsactiviteit	
11:36	Bewegingsactiviteit	
11:40	Einde van de les	

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent

Logboek	
Interventie: week 2	
Datum: 05-03-2018	
Vraag	Beschrijving
Was de leerling aanwezig?	Ja
Was heel de klas aanwezig?	Nee Wie niet: L. en D3.
Ervaring over leerling	<u>Binnenkomst:</u> Leerling ging naast D4. zitten, ik heb de leerling naast mij gezet zodat ik kon vragen in welke kleur de leerling zich op dat moment bevond. Hier vervolgens met de leerling kort over gepraat voordat alle leerlingen in de zaal waren. <u>Instructiemoment(en):</u> De leerling zat rustig op de bank. De leerling heeft meegeholpen met het voorbeeld van teambal. <u>Bewegingsactiviteiten:</u> Tijdens teambal had de leerling het samen met D2. lastig. Ik had D1. vooraan gezet als lummel. Daarna stonden D2. en Piet naast elkaar om als 2de lummel in het spel te komen. Piet rende het veld in waarna D2. boos naar de kleedkamer liep. D2. is uiteindelijk bij een ander groepje aangesloten. De leerling was verder aanwezig, meestal op een positieve manier. De leerling heeft een aantal keer verbaal impulsief gereageerd waarbij ik het stoplicht heb gebruikt. <u>Afsluiting van de les:</u> De leerling zat onrustig op de bank maar luisterde na 1 waarschuwing wel. <u>Kleedkamer douchen en omkleden:</u> Groepsleerkracht was aanwezig.
Groepsindeling	Piet zat bij de volgende leerlingen in de groep: (D2.), D1., N.
Verliep de interventie zoals gepland?	Ja.
Wat was het doel en is deze behaald?	Doel: Ja voor/na de les en om de 6 minuten aan de leerling gevraagd in welke kleur hij zich bevond.
Zijn alle metingen/onderzoekinstrumenten toegepast zoals voorzien?	Ja.
Hebben er onvoorziene gebeurtenissen plaatsgevonden voor de interventie? Denk aan in de thuissituatie, schoolsituatie, ruzie, e.d.	Ja Licht toe:

	Ouders gaan morgen 06-03-2018 een week op vakantie. Leerling gaf voorafgaand aan de les in oranje te zitten. Hij vindt het spannend en niet leuk dat zijn ouders een week op vakantie gaan. Opa en oma komen in huis om op Piet en zijn broertje te passen. Volgens de groepsleerkracht had de leerling het in de klas vandaag ook lastig.
Bijzonderheden en/of andere problemen? Bijvoorbeeld verandering van medicatie/dosis.	Nee Licht toe:
Aandachtspunten/aanpassingen volgende interventie.	- Plaats op de bank tijdens instructiemomenten → afspraak maken met leerlingen. - Groepsindeling. - Morgen les weerbaarheid docent buitenaf.

Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	Oranje
11:06	Einde van instructie	Groen
11:12	Bewegingsactiviteit	Oranje
11:18	Bewegingsactiviteit	Oranje/groen
11:24	Bewegingsactiviteit	Oranje/groen
11:30	Bewegingsactiviteit	Groen
11:36	Bewegingsactiviteit	Groen
11:40	Einde van de les	Groen

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent
11:08	Schreeuwen.	Oranje/groen	Oranje
11:21	→ Oranje/groen volgens de	Oranje/groen	Oranje
11:22	leerling omdat hij niet scheldt.	Oranje/groen	Oranje
11:25	Er was niet afgesproken welke leerling als tweede zou helpen bij teambal. Piet rende het veld in als tweede lummel waarna zijn teamgenoot boos naar de kleedkamer ging. D2. heeft uiteindelijk met een ander groepje mee gedaan. Doordat er door mij geen duidelijke volgorde was bepaald en omdat ze naast elkaar in de rij stonden renden Piet het veld in. Er was geen communicatie tussen Piet en D2. geweest wie als tweede lummel erbij zou komen. Als ik vraag of Piet al een keer als derde of vierde het veld in is gekomen antwoordt hij nee. Zijn teamgenoten daarentegen wel.	Groen	Oranje

SO 6/7 wendsprong/arabier, trapeze zwaaien met afsprong en ringzwaaien

Marc Baaijens

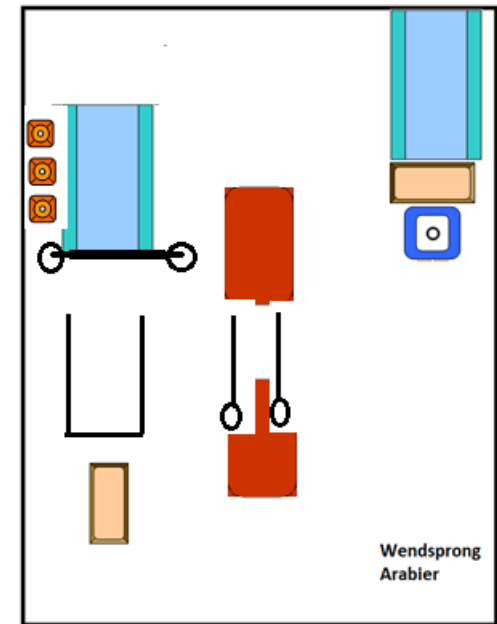
12-03-2018

Wendsprong/arabier:

0. In de trampoline staan, 3 keer springen in de trampoline met de handen op de kast, landen op de kast/matje.
1. Aanloop, inspringen in de trampoline, landen op de kast, springen op de dikke mat.
2. Aanloop, inspringen in de trampoline, schuin landen op de kast, springen op de dikke mat.
3. Aanloop, inspringen in de trampoline, handen op de kast en landen op de dikke mat.
4. Aanloop, inspringen in de trampoline, handen schuin op de kast en landen op de dikke mat.
5. Aanloop, inspringen in de trampoline, handen schuin op de kast, voeten hoger dan de handen en landen op de dikke mat.
6. Aanloop, inspringen in de trampoline, handen schuin op de kast, voeten over een pylon en landen op de dikke mat.
7. Aanloop, inspringen in de trampoline, handen schuin op de kast, voeten hoger dan de heupen en landen op de dikke mat.
8. Aanloop, inspringen in de trampoline, handen schuin op de kast, lichaam en benen gaan over de handen heen en landen op de dikke mat.
9. Baranie

Aandachtspunten:

- Voeten tegen elkaar in de lucht.
- Landen met 2 voeten tegelijkertijd en naast elkaar.
- Handen op de kast, niet de zijkant vastpakken.

Trapeze zwaaien met afsprong.

Materiaal: Dikke mat, Trapeze stok, 2 (korf)palen, toverkoord, pylonen, kast, post its en een pen.

De leerlingen schrijven op een post it hun naam en plakken deze op een pylon.

Leerling 2 zwaait vanaf de kast aan de trapeze richting de dikke mat. Hier zwaait hij over het toverkoord en landt op de dikke mat. Leerling 1 staat naast de dikke mat en zet de pylon van leerling 2 op de plek waar deze met zijn voeten is geland. Leerling 1 sluit aan in de rij en leerling 2 gaat naast de mat staan om voor leerling 3 de pylon te verzetten.

Aandachtspunten:

- Met gestrekte armen aan de trapeze hangen.
- Benen omhoog zwaaien.
- Over het koord springen en landen op 2 voeten.
- Als de dikke mat niet haalt niet springen.
- Na het landen de pylon van de leerling die na jou komt verzetten.

Ringzwaaien:

Ringzwaaien is een optie die wordt klaargezet. Bij grote klassen zoals die van Esther (vso 1) is dit een verplicht onderdeel. Bij de groep van Mandy en Dick wordt dit onderdeel samengepakt met een ander onderdeel, een los onderdeel of niet aangeboden.

Er wordt een slootje gemaakt van 2 matjes voor en achter het ophangpunt. Hierdoor is het visueel en tastbaar binnen welke zone de leerlingen het tweepasritme moeten uitvoeren.

1. tweepasritme: 1 voet voor 1 voet achter het ophangpunt.
2. zwaai na afzet van de voeten de benen op.
3. maak je lang bij het opzwaaien van de benen.
- (4. op het dode punt maak je een halve draai).

Eindspel:

Iemand is hem niemand is hem.

Interventie stoplichtmethode 3

Voor & na de les polsen in welke kleur de lln zich bevindt.

Om de 7 minuten vragen in welke kleur de lln zich bevindt.

Extra moment stoplicht indien nodig.

Duim omhoog = groen.

Duim in het midden = oranje.

Duim omlaag = rood.

Interventie 3		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	
11:07	Bewegingsactiviteit	
11:14	Bewegingsactiviteit	
11:21	Bewegingsactiviteit	
11:28	Bewegingsactiviteit	
11:35	Bewegingsactiviteit	
11:40	Einde van de les	

Indeling leerlingen

Gr 1	Gr 2	Gr 3
Piet	D1.	J.
S.	D2.	D4.
K.	T.	M.
N.	L.	P.
D3.		

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent

Logboek		
Interventie: week 3		Datum: 12-03-2018
Vraag	Beschrijving	
Was de leerling aanwezig?	Ja	
Was heel de klas aanwezig?	Nee Wie niet: S, N, D3, L.	
Ervaring over leerling	<u>Binnenkomst:</u> De leerlingen kwamen later binnen en werden door de groepsleerkracht op 3 verschillende banken gezet. Hierdoor zaten er 3 leerlingen per bank. Piet zat rustig op de bank en was aandachtig de gymzaal aan het rondkijken wat er vandaag op de planning stond. Piet gaf aan dat hij in het groene licht van het stoplicht zat. <u>Instructiemoment(en):</u> De leerlingen hebben allen, inclusief Piet aandachtig naar de uitleg geluisterd. Ik heb 3 voorbeelden gegeven en het laatste onderdeel met een groepje voor gedaan. Deze konden daarna meteen doorgaan met de bewegingsactiviteit. <u>Bewegingsactiviteiten:</u> Na de instructie werden de overige 2 groepen verdeeld over de 2 bewegingsactiviteiten. Piet rende meteen naar de ringen om te starten van zijn groepje. Ik heb de drie leerlingen uit het groepje allen een nummer gegeven: een, twee en drie. Nummer een mocht beginnen bij de eerste bewegingsactiviteit, nummer twee bij de volgende en nummer drie bij de laatste bewegingsactiviteit. Piet heb ik nummer drie gegeven. Hier heeft hij niet over gemopperd of vervelend over gedaan, hij wist dat hij een keer als eerste mocht starten. De bewegingsactiviteiten verliepen op een respectvolle en fijne manier waarbij er niet werd gemopperd, voorgedrongen of uitgelachen. De leerling heeft geen waarschuwing gekregen, was positief en er stond een lach op zijn gezicht. De leerling heeft tijdens alle meetmomenten (om de 7 minuten) aangegeven dat hij in de groene kleur zat. <u>Afsluiting van de les:</u> Positief de les af kunnen sluiten met iemand is hem niemand is hem. Piet botste tegen een korfbalpaal aan toen hij wegrende. Hij had pijn aan zijn been door de botsing. Ik vroeg in welke kleur hij zich op dat moment voelde. Hij gaf aan dat het een ongelukje was maar omdat hij pijn had dat hij in de oranje kleur zat. Aan het einde van de les alle leerlingen een compliment gegeven over de gymles, inzet en plezier dat ze met hun eigen groepje hebben gehad. Na de les gaf Piet aan weer in groen te zitten. <u>Kleedkamer douchen en omkleden:</u>	

	Piet heeft rustig gedoucht, omgekleed en alleen naar de klas gegaan zonder terug te komen.
Groepsindeling	Piet zat bij de volgende leerlingen in de groep: M. & D1.
Verliep de interventie zoals gepland?	Ja
Wat was het doel en is deze behaald?	Doel: Voor/na de les en om de 7 minuten aan de leerling gevraagd in welke kleur hij zich bevond van het stoplicht. Ja
Zijn alle metingen/onderzoekinstrumenten toegepast zoals voorzien?	Ja.
Hebben er onvoorziene gebeurtenissen plaatsgevonden voor de interventie? Denk aan in de thuissituatie, schoolsituatie, ruzie, e.d.	Ja Licht toe: De klas had het voor de gymles niet goed gedaan in de klas. Hierdoor werden de leerlingen over 3 banken verdeeld door de groepsleerkracht. Ik had hierdoor meteen 3 groepje voor de 3 bewegingsactiviteiten die op de planning stonden. De leerlingen hebben alle onderdelen op een positieve manier uitgevoerd en het was voor mij een fijne les. De ouders van Piet zijn zondag (11-03-2018) teruggekomen van vakantie. De leerling gaf aan dat zondag geen leuke dag voor hem was omdat zijn woede van de vakantie van zijn ouders eruit kwamen. In de gymles van vandaag was hier niks van te merken.
Bijzonderheden en/of andere problemen? Bijvoorbeeld verandering van medicatie/dosis.	Nee Licht toe:
Aandachtspunten/aanpassingen volgende interventie.	Morgen les weerbaarheid docent buitenaf.

Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:05	Binnenkomst	Groen
11:12	Bewegingsactiviteit	Groen
11:19	Bewegingsactiviteit	Groen
11:26	Bewegingsactiviteit	Groen
11:33	Bewegingsactiviteit	Groen
11:40	Einde van de les	Groen

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent
11:37	Botsing korfbalpaal eindspel.	Oranje	

SO 6-7 tafeltennis & wedstrijdjes

Marc Baaijens

19-03-2018

Tafeltennis:

Materiaal: 2 dikke matten, 2 kasten, 4 banken, yoga bal.

Rond de tafel: Duw de bal over de kasten zodat deze land op de dikke mat. Loop door en sluit achteraan bij de andere mat. Stuitert de bal 2 keer op jouw dikke mat als je aan de beurt bent ben je af. Ook ben je af als je de bal niet terug weet te spelen over de kasten op de dikke mat. Als er 2 spelers over zijn spelen ze een wedstrijdje tot 3 punten. De winnaar verdient een joker die hij in kan zetten als hij af is, hij mag dan doorspelen en is zijn joker kwijt.

Aanpassingen:

- 2 tegen 2 (kleine klas).
- 3 tegen 3, o.id. → leerlingen in een rijtje achter de dikke mat. Leerling 1 slaat de bal en sluit achteraan, leerling 2 slaat de bal en sluit achteraan, leerling 3 slaat de bal en sluit achteraan, leerling 1 slaat de bal en sluit achteraan, etc.

Einde van de les eventueel met heel de klas rond de tafel spelen.

Wedstrijdjes

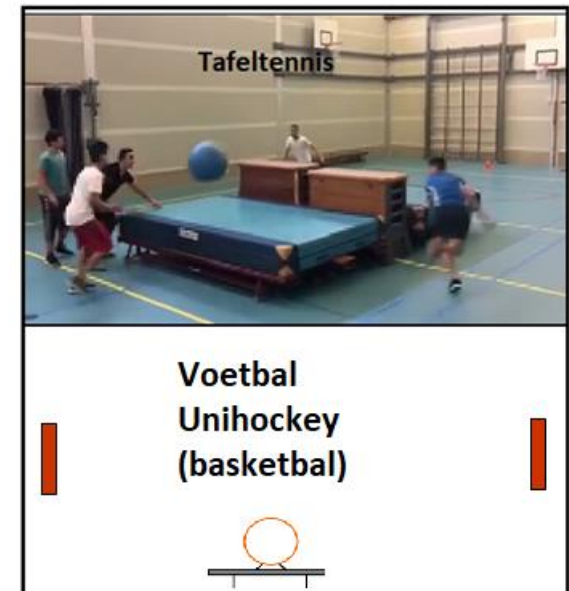
De leerlingen spelen korte wedstrijdjes waarbij er bij 2-0 of 2-1 gekozen wordt welke partijvorm ze gaan spelen.

De leerlingen spelen 2 tegen 2 waarbij de overige leerlingen op de bank zitten in het midden van de zaal.

- Ik kies een leerling die een medespeler kiest en sport (voetbal of unihockey).
- Ik kies een leerling die een medespeler kiest om tegen het andere tweetal te spelen.
- 2-0/2-1 → leerlingen ruimen de spullen op en gaan achteraan op de bank zitten.
- De voorste leerling op de bank kiest de sport uit en een medespeler uit.
- De op dat moment voorste leerling kiest een medespeler uit om tegen het andere tweetal te spelen.
- Etc.

Voetbal:

- Voorkant van de mat raken = een punt.
- Bal uitnemen waarbij allebei de teams op hun eigen helft staan.
- Bal laag houden & voorzichtig schieten.

Unihockey:

- Voorkant van de mat raken = een punt.
- Bal uitnemen waarbij allebei de teams op hun eigen helft staan.
- Unihockey stick onder de knieën houden & oppassen voor de andere leerlingen (enkels raken, tussen de benen steken, etc.)

Optioneel: Basketbal:

- Recht van aanval halen achter de pylonen.
- Second dribbel, onderschepping, muur of gescoord? → Bal aan de tegenstanders geven die in het recht van aanval halen gebied beginnen.

Aanpassingen bij 3 sporten:

- Voetbalpartijtje net geweest? → Kiezen tussen de 2 andere sporten.

Interventie stoplichtmethode 4

Voor & na komt de lln naar mij om aan te geven in welke kleur hij zich bevindt.

Om de 8 minuten vragen in welke kleur de lln zich bevindt.

Extra moment stoplicht indien nodig.

Duim omhoog = groen.

Duim in het midden = oranje.

Duim omlaag = rood.

Interventie 4		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	
11:08	Bewegingsactiviteit	
11:16	Bewegingsactiviteit	
11:24	Bewegingsactiviteit	
11:32	Bewegingsactiviteit	
11:40	Einde van de les	

Indeling leerlingen

Gr 1	Gr 2
Piet.	T.
S.	M.
K.	D4.
N.	P.
D1.	J.
D2.	L.
D3.	

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent

Logboek	
Interventie: 4	Datum: 19-03-2018
Vraag	Beschrijving
Was de leerling aanwezig?	Ja
Was heel de klas aanwezig?	Nee Wie niet: L. en D3.
Ervaring over leerling	<u>Binnenkomst:</u> De leerling kwam enthousiast binnen. Hij wilde meteen naar de dikke matten rennen maar ik heb hem tegen gehouden en ben met hem op de bank gaan zitten. Hij zat in kleur groen en de dag verliep goed volgens Piet. <u>Instructiemoment(en):</u> Piet was bewegelijk op de bank maar had wel zijn aandacht bij de uitleg. Hij heeft een paar keer zijn vinger opgestoken voordat de uitleg klaar was. De eerste keer de leerling de beurt gegeven de andere keren de beurt na de uitleg gegeven. <u>Bewegingsactiviteiten:</u> De leerling leek plezier te hebben want hij lachte tijdens de activiteiten. Hij werd, samen met klasgenoten, steeds drukker en ik merkte dat er spanning heerste tijdens de eerste ronde. Met Piet zijn rustmoment gepakt en gaf aan in oranje/groen te zitten. Hij vond de wedstrijdjjes leuk maar het ging er fanatiek aan toe en er waren onduidelijkheden. Tijdens de volgende partij ontstond er ruzie waar Piet bij betrokken was. De leerlingen die ruzie hadden waren Piet & K. tegen S & D2. Ik heb de andere 2 leerlingen een partijtje 1 tegen 1 laten doen en ben in gesprek gegaan met de 4 leerlingen. Tijdens de ruzie waren ze aan het schreeuwen en schelden tegen elkaar. De oorzaak van de ruzie was een bal die uit was. Hij ging via Piet uit maar hij haalde zelf de bal op en speelde verder en scoorde. Hier was het ander team het niet mee eens. Na 2 minuten praten en de regels uitgelegd was de lucht geklaard. Partijtje ongeldig verklaard en dus geen winnaar. Piet vervolgens nog kort gesproken en aangegeven dat alle leerlingen in rood zaten omdat ze aan het schelden waren naar elkaar toe. Afgesproken dat ik er ben voor onduidelijkheden of regels. Het leek de leerling niet veel te doen en hij wilde alleen maar spelen en leek niet betrokken bij het rustmoment en stoplicht. Hierna snel gewisseld naar het ander vak waarbij er op het einde nog tijd was voor alle leerlingen om een keuze te maken tussen partijtje of tafeltennis waarbij ik tegen Piet heb gezegd dat het misschien verstandig is om tafeltennis te kiezen. Dit is individueel tegen anderen waarbij hij liet zien dat hij een aantal keer zonder iets te zeggen is gaan zitten toen hij af was. <u>Afsluiting van de les:</u>

	Piet won 2 keer rond de tafel. Als hij af was ging hij af en toe met mopperen naar de kant maar ook een paar keer zonder mopperen. Tijdens de afsluiting Piet aan de zijkant van de bank gezet zodat hij en andere niet met hem konden communiceren. Daarna kort de les besproken. Hij gaf aan in groen te zitten en geen last meer te hebben van de ruzie eerder die les. <u>Kleedkamer douchen en omkleden:</u> Was lastig. Toch contact gezocht met leerlingen waarmee hij ruzie had of andersom. Groepsleerkracht zat hier meteen op en heeft dit afgekapt.
Groepsindeling	Piet zat bij de volgende leerlingen in de groep: S, K, N1, D2, D3
Verliep de interventie zoals gepland?	Ja.
Wat was het doel en is deze behaald?	Doel: Voor/na de les leerling naar mij gekomen om te laten zien in welke kleur hij zich bevond en om de 8 minuten aan de leerling gevraagd in welke kleur hij zich bevond van het stoplicht. Ja.
Zijn alle metingen/onderzoekinstrumenten toegepast zoals voorzien?	Ja, tussenmeting.
Hebben er onvoorziene gebeurtenissen plaatsgevonden voor de interventie? Denk aan in de thuissituatie, schoolsituatie, ruzie, e.d.	Nee Licht toe:
Bijzonderheden en/of andere problemen? Bijvoorbeeld verandering van medicatie/dosis.	Nee Licht toe:
Aandachtspunten/aanpassingen volgende interventie.	Duidelijke regels wedstrijdjes/spellen en begeleiden van. Niet 2 winst/verlies spellen in een les. - Voor/na de les leerling naar mij gekomen om te laten zien in welke kleur hij zich bevond en om de 8 minuten aan de leerling gevraagd in welke kleur hij zich bevond van het stoplicht.

Interventie 4		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	Groen
11:08	Bewegingsactiviteit	Oranje/groen
11:16	Bewegingsactiviteit	Groen
11:24	Bewegingsactiviteit	Groen
11:32	Bewegingsactiviteit	Groen
11:40	Einde van de les	Groen

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent
11:11	Ruzie tijdens partijtje met schreeuwen en schelden van verschillende leerlingen o.a. Piet.	Oranje	Rood
11:27	Schreeuwen en stampvoeten bij	Groen	Oranje
11:30	afgaan tafeltennis.	Groen	Oranje/rood

SO 6/7

Marc Baaijens

26-03-2018

Dikke mat trefbal:**Doel van het spel:**

- Alle pylonen van het andere team omgooien en je eigen pylonen verdedigen.

Materiaal:**Basisregels:**

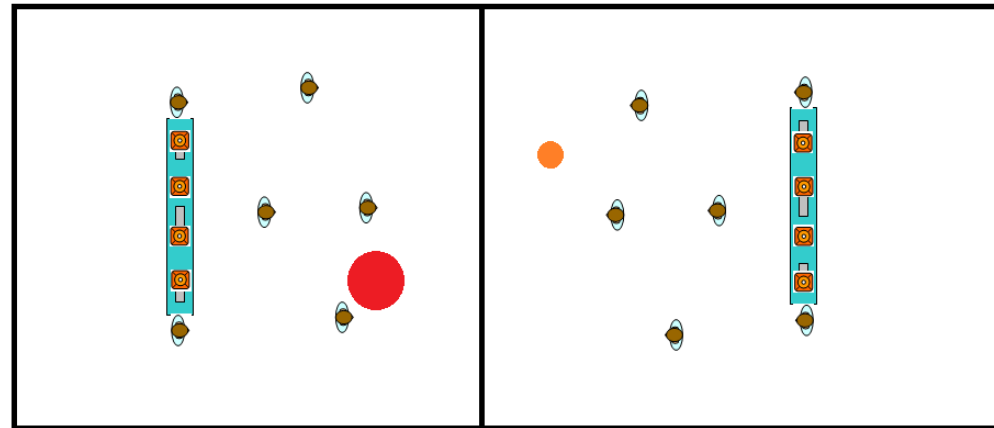
- 2 dikke matten
- 10 pylonen
- 2 foamballen

Uitbreiding 2:

- 1 yogabal

Uitbreiding 4:

- "meidenbal"

Basisspel:

- 2 teams → zelf verantwoordelijk dat de dikke mat rechtop blijft staan.
- Iedereen blijft altijd meedoen (als jij je aan de afspraken houdt dan kun je niet af)
- Pylonen om? Binnen 5 seconden de pylonen op de mat → start nieuwe ronde

Basisregels + uitleg:

Bij dit trefbal spel kunnen de regels gedurende het spel worden aangepast, regels erbij/eraf.

3 regels, teams maken en snel starten.

- Je kunt niet af gaan/ worden afgegooid.
- Dikke mat vasthouden.
- Als alle pylonen eraf zijn gegooid heb je 5 seconden de tijd om met je team de pylonen weer op de dikke mat te krijgen voordat een nieuwe ronde wordt gestart.

1. Leerling 1 & 2 zetten de dikke mat rechtop, op de gele lijn.

2. Leerling 3 zet de pylonen op de dikke mat.

3. Leerling 4, 5 en 6 jullie horen bij dit team.
4. De overige leerlingen hebben 10 seconden de tijd om de dikke mat rechtop te zetten samen met de pylonen.
5. 2 foamballen in het spel brengen → start van het spel.

Uitbreiding (in willekeurige volgorde):

1. Je kan af.
 - Afweren mag (hoofd & handen zijn vrij).
 - Af = op volgorde van af zijn op de bank staan.
 - Mee spelen: 1ste op de bank bij een vangbal
 - Mee spelen: het hele team bij omgooien van een pylon bij de tegenstander.
2. Yogabal
 - Yogabal i.p.v. foambal
 - Alleen gooien met de yogabal
3. Fluitsignaal = wisselen van leerling die de mat vasthoudt.
 - 2 keer fluiten is binnen 5 seconden wisselen van leerling die de mat vasthoudt.
 - Zelfstandig wisselen.
 - Leerlingen nummers geven en wisselen naar het volgende nummer.
4. Meidenbal
 - Aparte bal die alleen de meiden mogen gooien.
 - Meiden kunnen alleen af door deze bal.

Doel van de les voor de leerlingen:

- Verschillende posities en verantwoordelijkheden bij de spellen:
 - Mat vasthouden/ keeper zijn/ King van de mat.
 - Verdedigen/ afweren.
- Omgaan met wisselende (spel)regels.

Interventie stoplichtmethode 5

Voor & na komt de Iln naar mij om aan te geven in welke kleur hij zich bevindt.

Om de 9 minuten vragen in welke kleur de Iln zich bevindt.

Extra moment stoplicht indien nodig.

Duim omhoog = groen.

Duim in het midden = oranje.

Duim omlaag = rood.

Interventie 5		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	
11:09	Bewegingsactiviteit	
11:18	Bewegingsactiviteit	
11:27	Bewegingsactiviteit	
11:36	Bewegingsactiviteit	
11:40	Einde van de les	

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent

Indeling leerlingen

Gr 1	Gr 2
P.	T.
M.	S.
D4.	K.
N.	P.
J.	D1.
L.	D2.
D3.	

Logboek		
Interventie: 5		Datum: 26-03-2018
Vraag	Beschrijving	
Was de leerling aanwezig?	Ja.	
Was heel de klas aanwezig?	Nee. Wie niet: D1.	
Ervaring over leerling	<u>Binnenkomst:</u> Leerlingen werden een voor een door de groepsleerkracht op de bank gezet met tussen elke leerling een meter ertussen. Piet gaf aan in oranje te zitten door de spanning die hij heeft voor de optredens van woensdag en donderdag. <u>Instructiemoment(en):</u> Trefbal spel hebben ze al een keer gespeeld en was ze goed bevallen. Piet was enthousiast en had meteen vragen over extra regels. Ik heb gezegd we beginnen met 3 basisregels en mogelijk komen er nog regels of materiaal bij. Om winst/verlies eruit te halen heb ik gezegd dat ze 5 seconden hebben om de pylonen op de dikke mat te zetten voordat het nieuwe spel meteen begint. <u>Bewegingsactiviteiten:</u> De leerling speelde op een positieve manier trefbal. Hij gooide wel een keer een bal naar een tegenstander. Heb hem erop gewezen dat je niet af kunt gaan dus dat we de ballen mikken op de pylonen. Hij was dit even vergeten en heeft dit verder ook niet meer gedaan. Hij was aanwezig bij zijn team, hij vroeg veel ballen om te gooien en rende achter de ballen aan. Zelf heeft hij niet overgespeeld maar wel ballen ontvangen van zijn teamgenoten. Na 1 ½ partijtje heb ik de les stilgelegd. Er werd in mijn ogen te weinig gewisseld door de leerlingen wie de dikke mat vasthoudt. Ik heb elk team nummers gegeven zodat ze de volgorde wisten, bij 2 keer fluiten wisselen. Piet heb ik nummer 2 gegeven omdat hij de dikke mat nog niet had vastgehouden. Dit vond hij niet fijn. Toen hij de mat vasthad heb ik met hem het stoplicht besproken. Door de mat vast te houden was dit al een rustmoment en ideaal om het stoplicht even kort te bespreken. Hij zat in groen en vond het fijn om wat energie eruit te gooien. Toen je afgegooid kon worden is Piet boos geworden. Hij was af en kwam het spel in en binnen 5 seconden werd hij weer afgegooid. Hij schreeuwde naar de leerling. Met Piet even apart gezeten en de lucht geklaard. Rest van de les positief verlopen. Hij heeft uit enthousiasme een paar keer geschreeuwd, voornamelijk als hij iemand afgooide of een pylon omgooide. Dit met hem besproken dat dit frustratie bij medeleerlingen kan oproepen en niet fijn is voor de tegenstander. Hierna verbaal en non-verbaal een aantal keer aangegeven. Ik wilde hem niet steeds uit het spel halen. De verbale en non-verbale communicatie kwamen wel binnen. <u>Afsluiting van de les:</u>	

	Ik heb de leerlingen voor de rust weer op dezelfde plek gezet als bij binnenkomst met daartussen weer dezelfde ruimte. Les positief afgesloten met complimenten voor de klas. Piet vond de les fijn en gaf een duim omhoog aan. Hij vond het fijn om even energie eruit te gooien. <u>Kleedkamer douchen en omkleden:</u> Geen problemen geweest in de kleedkamer.
Groepsindeling	Piet zat bij de volgende leerlingen in de groep: M, D4, N, J & L.
Verliep de interventie zoals gepland?	Ja.
Wat was het doel en is deze behaald?	Doel: Voor/na de les leerling naar mij gekomen om te laten zien in welke kleur hij zich bevond en om de 9 minuten aan de leerling gevraagd in welke kleur hij zich bevond van het stoplicht. Ja.
Zijn alle metingen/onderzoekinstrumenten toegepast zoals voorzien?	Ja.
Hebben er onvoorziene gebeurtenissen plaatsgevonden voor de interventie? Denk aan in de thuissituatie, schoolsituatie, ruzie, e.d.	Ja. Licht toe: Hilt Festival op woensdag en donderdag. Optredens door klas voor andere klassen en andersom. Veel spanning bij Piet en medeleerlingen. Ochtend was al druk volgens de groepsleerkracht.
Bijzonderheden en/of andere problemen? Bijvoorbeeld verandering van medicatie/dosis.	Nee Licht toe:
Aandachtspunten/aanpassingen volgende interventie.	Dinsdag oefenmomenten gymzaal Hiltfestival

Interventie 5		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	Oranje
11:09	Bewegingsactiviteit	Groen
11:18	Bewegingsactiviteit	Groen
11:27	Bewegingsactiviteit	Groen
11:36	Bewegingsactiviteit	Groen
11:40	Einde van de les	Groen

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent
11:21	Werd afgegooid binnen 5 seconden nadat hij weer mee mocht spelen. Hij werd boos en schreeuwde naar de leerling.	Oranje	Rood
11:30	Enthousiast schreeuwen leerling of pylon geraakt.	Groen	Oranje

Gr 6/7

Marc Baaijens

03-04-2018

Circuit:

De leerlingen voeren 8 oefeningen individueel uit. De oefeningen duren 1 minuut waarna de leerlingen 5 seconden de tijd hebben om te wisselen na het volgend onderdeel. De onderdelen zijn genummerd en bij sommige oefeningen ligt er een voorbeeld blaadje bij.

Via de tablet wordt er automatisch 1 minuut bijgehouden en de 5 seconden wisseltijd. Deze tijd wordt ook aangehouden bij het stoeien.

Stuiteren:

Stuiter zo vaak mogelijk de basketbal binnen 1 minuut.

Lukt het ook met je andere hand?

Kast:

Klim zo vaak mogelijk op en over de kast.

Hoe vaak lukt dit in 1 minuut?

Medicijnbal:

Gooi de medicijnbal vanuit je borst zo vaak mogelijk tegen de muur.

Gooi de medicijnbal vanuit je nek op de grond en vang hem op.

Gooi de medicijnbal onderhands omhoog en van hem op.

Wall sit:

Zit 1 minuut tegen de muur aan. Je knieën in een hoek van 90 graden en je rug tegen de muur. Zwaarder door je handen in de lucht te houden.

Wandrek:

Hang 1 minuut in het wandrek.

Planken:

Plank 1 minuut lang waarbij je lichaam zo recht is als een plank.

Sit ups:

Hoe veel sit ups kun je maken in 1 minuut? Schouderbladen hoeven niet helemaal de mat te raken.

Kastkop:

Tik zo vaak mogelijk de kastkop aan in 1 minuut.

Stoeien:

De leerlingen gaan op 1 van de 2 dikke mat stoeien 1 tegen 1.

Regels:

- Oppassen voor het hoofd en nek.
- Kietelen, knijpen, etc. is verboden.
- STOP = STOP, je stopt meteen met stoeien als de tegenstander dit aangeeft.

De leerling kiest een tegenstander uit, belangrijk is dat de tegenstander ook tegen die leerling wilt stoeien.

- Bal afpakken van leerling. Gelukt? → Zelf de bal beschermen!
- Tennisbal afpakken van leerling. Gelukt? → Zelf de bal beschermen!
- King van de mat. Raakt een leerling de grond aan? → Snel naar het midden van de mat en opnieuw beginnen.

Na 1 minuut wordt er gewisseld waarbij de voorste 2 leerlingen op de bank de nieuwe partijen kiezen.

Interventie stoplichtmethode 6

Voor & na komt de lln naar mij om aan te geven in welke kleur hij zich bevindt.

Om de 10 minuten vragen in welke kleur de lln zich bevindt.

Extra moment stoplicht indien nodig.

Duim omhoog = groen.

Duim in het midden = oranje.

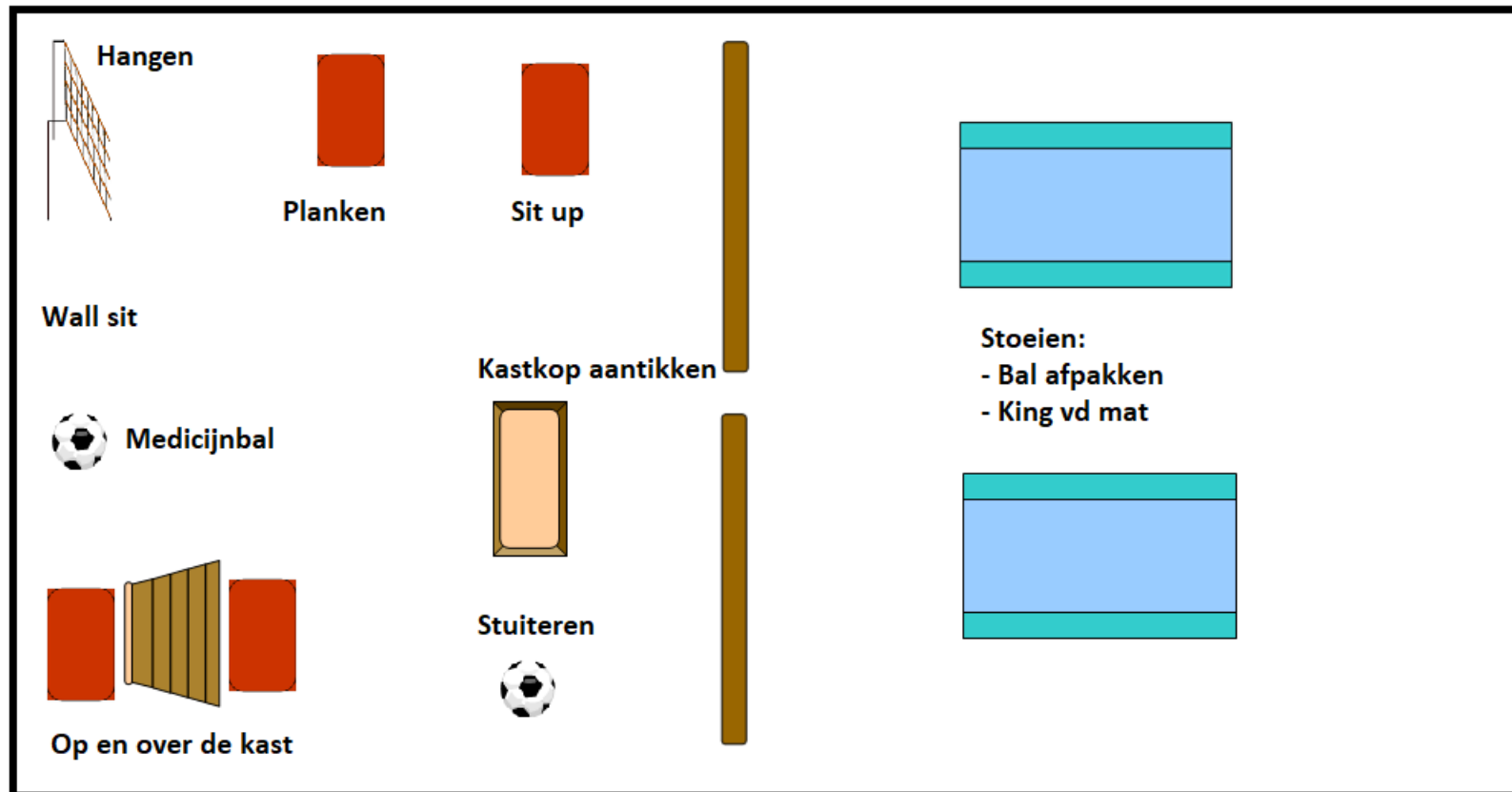
Duim omlaag = rood.

Interventie 6		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	
11:10	Bewegingsactiviteit	
11:20	Bewegingsactiviteit	
11:30	Bewegingsactiviteit	
11:40	Einde van de les	

Indeling leerlingen

Gr 1	Gr 2
P.	T.
N.	S.
D2.	K.
L.	P.
M.	D1.
D4.	D3.
	J.

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent

Logboek		
Interventie: 6		Datum: 03-04-2018
Vraag	Beschrijving	
Was de leerling aanwezig?	Ja.	
Was heel de klas aanwezig?	Ja.	
Ervaring over leerling	<u>Binnenkomst:</u> Kwam als laatste binnen en gaf aan in groen te zitten. Zocht een plekje op de bank naast zijn vriendje maar dit was bezet. Liep zelfstandig naar een rustig plekje op het einde van de bank. <u>Instructiemoment(en):</u> Verschillende keren met zijn ellenbogen op zijn knieën gezeten met daarbij zijn hoofd tussen zijn handen. Kwam ongeïnteresseerd over maar heeft wel naar de uitleg gekeken. Uitleg circuit zat hij het verste weg en kon het moeilijk zien waardoor hij gehurkt met zijn voeten op de bank ging zitten. <u>Bewegingsactiviteiten:</u> Zelfstandig aan de slag bij het circuit. Probeerde paar keer aandacht van andere leerlingen te trekken maar reageerde hier niet op. Alle oefeningen zijn best gedaan om een minuut vol te houden en zo vaak mogelijk te doen. Bij het stoeien was hij erg aanwezig. Elke keer als een leerling mocht kiezen tegen wie ze wilden was hij degene die opsprong en zijn vinger opstak zei: ikke, ikke, ikke. Hierdoor 6 keer achter elkaar aan de beurt geweest. Zelf niemand mogen kiezen wat hij niet snapte. Als hij werd uitgekozen schreeuwde of juichte hij uitbundig en sprong op de dikke mat. Piet hier kort even op gewezen, hij vond het zelf groen. Ik legde uit waarom ik het oranje vond, andere leerlingen kunnen zich gedwongen voelen om jou te kiezen als je zo uitbundig aan het roepen bent. Hierna iets rustiger op de bank gezeten maar alsnog verschillende keren opgesprongen en zich aangedrongen om gekozen te worden. Laatste ronde was keuzevrijheid voor alle leerlingen. Bijna alle leerlingen hebben net als Piet gekozen voor nog een ronde stoeien. Hij heeft zich tijdens alle potjes wel aan de regels gehouden en stopte wanneer iemand de grond aan raakte. Laatste potje van Piet tegen zijn vriendje wat hij fijn vond. Dit stoeien is respectvol verlopen en ze lachten allebei. Als ze samen zijn kan het 2 kanten opvallen maar nu viel het in ieder geval de goede kant op. Laatste potje op de bank gezeten en dit heeft goed volgehouden. <u>Afsluiting van de les:</u> Alle leerlingen op de bank en benoemt dat stoeien nu afgelopen is dus dat ze niet meer aan elkaar mogen zitten of stoeien in de kleedkamer en de andere lessen. <u>Kleedkamer douchen en omkleden:</u>	

	Hebben zich rustig gehouden in de kleedkamer omdat de groepsleerkracht alle leerlingen had gewaarschuwd dat ze met D. bezig zou zijn en niks wilde horen.
Groepsindeling	Piet zat bij de volgende leerlingen in de groep: N. D2. L. M. D4.
Verliep de interventie zoals gepland?	Ja.
Wat was het doel en is deze behaald?	Doel: Voor/na de les leerling naar mij gekomen om te laten zien in welke kleur hij zich bevond en om de 10 minuten aan de leerling gevraagd in welke kleur hij zich bevond van het stoplicht. Ja.
Zijn alle metingen/onderzoekinstrumenten toegepast zoals voorzien?	Ja.
Hebben er onvoorziene gebeurtenissen plaatsgevonden voor de interventie? Denk aan in de thuissituatie, schoolsituatie, ruzie, e.d.	Ja, groepsleerkracht kwam naar mij toe en gaf aan dat Piet met Pasen een weekendje weg was geweest met zijn gezin en dat hij ruzie heeft gehad met zijn broertje en ouders.
Bijzonderheden en/of andere problemen? Bijvoorbeeld verandering van medicatie/dosis.	Nee Licht toe:
Aandachtspunten/aanpassingen volgende interventie.	Bespreken met stagebegeleider en groepsleerkracht of het zinvol is om de laatste interventie hem zelf naar mij toe te laten komen. Heb zelf het idee dat de leerling hier (nog) niet aan toe is. Focus ligt bij hem op de activiteiten waarbij ik soms zie dat hij niet blij kijkt als we het stoplicht bespreken.

Interventie 6		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	Groen
11:10	Bewegingsactiviteit	Groen
11:20	Bewegingsactiviteit	Groen
11:30	Bewegingsactiviteit	Groen
11:40	Einde van de les	Groen

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent
11:23	Schreeuwen, aandringen om gekozen te worden.	Groen	Oranje

Gr 6/7

Marc Baaijens

09-04-2018

1. Parcours

1. Glijden van de dubbele bank en met 2 voeten landen op de dikke mat.
2. Klim in de touwladder en maak een koprol ervan af, landen op de matjes.
3. Klim op de kast, spring in de trampoline en land op de dikke mat.

Aandachtspunten:

- Staan op de theedoek, handen voor evenwicht, springen en landen.
- Pak de treden goed vast en rol ervan af, blijf de treden vasthouden.
- Verend uit de trampoline komen.

Instructie:

- Voorbeeld Marc met weinig woorden.
- Kijken of de leerlingen op de banken hun aandacht erbij hebben en het voorbeeld zien.
- (Leerling uitnodigen als voorbeeld om te kijken of het parcours, de oefeningen en volgorde duidelijk is.)
- Je begint als de oefening voor je vrij is, dit geldt voor alle oefeningen.
- Als er 3 keer wordt gefloten ga je zitten op de bank voor het parcours.

Makkelijker/moeilijker:

1. Zittend glijden, iemand mee laten lopen met een stok die je vast kunt houden, bank schuiner/minder schuin, hogere/lagere kast.
2. Omhoog en naar beneden klimmen, door de treden klimmen en landen op de matjes, schuin omhoogklimmen en schuin naar beneden klimmen, bovenaan een koprol maken met goed vasthouden, omhoogklimmen en via de zijkant naar de achterkant klimmen.
3. 3 keer veren in de trampoline en springen, trucje, salto.

2. Politie en boefje

Eén leerling is de agent. Deze staat op het matje met de pylon ervoor. De andere leerling is de boef, deze staat op het andere matje.

De boef probeert het pittenzakje te pakken zonder getikt te worden. Zodra de boef het pittenzakje vastheeft, mag de agent de boef tikken. Als de boef zijn matje bereikt zonder getikt te worden is hij vrij. Hij geeft het zakje aan de agent en deze legt hem weer op zijn pylon. Na 3 keer het pittenzakje gepakt te hebben wisselen de boef en agent van rol. Als er een leerling op de wachtbank zit wisselt deze mee.

Instructie:

- Voorbeeld Marc met leerling. Marc boef, leerling agent.
- Zodra de boef het pittenzakje aanraakt mag je van je matje af en de boef gaan tikken.
- Op de mat is de boef vrij en geeft hij het pittenzakje terug aan de agent.
- Na 3 keer het pittenzakje gepakt te hebben wordt er van rol gewisseld.
- Als er 3 keer wordt gefloten ga je zitten op de bank achter de kleine matjes.

Makkelijker/moeilijker:

- Te moeilijk voor de agent om de boef te tikken? Makkelijker maken door de pylon dichterbij het matje van de agent te zetten.
- Te moeilijk voor de boef om het pittenzakje naar zijn mat te brengen? Makkelijker maken door de pylon verder van het matje van de agent te zetten.

3. Overkant spel.

Samen met je groepje ga je middels het materiaal (start: 1 klein matje, 2 blokjes en 1-2 hoepels) naar de overkant.

Opbouw:

- (Overkant halen.)
- Overkant halen zonder vloer te raken. Vloer raken is terug naar start.
- Overkant halen zonder vloer te raken en te praten.
- Overkant halen zonder vloer te raken, te praten en een voorwerp meenemen met je groepje.

Makkelijker/moeilijker:

- Zie bovenstaande.
- Meer/minder materiaal.
- Makkelijker/moeilijker materiaal.

Instructie:

- Samenwerken met je groepje de overkant halen.
- Je mag op of in het materiaal staan, je mag in de hoepel staan.
- Raak je de grond? Terug naar start.
- Geen voorbeeld → leerling laten uitvogelen en laten samenwerken.
- Overkant gehaald zonder vloer te raken? → Door naar zonder praten. Gelukt? → Een voorwerp mee laten nemen die de vloer niet mag raken → etc.

Interventie stoplichtmethode 7

Voor & na komt de lln naar mij om aan te geven in welke kleur hij zich bevindt.

Om de 10 minuten vragen in welke kleur de lln zich bevindt.

Niet zelfstandig.

Extra moment stoplicht indien nodig.

Duim omhoog = groen.

Duim in het midden = oranje.

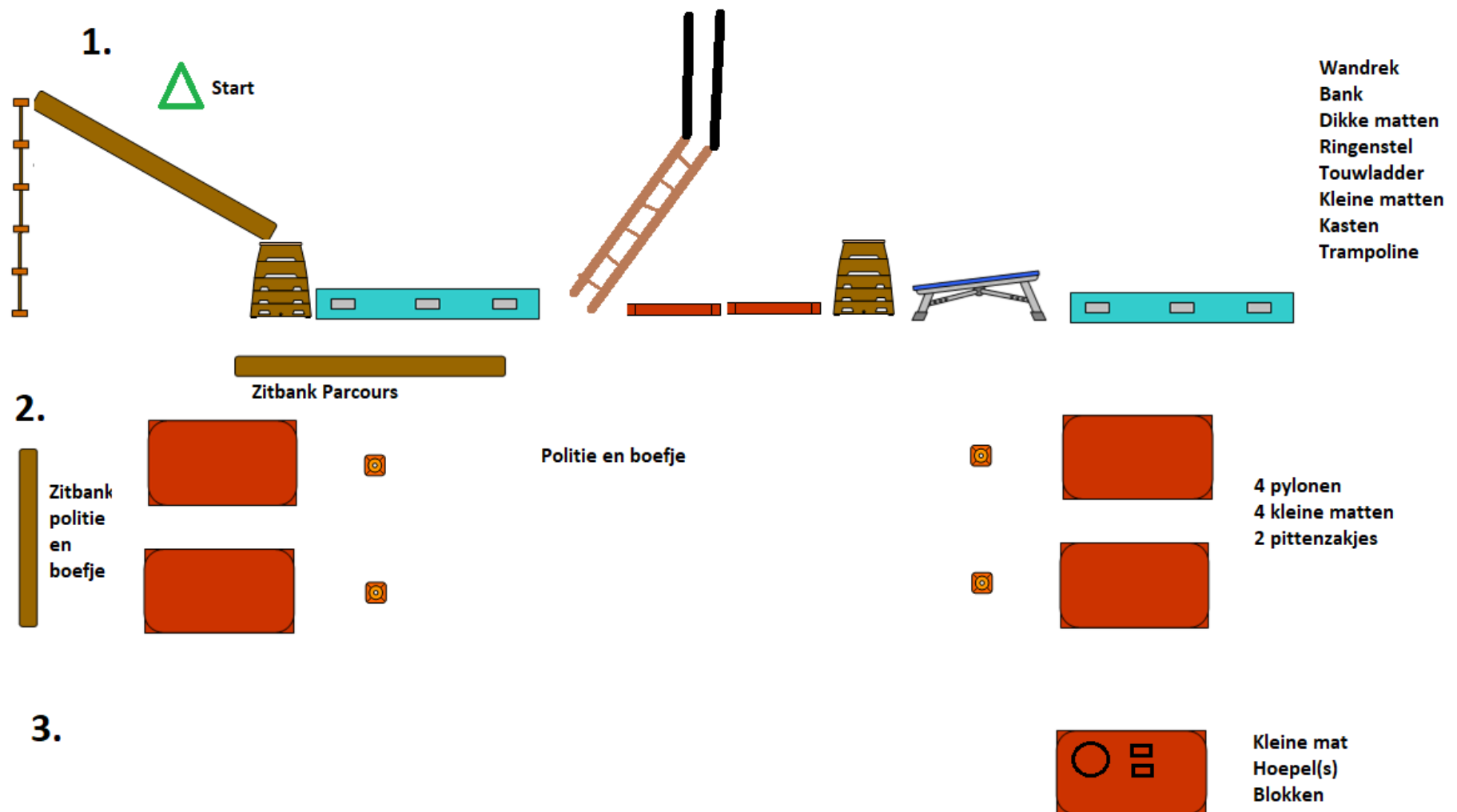
Duim omlaag = rood.

Interventie 7		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	
11:10	Bewegingsactiviteit	
11:20	Bewegingsactiviteit	
11:30	Bewegingsactiviteit	
11:40	Einde van de les	

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent

Indeling leerlingen

Gr 1	Gr 2	Gr 3
Piet	T.	D3.
M.	S.	N.
D1.	K.	D2.
P.	J.	L.
D4.		

Logboek		
Interventie: 7		Datum: 09-04-2018
Vraag	Beschrijving	
Was de leerling aanwezig?	Ja.	
Was heel de klas aanwezig?	Nee Wie niet: D4.	
Ervaring over leerling	<u>Binnenkomst:</u> Rende meteen over het parcours heen en wilde het wandrek in klimmen. Ik gaf aan dat hij nadat we het stoplicht hadden besproken net als zijn klasgenoten op de bank moest gaan zitten. Gaf aan in groen te zitten. <u>Instructiemoment(en):</u> Groepsleerkracht is naast Piet gaan zitten tijdens de uitleg. Heeft aandachtig geluisterd en wilde graag het voorbeeld geven van het parcours. Ik heb het parcours zelf voor gedaan. <u>Bewegingsactiviteiten:</u> Bij het eerste onderdeel politie en boefje schreeuwde hij een aantal keer hard door de zaal als hij de boef had getikt of de tennisbal had gepakt. Tijdens het eerste stoplicht moment besproken waarin ik aangaf dat klasgenoten hier last van kunnen hebben. Een paar minuten later schreeuwde hij naar zijn vriendje in een ander vak: kijk ik heb hem alweer en gooide de tennisbal toen hard richting zijn medeleerling van P&B. situatie besproken met Piet. Gaf na een tijdje aan dat dit niet zo handig was en ik vulde hem aan dat er zo ongelukken kunnen gebeuren. Gaf voor het eerst aan dat het rood was waarna ik dit heb bevestigd en heb benoemd dat het goed van hem was dat hij dit zelf ook in zag. Het viel me op dat hij bij het parcours vaak naar mij keek om te kijken of ik naar hem keek. Piet deed, toen hij dacht dat ik niet keek, bij de trampoline een poging tot een salto waarna er meerde leerlingen zijn voorbeeld volgde. Ik heb tegen heel de groep gezegd dat ze trucjes mogen doen en moeten landen op hun voeten, de salto was daarentegen verboden voor de veiligheid van hunzelf. Hij heeft meerdere keren voorgedrongen tijdens het wachten in de rij. Hij vond zelf dat hij te lang moesten wachten en dat de andere leerlingen traag waren. Ik heb afgesproken dat hij tussen 2 leerlingen in blijft zodat de volgorde hetzelfde blijft. Dit is vervolgens goed verlopen. Bij het laatste spel werkte hij samen met zijn medeleerlingen. De eerste ronde mochten ze overleggen en de tweede ronde moesten ze in stilte de overkant halen. Piet nam het voortouw en zijn medeleerlingen accepteerde dit of zeiden er niks over. Piet mopperde een beetje toen een leerling de grond aan raakte. Hij keek mij aan en ik knikte nee. Dit was in mijn ogen genoeg om hem bewust te maken dat dit niet de bedoeling was. Na de tweede ronde heb ik Piet even bij mij gehaald. Hij zei meteen ik heb niks gedaan waarna ik zei nee dat klopt.	

	Ik wil je even een compliment geven over hoe je de leiding pakt en dat de deze opdracht positief en in stilte verloopt, hou dit vol. Er kwam een klein lachje op zijn gezicht waarna ik hem weer mee heb laten doen. <u>Afsluiting van de les:</u> Hij gaf aan dat hij het fijn vond om met een rustiger onderdeel te eindigen zodat hij rustig naar de kleedkamer kon gaan. Dit was fijn om te horen omdat dit de reden was dat ik voor zijn groepje dat als laatste onderdeel had gekozen. <u>Kleedkamer douchen en omkleden:</u> Piet was voluit over de les aan het vertellen welke trucjes hij bij het springen had gedaan, hoe vaak hij wel niet de bal had afgepakt en dat zijn groepje 3 keer de overkant had gehaald. Vervolgens tegen de groep gezegd dat ze nu in stilte gaan douchen en aankleden.
Groepsindeling	Piet zat bij de volgende leerlingen in de groep: M. D1. P.
Verliep de interventie zoals gepland?	Nee, in overleg niet de leerling zelfstandig naar mij toe komen voor het stoplicht. 10 minuten aangehouden.
Wat was het doel en is deze behaald?	Doel: Voor/na de les leerling naar mij gekomen om te laten zien in welke kleur hij zich bevond en om de 10 minuten aan de leerling gevraagd in welke kleur hij zich bevond van het stoplicht. Ja.
Zijn alle metingen/onderzoekinstrumenten toegepast zoals voorzien?	Ja, eindmeting.
Hebben er onvoorziene gebeurtenissen plaatsgevonden voor de interventie? Denk aan in de thuissituatie, schoolsituatie, ruzie, e.d.	Ja Licht toe:
Bijzonderheden en/of andere problemen? Bijvoorbeeld verandering van medicatie/dosis.	Ja/nee Licht toe:
Aandachtspunten/aanpassingen volgende interventie.	• Na de vakantie doorgaan? Bespreken met stagebegeleider. • Volgorde activiteiten belangrijk om hem in rust naar de kleedkamer/klas te laten gaan.

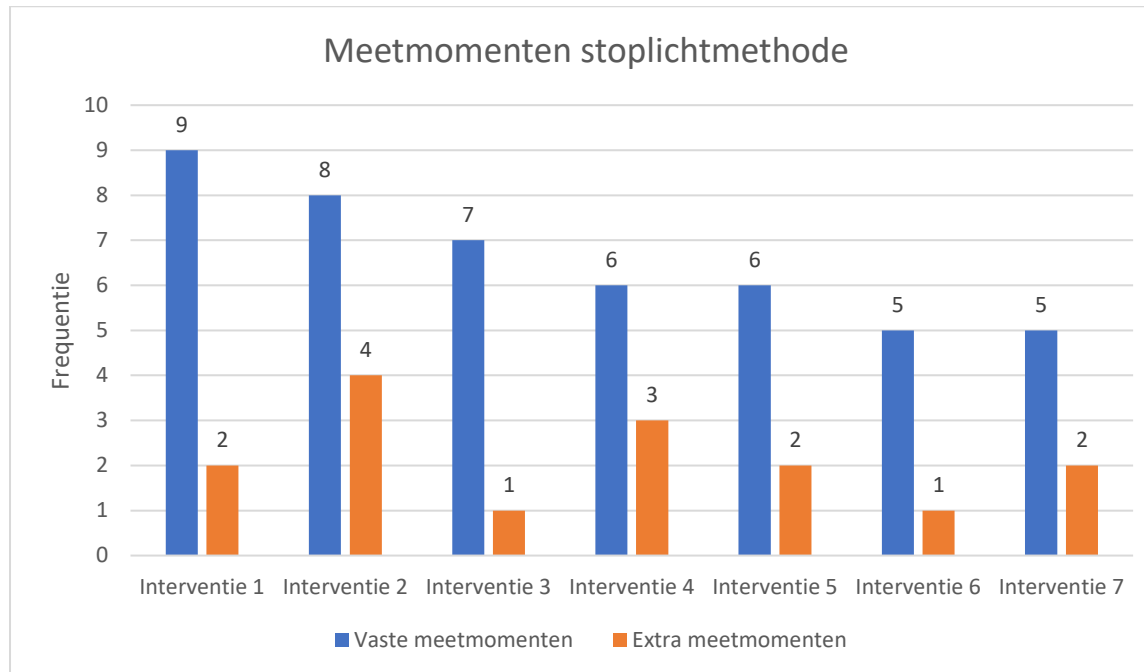
Interventie 7		
Tijd	Moment	Aangegeven kleur leerling
11:00	Binnenkomst	Groen
11:10	Bewegingsactiviteit	Oranje/groen
11:20	Bewegingsactiviteit	Groen
11:30	Bewegingsactiviteit	Groen
11:40	Einde van de les	Groen

Extra moment			
Tijd	Reden	Aangegeven kleur leerling	Aangegeven kleur docent
11:14	Schreeuwde en gooide hard en gevaarlijk de tennisbal terug richting de leerling waarmee hij het spelletje speelde.	Rood	Rood
11:25	Meerdere keren voordringen of een poging tot. Het duurde volgens hem te lang en de leerlingen waren traag.	Groen	Oranje
11:35	Compliment	Groen	Groen

Resultaten Logboek

In figuur 3 zie je dat het aantal vaste meetmomenten tijdens de gymles afnamen en de extra meetmomenten varieerden van een tot vier keer. Uit het logboek (bijlage VIII) blijkt dat de leerling moeite heeft om zijn gedragingen toe te kennen aan de juiste kleur. Een voorbeeld hiervan is: "Piet schreeuwt en scheldt naar een medeleerling". Piet schaalte zijn gedragingen in deze situatie in de kleur oranje, echter zijn dit gedragingen van de rode kleur.

Figuur 8: Frequentie van het aantal vaste en extra meetmomenten van de stoplichtmethode tijdens de gymles.

Bijlage X – Reflectieverslag

Interpersoonlijke competentie

Nadat ik alle thema's van praktijkonderzoek had bezocht was het voor mij snel duidelijk waar mijn interesse lag namelijk het thema passend onderwijs. Dit heeft altijd al mijn interesse gehad omdat het speciaal onderwijs mij erg aanspreekt. Op het MBO is deze interesse ontstaan doordat ik afstudeerde op een speciaal onderwijsschool. De keuze voor de afstudeer richting speciaal onderwijs met de daaraan gekoppelde minor MRT was dan ook makkelijk gemaakt. Omdat ik als ik afgestudeerd ben graag in het speciaal onderwijs aan de slag ga was de keuze voor passend onderwijs makkelijk. Ik wilde mezelf verder ontwikkelen door naast het lesgeven in het speciaal onderwijs hier ook een praktijkonderzoek uit te voeren met als voorkeur een casestudy omdat alle leerlingen speciale aandacht nodig hebben en zo hun eigen problematiek hebben.

Nadat duidelijk werd dat ik ingedeeld was in het thema passend onderwijs heb ik de klassen op mijn stageschool gericht geobserveerd waarbij er meteen een aantal leerlingen waren die mijn aandacht trokken. Mijn oog viel uiteindelijk op Piet doordat hij erg enthousiast was tijdens de gymlessen, dit ging wel gepaard met impulsieve reacties en gedragingen. Na een week over de verschillende leerlingen nagedacht te hebben kwam ik tot de conclusie dat Piet toch de leerling was waarbij ik het meeste gevoel had van met dat gedrag wil ik wat doen. Vervolgens heb ik een gesprek gehad met mijn stagebegeleider die aangaf dat een andere leerling ook erg interessant zou zijn, deze leerling uit het eerste leerjaar van het VSO had erg veel moeite met winst en verlies. De stagebegeleider liet de keuze aan mij. Bij de VSO leerling had ik ook wel een goed gevoel maar ik dacht dat ik bij deze leerling dan meer richting speelgedrag in kleuren moest gaan zitten, iets wat ik al had gedaan tijdens de minor MRT. Vervolgens heb ik mijn stagebegeleider ingelicht dat ik mezelf wilde uitdagen en dat Piet daar bij uitstek geschikt voor was. De stagebegeleider vond dit prima en gaf aan dat ik een afspraak moest maken met de groepsleerkracht om ook haar akkoord te krijgen. Nadat dit geregeld was heb ik het leerling dossier van Piet ingezien waarbij ik aantekeningen heb gemaakt van zijn aanstoringen, schoolloopbaan, thuissituatie, et cetera. Ik moet eerlijk wel zeggen dat ik schrok dat hij ADHD, PDD-NOS en een tic-stoornis NAO had. De tic-stoornis was mij nog niet opgevallen maar in het gesprek met de groepsleerkracht kwam ook naar voren dat dit stukken minder was geworden waardoor het niet op viel voor mensen die het niet eerder bij hem hebben gezien. Doordat de leerling drie stoornissen had heb ik het mezelf zeker niet makkelijk gemaakt maar daardoor heb ik wel veel informatie kunnen verzamelen en in mijn rugzakje kunnen stoppen.

Vakinhoudelijke en didactische competentie

Met deze informatie heb ik uiteindelijk het literatuuronderzoek geschreven. Door de interesse voor deze leerling en motivatie om dit schooljaar af te studeren ben ik wel op tijd begonnen waarbij ik stapsgewijs de stoornissen onderzocht heb en een stukje geschreven voor het literatuuronderzoek. Uiteindelijk is hier dan ook de onderzoeksvraag uitgekomen: *“Wat is de invloed van de stoplichtmethode op de emotieregulatie en de impulsieve gedragingen van Piet, gediagnosticeerd met ADHD, PDD-NOS en tic-stoornis NAO, tijdens de gymles?”* Ik vond het lastig om een passende onderzoeksmethode en onderzoeksvraag te formuleren die in mijn ogen bij de leerling paste. Gelukkig heeft mijn stagebegeleider me hierbij geholpen waarbij hij kritische vragen over wat ik wilde bereiken en wat daarbij zou passen. Hierdoor werd er dan ook gekozen voor de stoplichtmethode waar de stagebegeleider zelf nog nooit mee had gewerkt. In overleg is wel besloten om het stoplicht niet heel de gymles te gebruiken maar voor elke kleur een teken/handgebaar te gebruiken. Het stoplicht werd wel gebruikt bij binnenkomst en aan het einde

van de les. De casus-leerling heeft verschillende keren een gemixte kleur aangegeven op het stoplicht of met de afgesproken gebaren, dit was meestal groen/oranje. De handgebaren/teken kwamen tot stand tijdens het uitleggen van de methode aan de leerling. Hij gaf zelf aan dat hij het niet erg vond om een duim omlaag te doen voor gedragingen in de rode kleur. Voordat ik op dit punt belande heb ik zelf eerst de onderzoeksvraag ontleed via het operationalisatieschema. Hieruit volgde een observatieformulier die in eerste instantie te veel items bevatte. Deze heb ik aangepast waarbij er sommige gedragingen weg gelaten werden of gekoppeld werden aan andere gedragingen zodat er uiteindelijk tien items werden geobserveerd. De observaties zijn ondersteund met videobeelden waardoor ik achteraf het observatieformulier in kon vullen. Het logboek is gemaakt waarbij ik me afvroeg welke informatie ik wilde verzamelen en moest weten om zo de resultaten te kunnen onderzoeken en verantwoorden. Het interview heb ik gemaakt aan de hand van mijn topiclijst en vervolgens uitgewerkt volgens labels en sub-labels waardoor ik uiteindelijk in een tabel een samenvatting heb kunnen maken van de labels en sub-labels van het interview dat afgenomen is bij de vakleerkracht lichamelijke opvoeding. De planning die ik voor ogen had heb ik niet kunnen uitvoeren doordat ik feedback kreeg over mijn onderzoeksopzet. Ik heb wel 7 interventieweken gehad waarbij ik van te voren voor ogen had om de stoplichtmethode twee keer per week toe te passen. Door een samenwerkingsverband kwam ervan buitenaf een docent weerbaarheid lesgeven op de dinsdag. Hierdoor vielen er meteen vier gymlessen uit. Na overleg met de vak- en groepsleerkracht hebben zij besloten dat ik de stoplichtmethode niet toe hoefde te passen tijdens deze weerbaarheid lessen, die wel in de gymzaal gegeven werden. Daarnaast vond in week 5 een festival plaats op school waarbij er de dinsdag in de gymzaal nog door verschillende acts geoefend werd. In week 6 was het maandag tweede paasdag waardoor ik toen eenmaal op dinsdag met het stoplicht heb kunnen werken. In week zeven heb ik de eindmeting gefilmd waarna ik weer het observatieformulier heb ingevuld. De volgende keer moet ik beter navragen op de stageschool hoe de weken eruitzien. Ik ging er gemakshalve vanuit dat ik op maandag en dinsdag de stoplichtmethode toe zou kunnen passen, op tweede paasdag. Ik was teleurgesteld in mezelf dat ik hier niet van op de hoogte was omdat ik zin had om het twee keer in de week toe te passen omdat ik de hoop had dat dit de resultaten positief zou beïnvloeden. Ik vond het erg leuk om met de methode te werken en te onderzoeken wat de beste aanpak was voor de leerling. Voor de interventieperiode had ik nog geen vertrouwensband met de leerling op kunnen bouwen. Ik denk dat door het gebruik van de methode onze band beter is geworden en dat ik een veilige haven voor de leerling ben begonnen. Ik heb de leerling beter leren kennen waarbij ik zijn gedragingen beter kan plaatsen bij zijn diagnose. Ik kijk er dan ook naar uit om de methode door te zetten tot het einde van mijn stageperiode waardoor de band sterker wordt. Daarbij hoop ik dat de school en stagebegeleider de tijd en moeite nemen om de stoplichtmethode ten minste tot de zomervakantie door te zetten omdat ik denk dat dit de leerling helpt. Daarnaast stopt het niet ineens drie of vier weken voor de vakantie wat voor de leerling denk ik niet prettig is. Dit is dan ook de aanbeveling die ik ga doen aan de stageschool en stagebegeleider.

Competent in reflectie en ontwikkeling

Ik vond het prettig om een jaar aan dit praktijkonderzoek te werken. Ik ben van nature een student die moeite heeft om zich aan een planning te houden waarbij er vaak sprake was van uitstel gedrag. Door de interesse in de leerling, het onderzoek en verschillende inlevermomenten van tussenproducten heb ik mezelf goed kunnen zetten om op tijd aan het werk te gaan zodat ik het eerste inlevermoment niet zou missen. Zoals ik eerder al benoemde heb ik ADHD, PDD-NOS en de tic-stoornis NAO op verschillende momenten uitgewerkt waardoor er op dat moment ook echt de focus lag op het goed inhoudelijk schrijven van een stuk over de stoornis aan de hand van literatuur. Daarnaast ben ik erachter gekomen dat als ik een dag later het stuk nog een keer lees dingen tegen

kom die ik toch anders wilde omschrijven of beschrijven. Dit ben ik ook tegen gekomen tijdens het maken van de conceptversie. Soms liep ik vast op bijvoorbeeld de discussie en discussie waarbij ik uren naar mijn scherm heb gekeken en geen zin verder kwam. Ik heb toen besloten om dit even te laten rusten. De dag erna keek ik er opnieuw aan en ging het lichtje branden waardoor het voor mezelf duidelijk was en ik in mijn ogen inhoudelijk een goed stuk heb kunnen schrijven. De onderzoeksopzet vond ik lastig om te schrijven omdat ik me nog moeilijk in kon leven in hoe de uitvoering zou zijn. Door feedback van Mariska is wederom het lichtje gaan branden en het balletje gaan lopen waarbij het duidelijk was wat ik wilde gaan doen en hoe ik dit op papier moest zetten. Wat een valkuil voor mij is en waar ik aan moet werken is om niet van hak op de tak te springen zoals ik hierboven heb gedaan. Na de interventieperiode moest ik nog verschillende resultaten uitwerken zoals het interview achteraf, het bekijken en invullen van de eindmeting met daaraan gekoppeld de resultaten daarvan. Dit heb ik niet gestructureerd gedaan maar door elkaar (videobeelden + observatieformulier en het interview) waardoor ik op een moment een tip kreeg van een geliefde om op te schrijven wat ik nog moest doen. Hier kwam een lijst uit die ik chronologisch heb gemaakt met wat ik eerst moest doen voor ik naar een ander puntje kon gaan. Hierdoor heb ik puntjes af kunnen strepen en heb ik uiteindelijk gestructureerd naar de volledige conceptversie kunnen werken. Doordat je een jaar aan het uiteindelijke praktijkonderzoek werkt heb ik andere dit laten lezen zodat ik feedback kreeg over de opbouw van mijn onderzoek, zinsopbouw en of het ene het andere logisch opvolgde. Ik ben hen hier dankbaar voor omdat ik het lastig vond om verbindingssinnen te maken bij de inleiding.

Voor mezelf is het in de toekomst belangrijk om een duidelijke planning te maken voor het schrijfwerk, waarbij het voor mij belangrijk is om dit ook chronologisch te maken. Hierdoor zal ik minder van hak op de tak gaan en het overzichtelijk en duidelijk blijft. Daarnaast is het voor mezelf belangrijk om me niet blind te staren op een stukje tekst. Ik moet op de momenten dat ik er niet meer uit kom mijn rust pakken en later met een frisse blik er tegenaan kijken. Dit kan alleen met een duidelijke planning waarbij ik niet in de problemen kom qua tijd.

Bijlage XI – Rubric (feedbackformulier) concept- en eindartikel

Beroepskenmerkende situatie	Ontwikkelen en delen van expertise
Leerarrangement	Praktijkonderzoek LO
Beroepsproduct	<i>concept eindartikel - eindartikel</i>
Naam student/ studentnummer	Marc Baaijens / 2206679
Advies conceptartikel	Positief/ negatief inleveradvies <i>Toeliching:</i>
Datum afspraak feedback eindartikel:	Datum: Tijdstip: Locatie: Nb: Verwerk de feedback uit dit formulier zoveel mogelijk in je artikel voorafgaand aan het feedbackgesprek. Als je geen mondelinge feedback wilt: meldt je dan af via de mail bij je docent!

De rubric op de volgende pagina wordt gebruikt voor feedback op het tussenproduct 'concept onderzoeksartikel' en het definitieve onderzoeksartikel. De rubric beschrijft het niveau onvoldoende, voldoende en goed. Voor het concept eindartikel wordt dit formulier voorzien van een positief of negatief inleveradvies voor het eindartikel. Dit advies is niet bindend. Echter: hou er rekening mee dat het eindartikel maar maximaal twee maal mag worden ingeleverd. Het is dus altijd raadzaam het advies te volgen, om niet het risico te lopen (nog grotere) studievertraging op te lopen.

NB: dit is een feedbackformulier en niet het beoordelingsformulier van het eindartikel. Het eindartikel heeft een apart, beknopter en meer 'holistisch' beoordelingsformulier. Dit is omdat het niet mogelijk is een eenduidige 'weging' aan te brengen in de verschillende aspecten van het feedbackformulier.

Vormen

Voor het onderzoeksartikel gelden een aantal vormeisen die hieronder zijn weergegeven. De vormeisen tellen niet mee in de beoordeling, maar uiteindelijk zal je product hier wel aan moeten voldoen; zorg dus dat ook deze punten in orde zijn. De vormeisen 5,6, en 7 zijn in een apart document op de arrangementspagina toegelicht aan de hand van passages uit het boek 'Zelf Leren Schrijven' (Ackerman e.a. 2012), verplichte literatuur in het curriculum (zie link onder).

Vormeisen concept en -eindartikel	Voldaan?
1. De omvang van het artikel staat in verhouding tot de complexiteit van het onderzoek. Richtlijn is 2500 woorden (exclusief bijlagen, bronnenlijst, dankwoord en samenvatting). Het onderzoeksartikel bevat een samenvatting en een aantal verplichte bijlagen (zie toelichting in dit document)	
2. Spelling, grammatica en zinsbouw zijn in orde.	
3. De bronnen in de tekst zijn weergegeven volgens de APA-6 normen . - zie deze link (en scroll op de pagina door naar het kopje APA-normen)	
4. Er is geschreven in eigen woorden.	
5. Het taalgebruik is zo veel mogelijk objectief (bijv. vermijden van 'spreektaal' en je, jij, ik, ons, enz. waar dat niet hoeft). . - zie deze link (en scroll op de pagina door naar het kopje vormeisen)	
6. Afkortingen worden op de juiste manier gebruikt en geïntroduceerd. - zie deze link (en scroll op de pagina door naar het kopje vormeisen)	
7. Getallen worden op de juiste manier weergegeven als tekst of cijfer. . - zie deze link (en scroll op de pagina door naar het kopje vormeisen)	

RUBRIC INLEIDING

Goed	Voldoende	Onvoldoende
In de inleiding komt een groot aantal ter zake doende theoretische en vakmatige invalshoeken aan bod, op basis van een ruime hoeveelheid veelzijdige, hoogwaardige bronnen zoals vakpublicaties en vergelijkbaar onderzoek uit wetenschappelijke publicaties .	In de inleiding komen de belangrijkste theoretische en vakmatige invalshoeken aan bod, op basis van vakpublicaties en enkele wetenschappelijke publicaties .	De belangrijkste theoretische en/of vakmatige invalshoeken komen te weinig aan bod en/of de bronnen die hiervoor zijn gebruikt zijn kwalitatief beneden de maat .
Opmerkingen:		
Er is sprake van een goede inhoudelijke samenhang binnen het literatuuronderzoek/ theoretisch kader, de verschillende onderdelen volgen elkaar logisch wijze op (van breed naar smal toe naar de onderzoeksvraag)	Er is sprake van samenhang binnen het literatuuronderzoek/ theoretisch kader, de meeste alinea's is volgen elkaar logisch op (van breed naar smal toe naar de onderzoeksvraag)	Het literatuuronderzoek/ theoretisch kader is inhoudelijk onsamenhangend en niet logisch opgebouwd .
Opmerkingen:		
De tekst is onderverdeeld in alinea's op een wijze die de inhoud duidelijk ondersteunt ; er wordt gewerkt met relevante verbindingszinnen en kernzinnen .	De tekst is op een logische wijze onderverdeeld in alinea's .	De tekst is niet of nauwelijks onderverdeeld in logische alinea's
Opmerkingen		
De aanleiding voor, en het doel van het onderzoek zijn duidelijk beschreven , en de relevantie is onderbouwd vanuit meerdere perspectieven (bijv. persoonlijk, doelgroep, werkplek, vakgebied, maatschappij of wetenschap).	De aanleiding voor, en het doel van het onderzoek zijn duidelijk beschreven en relevant voor de (eigen) beroepspraktijk.	De aanleiding voor, en het doel van het onderzoek komen niet duidelijk naar voren.
Opmerkingen:		
De onderzoeksvraag: - is te beantwoorden binnen de mogelijkheden van PO. - bevat alleen begrippen/variabelen die zijn toegelicht in de inleiding. - bevat de specifieke doelgroep. - is een open vraag of specifieke ontwikkelvraag.		De onderzoeksvraag: - is niet te beantwoorden binnen de mogelijkheden van PO. - bevat begrippen/variabelen die niet zijn toegelicht in de inleiding. - bevat niet de specifieke doelgroep. - is een gesloten vraag of ongerichte ontwikkelvraag
Opmerkingen:		

RUBRIC ONDERZOEKSOPZET

Goed	Voldoende	Onvoldoende
<i>A. Onderzoekspopulatie en -context</i>		
De context waarin het onderzoek plaatsvindt is gedetailleerd beschreven en compleet. De kenmerken van de onderzoeksgroep zijn compleet en gedetailleerd beschreven zodat de lezer een goed beeld krijgt van de populatie en mogelijke verstoringen variabelen. <i>In het geval van interventieonderzoek: de controle- en interventiegroep zijn benoemd.</i>	De context waarin het onderzoek plaatsvindt is voldoende beschreven. De kenmerken van de onderzoeksgroep zijn zo beschreven dat de lezer zich een voldoende beeld kan vormen van de populatie voor de interpretatie van de uitkomsten van het onderzoek. <i>In het geval van interventieonderzoek: de controle- en interventiegroep zijn benoemd.</i>	De context waarin het onderzoek plaatsvindt komt niet of niet voldoende aan bod. De kenmerken van de onderzoeksgroep zijn niet of niet voldoende beschreven. <i>In het geval van interventieonderzoek: de controle- en interventiegroep zijn niet benoemd.</i>
Opmerkingen		
<i>B. Ontwerp en procedures van het onderzoek</i>		
De onderzoeksopzet is helder beschreven, sluit aan bij de inleiding en onderzoeksvraag en laat toe rekening te houden met mogelijke beïnvloedende variabelen. <i>In het geval van interventieonderzoek: de interventie volgt logisch uit de besproken literatuur (inleiding) en is grondig onderbouwd vanuit meerdere betrouwbare bronnen</i>	De onderzoeksopzet is voldoende helder beschreven en sluit aan bij de inleiding en onderzoeksvraag. <i>In het geval van interventieonderzoek: de interventie volgt logisch uit de besproken literatuur (inleiding), is voldoende uitgewerkt en onderbouwd met een of enkele bronnen.</i>	De onderzoeksopzet is onvoldoende helder beschreven en/of sluit niet aan bij de inleiding en onderzoeksvraag. <i>In het geval van interventieonderzoek: de interventie volgt niet logisch uit de besproken literatuur (inleiding), is onvoldoende uitgewerkt en/of onvoldoende onderbouwd.</i>

De onderzoeksvariabelen zijn uitgebreid gedefinieerd. De uitvoering van het onderzoek en daarbij behorende procedures zijn zo helder beschreven dat het onderzoek goed controleerbaar en eventueel herhaalbaar is. De planning van het onderzoek is stapsgewijs beschreven en verantwoord (eventueel met verwijzing naar de bijlagen).	De onderzoeksvariabelen zijn voldoende gedefinieerd. De uitvoering van het onderzoek en daarbij behorende procedures zijn voldoende helder beschreven. De planning van het onderzoek is stapsgewijs beschreven (eventueel met verwijzing naar de bijlagen).	De onderzoeksvariabelen zijn niet of niet voldoende gedefinieerd. De uitvoering van het onderzoek en daarbij behorende procedures zijn onvoldoende helder beschreven. De planning van het onderzoek is niet of niet op een logische wijze (stapsgewijs) beschreven.
Opmerkingen:		
C. Onderzoeksinstrumenten		
Er wordt vanuit verschillende invalshoeken, met verschillende meetmethoden onderzoek gedaan (triangulatie), waarbij <i>veelal</i> kwalitatieve én kwantitatieve onderzoeksinstrumenten gecombineerd worden gebruikt op een manier die een duidelijke meerwaarde oplevert. De gebruikte onderzoeksinstrumenten zijn geschikt voor het verzamelen van relevante gegevens en de validiteit en betrouwbaarheid worden onderbouwd vanuit een of meerdere betrouwbare bronnen of verantwoord vanuit een uitgebreid en gedegen operationalisatie-schema. De belangrijkste mogelijke verstorende variabelen worden benoemd en verklaard. Er wordt aangegeven hoe de verstorende variabelen onder controle gehouden kunnen worden.	Er wordt vanuit verschillende invalshoeken, met verschillende meetmethoden onderzoek gedaan (triangulatie). De gebruikte onderzoeksinstrumenten zijn geschikt voor het verzamelen van relevante gegevens en de validiteit en betrouwbaarheid worden onderbouwd vanuit een of meerdere betrouwbare bronnen of op correcte wijze verantwoord vanuit een operationalisatie-schema. Een of meer mogelijke verstorende variabelen worden benoemd en verklaard	Er wordt slechts op één manier, één bepaalde variabele gemeten of onderzocht. De gebruikte onderzoeksinstrumenten zijn onvoldoende geschikt voor het verzamelen van relevante gegevens en de validiteit en betrouwbaarheid worden niet voldoende onderbouwd vanuit een of meerdere betrouwbare bronnen of verantwoord vanuit een operationalisatie-schema. Er worden geen mogelijke verstorende variabelen benoemd en verklaard
Opmerkingen:		

<i>D. Analyse van onderzoeksgegevens</i>		
De opzet van de analyse van de onderzoeksgegevens is geschikt voor de onderzoeksvraag en bevat: - kwantitatief onderzoek: naast gemiddelden en standaarddeviaties (of andere relevante parameters) ook een of meerdere andere uitkomstmaten (effectgrootte, correlaties). en: - kwalitatief onderzoek: de beschrijving bevat een goed dekkend coderingsschema en label-structuur voor uitwerking van bijvoorbeeld interview of focus-groep data.	De opzet van de analyse van de onderzoeksgegevens is geschikt voor de onderzoeksvraag en bevat: - kwantitatief onderzoek: gemiddelden en standaarddeviaties (of andere relevante parameters), en waar van toepassing effectgrootte; en/of: - kwalitatief onderzoek: de beschrijving bevat een eenvoudig coderingsschema voor uitwerking van bijvoorbeeld interview of focus-groep data.	De opzet van de analyse van de onderzoeksgegevens past niet goed bij de onderzoeksvraag en bevat geen of in onvoldoende mate beschrijvende statistiek en/of gestructureerde data-analyse.
Opmerkingen		

RUBRIC RESULTATEN

Goed	Voldoende	Onvoldoende
De analyse van de onderzoeksgegevens in het onderdeel resultaten is geschikt voor de onderzoeksvraag en bevat: - kwantitatief onderzoek: naast gemiddelden en standaarddeviaties (of andere relevante parameters) ook een of meerdere andere uitkomstmaten (effectgrootte, correlaties). - kwalitatief onderzoek: de beschrijving bevat een goed dekkend coderingsschema en label-structuur voor uitwerking van bijvoorbeeld interview of focus-groep data.	De analyse van de onderzoeksgegevens in het onderdeel resultaten is geschikt voor de onderzoeksvraag en bevat: - kwantitatief onderzoek: gemiddelden en standaarddeviaties (of andere relevante parameters), en waar van toepassing effectgrootte; <i>en/of</i>: - kwalitatief onderzoek: de beschrijving bevat een eenvoudig coderingsschema voor uitwerking van bijvoorbeeld interview of focus-groep data.	De analyse van de onderzoeksgegevens in het onderdeel resultaten past niet goed bij de onderzoeksvraag en bevat geen of in onvoldoende mate beschrijvende statistiek en/of gestructureerde data-analyse.
Opmerkingen:		
De gepresenteerde resultaten zijn relevant voor de onderzoeksvraag		De beschreven resultaten zijn voor een groot deel niet relevant voor de onderzoeksvraag
Opmerkingen:		
De resultaten worden objectief , zonder te interpreteren beschreven		De resultaten worden niet objectief beschreven en al in de resultaten geïnterpreteerd
Opmerkingen:		
De resultaten zijn compleet , met andere woorden ze bevatten alle gegevens die relevant zijn voor de interpretatie van de onderzoeksuitkomsten		De resultaten zijn niet compleet, er missen gegevens die relevant zijn voor de interpretatie van de onderzoeksuitkomsten
Opmerkingen:		
De resultaten worden duidelijk beschreven en overzichtelijk weergegeven • Eventuele figuren bevatten de belangrijkste gegevens en zijn een meerwaarde ten opzichte van alleen tekst • Tabellen vergemakkelijken het overzicht over de gegevens		De beschreven resultaten worden niet helder en overzichtelijk weergegeven
Opmerkingen:		
Figuren en tabellen gaan vergezeld van een duidelijke, begrijpbare titel en legenda .		Figuren en tabellen gaan vergezeld van een onduidelijke, of onbegrijpbare titel en legenda .
Opmerkingen:		

RUBRIC DISCUSSIE-CONCLUSIE

Goed	Voldoende	Onvoldoende
Er is sprake van een goede inhoudelijke samenhang binnen de discussie, de verschillende onderdelen volgen elkaar logisch op.	Er is sprake van samenhang binnen de discussie, de meeste alinea's is volgen elkaar logisch op.	De discussie is inhoudelijk onsamenshangend .
Opmerkingen:		
De tekst is onderverdeeld in alinea's op een wijze die de inhoud duidelijk ondersteunt ; er wordt gewerkt met relevante verbindingszinnen en kernzinnen .	De tekst is op een logische wijze onderverdeeld in alinea's .	De tekst is niet of nauwelijks onderverdeeld in logische alinea's
Opmerkingen:		
In de discussie worden de resultaten van het onderzoek zo goed mogelijk verklaard vanuit verschillende theoretische en vakmatige invalshoeken (literatuurstudie) uit de inleiding, waar mogelijk ook op basis van aanvullende, relevante literatuur en in relatie tot eerder, vergelijkbaar onderzoek.	In de discussie worden de resultaten van het onderzoek in verband gebracht met de theoretische en vakmatige invalshoeken (literatuurstudie) uit de inleiding, waar mogelijk in relatie tot eerder, vergelijkbaar onderzoek.	In de discussie worden de resultaten van het onderzoek niet (genoeg) in verband gebracht met de theoretische en vakmatige invalshoeken (literatuurstudie) uit de inleiding
Opmerkingen:		
Alle belangrijke beperkingen van het onderzoek, met name met betrekking tot validiteit, betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid , worden op heldere en kritische wijze bediscussieerd.	Enkele belangrijke beperkingen van onderzoek, met name met betrekking tot validiteit, betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid , worden kritisch bediscussieerd.	De belangrijkste beperkingen van het onderzoek worden niet of niet adequaat besproken
Opmerkingen:		
De conclusie: - komt logisch voort uit de eigen resultaten - geeft antwoord op de onderzoeksvraag en eventuele deelvragen - mondt uit in vernieuwende concrete en praktijkrelevante aanbevelingen voor stageschool, eigen beroepspraktijk of vervolgonderzoek en geeft aan wat de mogelijke bredere implicaties zijn voor de beroepspraktijk.	De conclusie: - komt logisch voort uit de eigen resultaten - geeft antwoord op de onderzoeksvraag - mondt uit in concrete en praktijkrelevante aanbevelingen voor stageschool, eigen beroepspraktijk of vervolgonderzoek.	In de conclusie wordt geen (volledig) antwoord gegeven de onderzoeksvraag en de conclusie leidt niet tot concrete en praktijkrelevante aanbevelingen voor de stageschool, eigen beroepspraktijk of vervolgonderzoek.
Opmerkingen:		

EXCELLENTIEPUNTEN ONDERZOEKSARTIKEL

Excellentiepunten:

Wanneer je al op het niveau 'goed' zit, maar je het toch nóg beter kan en wil kun je aandacht besteden aan de volgende punten:

- **Taalgebruik** dat volledig foutloos is en echt prettig leest, dat uitnodigt tot verder lezen.
- Een **zeer uitgebreide hoeveelheid, kwalitatief hoogstaande bronnen**. Zo kun je bij elke bewering vaak meer dan één bron vinden, zijn er vaak in internationale bronnen te vinden, en maken echte wetenschappelijke (peer reviewed) onderzoeksartikelen je inleiding ook vaak sterker (zeker wanneer het vergelijkbaar onderzoek is qua inhoud en/of opzet). Je inleiding krijgt daardoor meer **diepgang**.
- Vaak wordt in de aanleiding iets gezegd over de situatie op de stageschool. Het is nog sterker wanneer je deze beginsituatie extra goed in kaart is gebracht met een **vooronderzoek(je)**. Bijvoorbeeld door docenten uit de vaksectie te interviewen, documenten van school op te vragen en te lezen/analyseren, enz.
- Er is een **grote onderzoeksgroep** gemeten en/of onder **complexe omstandigheden**
- De **onderzoeksopzet** getuigt van **originaliteit**; het onderzoek is relevant maar nog niet of nauwelijks op die manier gedaan.
- Er heeft een **pilot-studie** plaatsgevonden waarop onderzoeksopzet, dataverzameling, en/of analyses zijn gebaseerd en/of aangepast.
- Vanuit een grondig operationalisatie-schema is een eigen en **vernieuwend meetinstrument** ontworpen en gevalideerd binnen de onderzoeksgroep en/of context.
- Er is op een *juiste manier* **toetsende statistiek** toegepast.